

ผักในใบลานอีสาน

ผักพื้นบ้านที่ปรากฏในเอกสารใบลานอีสานที่มีความถี่ในการใช้สูง จำนวน 65 ชนิด

1. กระถิน	14. ชิงแคง	27. ทูน	40. ผักสาบ	53. ยานาง
2. กระเทียม	15. เชื้อ	28. ผักกระเดา	41. ผักเสี้ยน	54. ลางเค็ด
3. กะโดน	16. เชื้อขึ้น	29. ผักกาดย่า	42. ผักใส่	55. ลิ่นฟ้า
4. กะโดนน้ำ	17. คางสูง	30. ผักชะ	43. ผักหนอก	56. หมากน้ำ
5. กะแยง	18. แคบ้าน	31. ผักคาด	44. ผักหมแดง	57. หมากน้อย
6. ก้านตง	19. แควัง	32. ผักชี, ลูก	45. ผักหมฟ้า	58. หมากแปบ
7. กุ่มน้ำ	20. แควังขาว	33. ผักบัว	46. ผักหวานบ้าน	59. หมากผัก
8. กุ่มบก	21. ชะค้ำน	34. ผักบุงขาว	47. พริก/พิก	60. หมากล่า
9. กูดง่อง	22. ซาเม็ก	35. ผักป้ง	48. พริกกันชั้น	61. หมากเอิก
10. ข่า	23. ดีปลี	36. ผักแป้น	49. พริกน้อย	62. อิตุ๋
11. ข่าตาแดง	24. ตำนิน	37. ผักแพรว/ แพว	50. เพี้ยฟาน	63. อิตุ๋ไทย
12. ขี้เหล็ก	25. ตีนจ๋า	38. ผักลักแลน	51. แพง	64. อิเล็ด
13. ชิง	26. ถั่วพู	39. ผักแฉ่น	52. มะตูม	65. อิชุม
				67. อิทก

1. กระถิน

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาชะดวง แบน	- ให้เอาราก 3 ปีบเหี่ยวขาว 1 รากหอมไก่อ 1 รากกะถิน 1 รากดาวเรือง 1 ยาหั่ว 1 มาต้มแล้วออกใส่บั้ง เอาแบนลงจุ่มดี แล	BL0005010

2.กระเทียม

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยากินผิดก็ ดี เพิ่มมา ใส่ผิดก็ดี แก้ผิดก็ดี	- ให้เอาฮากซี่ เฝ็ง 1 ฮากซัดเค้า 1 ซาดชะโก 1 ฮากหมากเกือ 1 ฝนกินแลฯ ยาเจ็บเสียบท้องไค้เป็นลมทั้งมวน เอาหว่านไฟบาด 1 เข้าหมั้นขึ้นบาด 1 ฟันผักกาดบาด 1 พิกเฟื่อง 1 ชิงแคงเฟื่อง 1 เทียมเฟื่อง 1 ตำใส่น้ำปั่นลูกกลอนให้กินดี	BL0001003
ยาเลือด	- รากเพ็ก 1 เปลือกแคขาว 1 ชิง 7 เทียม 7 หมากนาว 1 แล	BL0001011
ผู้หญิงประ สุด (ประสูติ) ลูกชะเดิด	- เอาไข่แดงบีบใส่เหล้ากินดี พาก 1 เอาหญ้าคาก่า 1 ชิง 7 เทียม 7 พริกทัย 7 ตำแช่น้ำกิน	BL0001011
ยาจูบพิช	- เอาหัวพนมหา ง้องแงงเหือ(เหงือ) 1 ผักเทียม 1 แล	BL0001011
ยาท้อง หมักหม่น	- ให้กลั่นใจเอายอดส้มพ้อ 7 ยอด กลั่นใจเอายอดกะจาย 7 ยอด กล้วยตีบ 7 ฝาน ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเข้ากัน ไข่เป็ดเอาแต่ไข่ขาว ปั่นเป็นก้อนแล้วจึงบั้งให้แหลม แพรห่อแช่น้ำกินดีแล ฝิวามันหากเป็นทางท้องให้เอาเหยื่อเดือน 7 ตัว หางปลาตุก 7 หาง พริก ชิง เทียม 7 ข้าวให้ใหม่ ห่อแพร แช่น้ำกิน อันนี้ยาแก้ทางท้องแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
กันเลือดก็ ดี		
ยาท้อง หมักหม่น	- เอาฮากหญ้าขัด หญ้าคา ฮากพระยา ฮากขัดเค้า ฮากผักคาดซี่หมู เอาเข้ากัน ต้มเอาเงินตัด 1 เทียมคู่ 1 ความโตดีให้ว่าเอาเทอญ แล้วจึง เอามาแช่น้ำกินแล	BL0001012
ยาฝีปา อาก	- เอาชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 เข้าหมิ่นขึ้น 7 ฝาน หวานหอม 7 ฝาน ฝาน สัมพ้อเป็นน้ำ น้ำมัน เบื้องซ้าย 3 บาส ยานางก้องเป่าไฟคอกฮุก 3 บาท ดังเดียวกัน ชี้สูดดินเพียงคองคองดังเดียวกัน แล้วจึงให้กินดี	BL0001012
ยาชะเออะ ดง	- เอาใบสัมพ้อ 7 ใบ ปิงแห้ง พริก ชิง เทียม 7 บดคอกกันอุ่นน้ำใส่ให้กินแล	BL0001012
เลือดขึ้น	- เอาหัวหน้าแห้วหมู 3 หัว หญ้ามดลินเอาทั้งเครือทั้งใบ มดแดง พริกน้อยเทียม 7 ชิง 7 เกลือใส่ส่น้อย ตำเข้ากันแล้วจึงเสกคาถาอันนี้ว่า อวระสูสันตุเตสาลีเล สบใส่ก่อนปูนขีดหัวผีให้ขีดตีนกา สบคาบ 1 เป่าเสียจึงทาเทอญ	BL0001012
ยาออกดำ ออกแดง	- เอาฮากจั่นหมู ฮากหลังดำ ฮากกะจาย ฮากน้ำแม่ ลิ่นฟ้า อ้อยดำ มาฝนตัดน้ำใส่เดือนกินดีแล ใช้เจ็บอกเอาใบตุม ใบตองกุง หวานไฟ สามกีบ เผาตองกุงใส่แล้วตำคอกกัน พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 ตำใส่น้ำถอง 1 กินแล	BL0001012
ยาฝีหัว เอียนพาก 1	- ให้เอาซีไม้แคน บดให้แหลก เอาผักบัว ผักเทียม หมากพริกน้อย 1 มาชัว(คว)บดให้แหลก แล้วจึงหุงน้ำมันงาเป็นน้ำเอาปูนใส่แล้วจึงหุง แล้วเอาโอทองตางหม้อ เมื่อชื้อเอาทาเจียแปะแคมเจีย แล	BL0002011
ยาจอด บาด	- ให้เอาผักเทียม พริกน้อย ซีไม้แคนพริกน้อย เทียม บัว บดให้แหลก	BL0002011
ยาไอแห้ง	- เอาแห่คน 1 แห่ม้า 1 ผักบัว หัวเทียม 1 หมากพริกน้อย ให้ห่อแพขาวปูนน้ำเหล้าให้กินดี	BL0005010
ยากำ	- ให้เอาดินตั้งเบี้ย 1 รากน้ำเต้าน้อย 1 รากเจ็ดลินน้อยใหญ่ 1 แก่นเขแดน ฟาง(ฟาง) 1 แก่นมันปา เอามาต้มถ่อง 1 ถ่อง 1 แช่เหล้าคาย สี่ช้วย 2 ชายเทียม 4 คุ เงินชะหลัง 1 เมื่อชื้อคางให้เสกคาถาว่าดังนี้ ชะหาสับเพทยาดี ดังนี้แล	BL0005010
ยาเอ็น	- ให้เอาปิปปีแดงฮ้อย 1 ผักเทียมฮ้อย 1 ชิงฮ้อย 1 หมากพิกน้อยฮ้อย 1 หมากแห้งฮ้อย 1 เขากวางฮ้อย 1 ยา 6 อันนี้มาป่นให้แหลกแล้ว น้ำผึ้งมาละลายปั้นลูกกลอนแช่น้ำเหล้าเต็ดกิน มีละสมมีรังสีมีกำลังแรงแล	BL0005013

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาพวน	- ให้เอาฮากพิกน้อย ชิงแคง ผักเทียม งา ถั่ว ชี้เข็บ ตำดอมกันใส่พังคา	BL0005016
ยาตุ้มพูปาก 1	- เอาไส้เดือนขาว 1 ไช้เป็ด พิกน้อย 7 ชิง 7 เทียม 7 มาตำหมกหมั่นไช้เบ็งตุงจันทนทางท่อหน่วยหมากพิกน้อย แล้วจึงมาคนให้มันกินกับเข้าเย็นก่อนงายมันแห้ง เป็นดั่งเข้าจี้จิ้งให้กินเทิน	BL0005016
ยาชะร่าพยาส (ชำระพยาธิ)คนทั้งหลาย	- ให้เอาเปลือกลิ้นฝ้า(ฟ้า) เปลือกหมากบ้า เคือเขามวก ให้เอามาแช่เอาน้ำเอาไก่ดำปอดมาต้มซุมใส่ชิง 7 เทียม ให้กินดีแล	BL0005016
ยาเกี้ยวดำ	- เอาเขาควายปาหางนกยูง คั้งดิบ พิก 7 เทียม 7 เขาควายหางยุงเผาบดใส่น้ำเหล้าองแพงให้กินท่อคนดีแล	BL0005016
ยาชะเออะ	- เอาฮากตดหมา พิก 7 เทียม 7 เขียว(เคียว)กินดี ใบส้มพอปิ้งให้แห้งบดใส่เกลือกินดี	BL0005016
ยาข้าว	- เอาชี้แฮดขี้ม้าขี้หมูบ้านขี้หมูป่าแมงลิ้นหมาบังกือก้อม 1 บั้งป่า 1 ถั่วชะแฮดข่าบ้านข่าป่าหมากพิกน้อย 7 ใน ชิง 7 ฝาน เทียม 7 งามหมากขี้กาหมากตุ้มกา หมากกะดอมหมากผักใส่ เคือเขาฮอดจู้ชี่คั่นคากเห็ดดางแหเห็ดขี้ควายเห็ดขี้ม้าหมากเขือบ้า หมากบ้า จิงจิกโกะด้วงทองหลางบ้านแล้วให้เอายาซุมนี้มาข้าวใส่ดอมกันแล้วห่อแพะให้กินดอมยาซุมไฟเท่าผองดีแล	BL0005016
ยากระบुरुลมเสียบแทง	- เอาหมากบ้ามาเผา แล้วจึงเอาส้มป่อย 3 ผัก อ้อยดำ 3 กีบใส่หม้อต้มทั้ง 3 นั้นให้สุกแล้วจึงเอาหว่านไฟ 7 กีบ ชิง 7 เทียม (7) ตำใส่กินดี	BL0008006
ยาไอ	- เอาฮากเขือขึ้น ฮากส้มป่อย ฮากดอกพุด ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดท่อยองฝ้ายอมดี	BL0008006
ผู้หญิงลงเลือด	- เอาฮากขามป้อม ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดดอมกันกินดี	BL0008006
ยามูกเลือด	- เอาใบทองหลาง หญ้าหอมแก้ว ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเอาน้ำไว้จึงเผาก้อนหินซวดให้มันสุกกินดีแล	BL0008006
ยาปวดหัวเหงาอยู่	- เอาฮากผักปัง ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดสีหน้าผากดีแล	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยากำลัง	- เอาเครือเขาฮอ 3 บาท ฮากหมากนาวซีก 1 พริก 3 ลูก เเทียม 3 ชิง 3 แกงใส่ปลาเชื่อม กินมือเดือนออกค่า 1 วันอาทิตย์ มีกำลังแรงนักแลฯ	BL0008006
ยาลมเสีย ลมก้อน	- เอาบุฮา ใบผักหนอก ใบถ่อน ตาอ้อยดำมาต้มไว้แล้วจึงเอาพริก 7 ชิง 7 เเทียม 7 บดใส่กินดีฯ	BL0008006
ยาพวน ท้อง	- เอาใบกระเดา พริก 7 เเทียม 7 ชิง 7 บดใส่น้ำฮ้อนกินดี	BL0008006
ยาปวดมูก บ่ตก หนัก นัก	- เอาฟันผักกาดบดใส่น้ำ พริก 7 ชิง 7 เเทียม 7 กินดี	BL0008006
ยาอยู่ กรรมบ่ได้	- ให้เอาหัวปลาเซ็ง(ปลาหมอ) 7 หัว หมากพริกน้อย 7 เเทียม 7 ฝาน 30 กีบ 10 บาทมาตำเข้ากันปั่นลูกกลอนแช่เหล้ากินดีแล	BL0009004
ยาชะดวง ขึ้น	- ให้เอาไข่เป็ดเจาะเอากำมเสียแลพริก ชิง เเทียม (7) ใส่กินดีแล ฯ ให้ตั้งคาย 5 บาท	BL0011005
ยากางคอก ดีลงคอกดี	- เอาผักหวานบ้าน ก้านตง 1 รากหมากเขา (ข้าว?) 1 เเทียมแสง (เทียมแห้ง?) 1 ฮางควา 1 หม้าตาควย 1 ฝนทากินดีแล	BL0011005
ยากำลัง แรง	- เอาพริกพัน 1 เเทียมพัน 1 เขาฮอพัน 1 ชะคานพัน 1 หมากเขือขึ้นพัน 1 แล้วเอามาตำบองไว้ 3 วัน แล้วจึงหุงเขี้ยว(เคี้ยว)พอชุ่มแล้วจึงเอาน้ำอ้อย 5 ฮ้อย คุลิกาทันแล้ว เป็นลูกกลอนไว้จำเริญกินด้วยน้ำฟังกาชู้วัน มีกำลังดังข้างสารแล	BL0011005
ยาชะดวง ยานิว ยา ขามาน	- พริก 7 ชิง 7 เเทียม 7 เอาเปลือกอังกา(เอื้องกา) ใส่ท่อกัน ตำกินหายแล	BL0011005
ยาท้องมูก เลือด	- เอาเล็บเงือก กำ 1 ตำ ใส่พริก ชิง 7 เเทียม 7 กินดี - พาก 1 ใบผีเสื้อ กำ 1 ตำใส่พริก 7 ชิง เเทียม 7 กินก่อนงายดี	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเลือดไม่ ดีแลอยู่ กรรมไม่ได้ ยาเลือดไม่ ดีอยู่กรรม ไม่ได้	- ให้เอาฮากกระจาย 1 ฮากแก่นแหว 1 ฮากแก 1 ฮากปอลมปม 1 หัวยาเข้าเย็น 1 เจตมูลเพลิงแดง 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 กระเทียม 1 ยา ทั้งนี้เอาเสมอภาคต้มกินแล	BL0011006
ยาแก้เลือด	- ให้เอาดีหมูเถื่อน 1 ลูกเหล่อ 1 ลูกกระวาน 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ขิง 1 กระเทียม 1 เทียนทั้ง 5 1 อ้อท้อบ้าน 1 ผิวมะกรูด 1 บดตำผง ดองด้วยน้ำสุรากินดีแล	BL0011006
ยาเลือดดี ขึ้นอยู่ไฟ บ่อได้ก็ดี	- ให้เอาพริกไทย 1 ดีปลี 1 กระเทียม 1 ขมิ้นอ้อย 1 ว่านไฟ 1 ข่า 1 ง่องแง่งหึ่ง 1 ขิง 1 กระทือบ้าน 1 กระทือป่า 1 ผีเสื้อ 1 ตำผง ดอง ด้วยน้ำเหล้ากิน	BL0011006
ยาแก้ เลือดก็บ อยู่ก็ดี ตีขึ้น ก็ดี	- ให้เอาแฮนขอหอ 1 เหมือนกับขอหอ แต่ไม่ขมมีอยู่ตามเขา เอามาฝนกับน้ำท่ากินดีแล อีกขนาน 1 เอาขิง 1 กระเทียม 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ให้เอา 7 เท่ากัน แล้วชูดเอาเขาควายเผือกมาประสมด้วย เอาน้ำมูตรเป็นกระสาย กินดีแล	BL0011006
ยาเลือดดี ขึ้น	- ให้เอาลำพันแดง 1 กระเทียม 1 กระชาย 1 ตะไคร้หอม 1 มหาหิงค์ 1 ยาทั้งนี้เอาเท่ากัน บดละลายน้ำมะนาวกิน	BL0011006

3.กะโดน

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
-----------------	---------	------------

ฟกทาด (ธาตุ?)ฝาด	- ให้เอาเปลือกโดนกับเปลือกสะแบงมาต้มอาบต้มเป่าลงเทอญ	BL0005013

4.กระโดนน้ำ

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
ยาสม ผีปากหมู ปากม้าก็ตี	- เอาเกิดโดนน้ำ 1 เหง้ากล้วยทานี่ ในหมากฝ้าย 1 มดแดง ปลาแตกปลาน้อย ต้มสมดีแล	BL0002011

5. กะแยง

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
พิษขึ้น	- เอาใบตุมใบดอกซ้อนน้อยใบอ้อยดำใบถั่วแฮผักกะแยงตำใส่กันเอาแพห่อตั้งกะหม่อมแล้วจึงเอาอ้อยดำเป็นท่อเป่าลงให้น้ำมดแดงให้กิน น้ำหมากนาวคั้นล้นแล้วให้กินดีแล	BL0005016
ยาคางเข้า กับ	- เอาหนังฟาน 1 ทางยุง 1 ผักกะแยง 1 คั่วบดแช่กินแล	BL0009004

6. ก้านตง/ก้านตรง

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออก แดงออก ดำ	- เอาฮากส้มพอ นึ่ง ฮากตับเต่า นึ่ง เคื่อป่อง นึ่ง กางสูง 1 ซายสง นึ่ง ส่องฟ้า นึ่ง ชะมัด 1 มอ(หมอ)น้อย นึ่ง ยานาง นึ่ง หัดชะคีน 1 จี้จ้อ นึ่ง ผักหวานบ้าน 1 ก้านตง นึ่ง พังคีน้อย 1 คูกทง 1 ฯ 15 สิ่งนี้ ยาออกดำออกแดง ออกแดงน้อย แดงหลวง ฝนให้กินหายแล	BL0001003
ยากีบ	- บ่เซาเอารากหมอน้อย 1 ยานาง รากเพ็ก รากเหมือดแ่อ เอามาตำก็ตีฝนก็ตี เหล้า 3 ปุบตัดกินดี บ่เซาเอารากแก ผักหวานบ้าน ก้านตง รากตูมกา รากปอเต่าให้ รากส่องฟ้า จันแดง ฝนกินดี	BL0001004
ยาลิ้นหัด	- เอาเครือพลูช้าง บิดเอาน้ำหมากนาวเป็นน้ำ(กินดี)จะใส่ปากแล ฯ หญ้าขัด ผักหวานบ้านก้านตง อ้อยดำ เป็นน้ำกินดี	BL0001004
ยากำหลวง ลงคอง ห้อง	- ให้เอารากผักหวานบ้าน ก้านตง รากหมากแคง รากหมากแตก รากหญ้าขัดน้อย รากตานต้มกินดีแล	BL0001011
ออกแกด แฮดแล ออกเหือด ช้างแล ออกเงา ออกคาย ออกสาก ออกแง้น	- ให้เอาจี้จ้อหลวง แซ่อาบแซ่กินหายแล - พาก 1 เอาฮากผักหวานบ้าน ก้านตง ฮากหญ้าขัด หญ้าคา อ้อยดำ ข้าจ้าว ตำแช่กินแล	BL0001012
ยาออก เหือดจม	- เอาฮากส้มกบ ฮากหญ้าขัดมอน ฮากก้านตง ฮากเดือย ฮากจอก ฮากผักพิพวย ฮากเดือเกียง เตื่อป่อง ฮากหมากถั่วภู ชูมนี่แช่กินแล	BL0001012
ยาออก เหือดจม	- ให้เอาฮากเปล้าหลวง แก่นหมากผากสม แก่นกำมปู แก่นผุควาย ฮากหวดหลวง ฮากหวดน้อย ฮากส่องฟ้า ชะมัด แก่นฝาง ฮากหมากตา ไม้ชะไพ ฮากผักหวานบ้าน ก้านตง ฝนน้ำเหล้าตัดกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
เป็นท้องซี ฮากฮาก	- ให้เอาผักหวานบ้าน ก้านตง เทียนแล้ง ต้มกิน	BL0001012
พวน	- ให้เอายานางผักหวานบ้านก้านตง หมากเข้าถั่วหมูหมากผักใส่เดือนนมข้างน้อย ให้ฝนกินแก้ตุ่มหายแล	BL0005016
ยาออก แดงออก ดำ	- ให้เอาฮากส้มพอ เตี้ยต้นดูกใหญ่ดูกผิมวกใหญ่มวกน้อยฮากเต่งแล้ง(ตองแล้ง) เตื่อปองคางสูงน้อย พายสงส่องฟ้า ซามัดหมอน้อยยานาง หัดชะคืนจีจ้อน้อยผักหวานบ้านก้านตงพังคีน้อยดู่งบะชาตชุนนี้ยาออกดำแดงแล	BL0005016
ยาบ้าทั้ง มวล	- ให้เอาหมอกบ่วยผักหวานบ้านก้านตงฮากดอกเข็มแดงหนู เอาน้ำสำงน้อยตัดแล	BL0005016
ไช้ชะอื่น	- ให้เอาหญ้าขัด ลับลีนหญ้าคาผักหวานบ้านก้านตงบวกเข้าส้มกบแกงแขงฟ้าซิแกงปัดน้ำเปือกแคว้งเข้าจ้าวอ้อยดำ แซ่กิน	BL0005016
ออกเหือด	- เอาฮากก้านตง ผักหวานบ้านฮากหญ้าคาเข้าจ้าวเป็นน้ำตำตองให้กินแก้ก่อนดี	BL0005016
ยาวิน	- เอาฮากถั่วแฮถั่วควางเข้าจ้าวถั่วชะแดดผักหวานบ้านก้านตงตำตองเอาน้ำสำงน้อยตัดกินแก้พิษทั้งเหือดจกกับฮากยานางสำงน้ำแน้ต้นจำ ผักหวานบ้านหญ้าคาปอกเขาหิงหายอ้อยดำเข้าจ้าวถั่วชะแดดตำตองกินดี	BL0005016
ไช้ตา เหลือจ๊ก ตายไช้ เสียบหัว เป็นตั้งจ๊ก แตก	- เอาฮากผักกาดผักเสี้ยนถั่วชะแดดเข้าจ้าวตำเอาน้ำใส่หัวตีดอกคำเอาฮากผักหวานบ้านก้านตงที่แฮต เข้าจ้าวฝนกินดี	BL0005016
ยาแก้ผิวว่า กินผิต	- ให้เอาแก่นขามกับฮากก้านตง ฮากยานาง ฝนให้กินดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ไข่ออกเท ลอด (เหือด)จรม	- ยาให้เอาต้นหมากพริกกันชั้น 1 รากโคยงู 1 รากเหมือด 1 รากผักหวานบ้าน ก้านตง 1 หมอน้อย ย่านาง 1 จันแดง 1 จันทอม 1 น้ำส้ม งน้อยเป็นน้ำ จึงฝนใส่ให้กินดีแล	BL0009004
ออกแกด หมากแฮด แล ออก เหมือดข้าง แล ออก เงาคาย ออกสาด ออกแฉ้น	- เอาฝักหนามบ้าน ก้านตง รากหญ้าขัด หญ้าคา อ้อยดำ ข้าวจ้าว ตำแช่ กินหายแล	BL0011005
ยากางคอกก็ ดีลงคอกก็	- เอาผักหวานบ้าน ก้านตง 1 รากหมากเขา (ข้าว?) 1 เทียน แสง (เทียนแห้ง?) 1 ฮางคาว 1 เหม้าตาควย 1 ฝนทากินดีแล	BL0011005

7. กุ่มน้ำ

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาอยู่ไฟ มิได้	- ให้เอาพริกไทย 1 ดีปลี 1 ขิง 1 ข่า 1 ไพล 1 การบูร 1 ข่าลิง ลูกเหล่อ 1 กระจวาน 1 เทียนดำ 1 เทียนแดง 1 เปลือกกุ่มน้ำ 1 เปลือกกุ่ม บก 1 ตำเป็นยาผงให้เอาเท่ากันเป็นสินนิบาตใส่น้ำฮ้อนกิน อยู่ไฟบ่อได้ผอมเหลือองใส่เหล้ากิน วันละ 3 เวลาเทอญ	BL0011006

8. กุ่มบก

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยายูโฟ มิได้	- ให้เอาพริกไทย 1 ดิปลี 1 ชิง 1 ข่า 1 ไพล 1 การบูร 1 ข่าลิง ลูกเหล่อ 1 กระจวาน 1 เทียนดำ 1 เทียนแดง 1 เปลือกกลุ่มน้ำ 1 เปลือกกลุ่มบก 1 ตำเป็นยาผงให้เอาเท่ากันเป็นสินนิบาตใส่น้ำร้อนกิน อยู่ไฟบ่อได้หอมเหลืองใส่เหล้ากิน วันละ 3 เวลาเทอญ	BL0011006
ยาลม	- ให้เอาเปลือกกลุ่ม ตำใส่หมากขามกินก่อน ง่ายดีแล	BL0009004
ยาฆ่า	- ให้เอาร่วนเข้าหมั้น เปลือกกลุ่ม เปลือกง้วนหมู ฟันผักกาดตำใส่น้ำมวกเพาะหายแล	BL0011005
มะเฮ็งกาง	- รากกลุ่มฝนทาดิแล	BL0011005
เลือดเนา แลเลือด ฮ้ายทั้งปวง ซึ่งอยู่ใน ท้องอันดี ขึ้นมาก็ดี แลให้จุกให้ เสียบก็ดี ให้ขีดหนัก ขีดเบาก็ดี มิลงก็ดี ให้ กินเข้ามิได้ ก็ดี ให้รา	- ให้ทำยานี้กิน สัพพะยานี้ให้เอาเปลือกกลุ่มบก 1 สมอภิเพก 1 ลำหังแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักชี รากพังกูแดง 1 รากหุ่แดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใค้หอม 1 ลูกข้าวพุลู 1 ชิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ดิปลี 1 สะค้าน 1 เปลือกโลด 1 ว่วนเปราะทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐเขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแรง 1 ให้เอาสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลึง บดเป็นผง 1 ทำแท่งไว้ละลายด้วยน้ำสุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำข่าก็ได้เลือดฮ้ายทำสลบไปให้กินดีแล	BL0011006

กลมถึงรีดู มืออก ให้ เจ็บท้อง ใหญ่แล ท้องน้อย		
---	--	--

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
9. กูดง่อง		
ออกทำ ทานแล เห่าห้อม แลเหือด ชาง	- ให้เอาเครือใส่ข้าง ฮากซี่แฮดตอน แลงซ่อน ซี่แฮดกับกัน ฝนกินดีแล พาก 1 ให้เอาฮากหมอน้อย ฮากคีไพนกชุ่ม ฮากผักหวานบ้าน ฮาก จี่วน้อย กูดง่อง ข้าวเจ้าว ตาอ้อยดำ แซ่กินหายแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
10. ข่า		
ออกดาว น้อย ดาว หลวง	- ให้เอาฮากล่า ฮากข่าเบี้ย บูฮา ผีเสื่อ ผีหยิก หมากตอด หมากหลอด ตั้งนาย เขาเยื้อง แพงคำฮ้อย ฮากสัง ฮากนาว ฮากหมากเฟือง ฮาก หมากเอิกๆ	BL0001003
ลูกออก แล้วแลเมา	- ให้เอาหัวข่าตำตั้งขมอมแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
หัวลายตา อยู่ตั้งนั้น เลือดขึ้น		
ยาชะเออะ ดง	- สากข่า สากสีไค สากงัวยม ยอดหมากเว่อสามยอด น้ำเป็นน้ำ เอาชะเออะฝนตัดให้กินแล	BL0001012
หมากไม้ ค้ำ	- ให้เอาแก่นซี่เห็บนางหวานผักบุงป่า เกาข่อย 3 ควาย อ้อยดำหัวข่าแช่กิน แช่อาบดีแล	BL0005016
ยาหมากไม้ ทั้งหลาย	- ให้เอาต้นชาชุนน้อย 1 ซ้าคาม 1 ซ้างา 1 ซ้าขางตัน 1 ชาน้อยเหมาสวย 1 สากหมากวิด(หวีด) สากหมากแคว้งสากหมากหมางอ้อย ซ้าง 1 ย้งสมุด 1 เล็บเงือก 1 ผักชีซ้าง ส้มกบ แกงแซง ไซเนาหลวง	BL0005016
ยาข้าว	- เอาซี่แฮดซี่ม้าซี่หมูบ้านซี่หมูป่าแมงลิ้นหมาบังกือก้อม 1 ปิ้งป่า 1 ถั่วชะแฮดข่าบ้านข่าป่าหมากพิกน้อย 7 ใน ชิง 7 ฝาน เทียม 7 งิม หมากซี่กาหมากตุ้มกา หมากกะดอมหมากผักใส่ เคือเขาฮอจุดซี่คั้นคากเห็ดตางแหเห็ดซี่ควายเห็ดซี่ม้าหมากเชือบ้า หมากบ้า จิงจิก โกะ ด้วงทองหลวงบ้านแล้วให้เอายาชุนนี้มาข้าวใส่ดอมกันแล้วห่อแพะให้กินดอมยาชุนไฟเท่าผองดีแล	BL0005016
ยานิว	- ให้เอาร่านไฟ(ไฟ) 1 ซ่า 1 ตำ ใส่น้ำหมากนาวกินหายแล	BL0011005
ยาคอแห่ ยาชะคว ยาตาซอน ยาฮาน ยา ฝูลูกหน ยาธานี บาด ยาคอ แห่	- ให้เอากอย 1 เข้าหมั้น 1 ซ่า 1 เอามาตำดอมกันหมกเพาะที่แห่หายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเลือดดี ขึ้นอยู่ไฟ บ่อได้ก็ดี	- ให้เอาพริกไทย 1 ดิปลี 1 กระเทียม 1 ขมิ้นอ้อย 1 ว่านไฟ 1 ข่า 1 ง่องแง่งหึ่ง 1 ขิง 1 กระทือบ้าน 1 กระทือป่า 1 ผีเสื้อ 1 ตำผง ดอง ด้วยน้ำเหล้ากิน	BL0011006
เลือดเนา แลเลือด ฮ้ายทั้งปวง ซึ่งอยู่ใน ท้องอันดี ขึ้นมาก็ดี แลให้จุกให้ เสียก็ดี ให้ชดหนัก ชดเบาก็ดี มิลงก็ดี ให้ กินเข้ามิได้ ก็ดี ให้รา กลมถึงรีดู มื่ออก ให้ เจ็บท้อง ใหญ่แล ท้องน้อย ให้ทำยานี้	- เอาเปลือกกุ่มบก 1 สมอพิเพก 1 ลำหังแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักชี รากพันงูแดง 1 รากหุงแดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใค้ หอม 1 ลูกข้าวพลู 1 ขิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ดิปลี 1 ชะค่าน 1 เปลือกโลด 1 ว่านเปราะทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐเขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแร้ง 1 ให้เอาสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลึง บดเป็นผง 1 ทำแท่งไว้ละลายด้วยน้ำสุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำขาก็ได้ เลือดฮ้ายทำสลบไปให้กินดีแล	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
กิน สัฟพะ ยานันให้		
ยาอยู่ไฟ มิได้	- ให้เอาพริกไทย 1 ดิบลี 1 ชิง 1 ข่า 1 ไพล 1 การบูร 1 ข่าลิง ลูกเหล่อ 1 กระจวาน 1 เทียนดำ 1 เทียนแดง 1 เปลือกกุ่มน้ำ 1 เปลือกกุ่ม บก 1 ตำเป็นยาผงให้เอาเท่ากันเป็นสินนิบาตใส่น้ำร้อนกิน อยู่ไฟบ่อได้หอมเหลืองใส่เหล้ากิน วันละ 3 เวลาเทอญ	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
11.ข่าตา แดง		
ยาชะเออะ	- เอาข่าตาแดง ตำใส่น้ำผึ้ง แล้วเผาก้อนเกลือชวดกินหายแล	BL0001012
ยาชะเออะ	- เอาฮากตตหมา พิก 7 เทียม 7 เขียว(เคียว)กินดี ใบส้มพอปิ้งให้ห้ามบดใส่เกลือกินดี เอาข่าตาแดงตำใส่น้ำผึ้งตัดเอาก้อนเกลือชดให้ กิน	BL0005016
ยาชะเออะ	- เอารากข่าตาแดง ตำใส่น้ำผึ้ง แล้วเผาก้อนเกลือชวดกินหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
12.ชิง		
ไช้ฮากลม บ่กินข้าว คั่นกินฮา กออก	- เอาหญ้าลับสิ้นทั้งมวลเขียว 3 เอา 1 ใส่พิก ชิงพอเผ็ดใส่น้ำอ้อยพอหวานจึงกิน	BL0001003

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
เสียบ 2 ขาหน้า หลังนั้นชื่อ ว่ามาก (หมาก) โทกลม		
ยาเลือด	- รากเพ็ก 1 เปลือกแคขาว 1 ชิง 7 เทียม 7 หมากนาว 1 แล	BL0001011
ผู้หญิงประ สุต (ประสูติ) ลูกชะเด็ด	- เอาไข่แดงบีบใส่เหล้ากินดี พาก 1 เอาหญ้าคากำ 1 ชิง 7 เทียม 7 พริกทัย 7 ตำแช่น้ำกิน ดีแล	BL0001011
ยาออกดำ	- เอาฮากหวदन้อย บดใส่น้ำชิงกินแล	BL0001012
ออกเห่า เลือด	- ให้เอาขี้แป้งเผาไฟให้ไหม้ แล้วจึงเอาชิง 7 พริก 7 เทียม 7 บดใส่น้ำให้กิน เอาน้ำนมตัดให้กินหายแล	BL0001012
เป็นหมาก โทก	- เอายอดต้นน้ำ 3 ใบ ยอดส้มผ่อ 3 ใบ พริก ชิง 7 ขี้แมงไย ตำดอมกันแล้วให้สีฝาดินฝ้ามือสีหูสีตั้งสีหัวหายแล	BL0001012
ยาหมาก โทกลม ก้อน	- เอาฮากลับสิ้น เอาทังฮากทังลำ ต้มเคี้ยว 3 บวยเอาบวย 1 เอาน้ำอ้อยดำใส่ลงพอหวานเลมๆ แล้วจึงเอาพริกชิงใส่ลงแล้วจึงกินหายแล	BL0001012
ยาหมัก หมั่น	- เอาเปลือกข้างโมง ชิง 3 ฝาน พริก 3 ลูก ปั้นลูกกลอนกิน	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาหมัก หมั่น	- เอายอดต้น 5 ยอด ยอดพิลา 5 ยอด ไข่เน่า 5 ยอด ชิง 3 ฟาน พริก 7 ปั้นลูกกลอนกินแล	BL0001012
ยาท้อง หมักหมั่น กันเลือดก็ ดี	- ให้อ้วนใจเอายอดส้มพอ 7 ยอด กลั่นใจเอายอดกะกาย 7 ยอด กล้วยตีบ 7 ฟาน ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเข้ากัน ไข่เป็ดเอาแต่ไข่ขาว ปั้นเป็นก้อนแล้วจึงปิ้งให้แห้ง แพร่ห่อแขวนน้ำกินดีแล	BL0001012
ยาห้ามไข้	- เอาหัดคิน ใบผีเสื้อ ต้มใส่พริกขิงกินแล	BL0001012
ยาคัดดอก	- เอาใบมี มาต้มใส่พริกขิงกินแล	BL0001012
ยาฝี ปลาต่อ	- ให้อาไควตาน แกนเข้าโคด หนังกวายดำ หนังกแสด หนังกฟาน หนังกเหี้ย ในหมากขาม พริกน้อย 7 ชิง 7 หางนกยูง หมากพริกกันชัน 7 คั่ว ทั้งมวลไข่เป็นน้ำทาดีแล	BL0001012
ยาฝีปา อาก	- เอาชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 เข้าหมื่นขึ้น 7 ฟาน หวานหอม 7 ฟาน ฟาน ส้มพอเป็นน้ำ น้านม เบื้องซ้าย 3 บาส ยานางก้องเป่าไฟ คอบุก 3 บาท ดังเดียวกัน ชี้อุดดินเพียงคอบนดังเดียวกัน แล้วจึงให้กินดี	BL0001012
ลมคัดอัด	- ให้อาหน่วยในหมากขามบั้งให้สุกบดใส่พริกขิงกินดีแล	BL0001012
เสียบสัน หลังแลคัด คอ	- เอาหัดชะคิน 1 ใบข่อย 1 ใบผีเสื้อ 1 เปลือกกางของ 1 เปลือกขี้เหล็ก 1 บดใส่พริกขิง ยาพังคาคัดกินดีแล	BL0001012
ลมก้อน	- ให้อาหวานไฟ หวานชัน รากหนาด ผีเสื้อ บุษบา เขาฮอ หอมแก้ว พริก ชิง ตำใส่ ยาพังคากินหายแล	BL0001012
ยาชะเออะ	- เอาฮากคา หัวแห้วหมูทอกัน เคี้ยวใส่พริกขิงเกลือแต่กินแล	BL0001012
ยาชะเออะ ดง	- เอาใบส้มพอ 7 ใบ ปิ้งแห้ง พริก ชิง เทียม 7 บดดอมกันอุ่นน้ำใส่ให้กินแล	BL0001012
เลือดขึ้น	- เอาหัวหน้าแห้วหมู 3 หัว หญ้ามดลินเอาทั้งเครือทั้งใบ มดแดง พริกน้อยเทียม 7 ชิง 7 เกลือใส่สน้อย ตำเข้ากัน	BL0001012
ไข่เจ็บออก	- เอาใบตุม ใบตองกง หวานไฟสามกิบ เผาตองกงใส่แล้วตำดอมกัน พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 ตำใส่น้ำอง 1 กินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาผี ปลาค่อ	- ให้เอาโคยตาล แขนข้าวโคด หนึ่งควายดำ หนึ่งแฮด หนึ่งฟานเหยีย ในหมากพริกน้อย ชิง 7 ทางยังหมากพริกกันชั้น 7 ชั่ว(คว่ำ)ทั้งมวล ไข่ เปิดเป็นน้ำสมกันทาดีแล	BL0002011
ยาเอ็น	- ให้เอาปีบปีแดงฮ้อย 1 ผักเทียมฮ้อย 1 ชิงฮ้อย 1 หมากพริกน้อยฮ้อย 1 หมากแห้งฮ้อย 1 เขากวางฮ้อย 1 ยา 6 อันนี้มาป่นให้แหลกแล้ว น้ำผึ้งมาละลายปั่นลูกกลอนแช่น้ำเหล้าเด็ดกิน	BL0005013
ยาชะรำ พยาส (ชำระ พยาธิ)คน ทั้งหลาย	- ให้เอาเปลือกลิ้นฝ้า(ฟ้า) เปลือกหมากบ้า เคี้ยวเขามวก ให้เอามาแช่น้ำ เอาไก่ดำปอดมาต้มซุมใส่ชิง 7 เทียม ให้กินดีแล	BL0005016
ใช้ตา เหลืองจ๊ก ตายใช้ เสียบหัว เป็นดั่งจ๊ก แตก	- เอาเปลือกเป่า พิก 7 ชิง 7 ตำห่อแพตั้งหัวดี พาก 1 เอาฮากผักกาดผักเสี้ยนถั่วชะแตกเข้าจ้าวตำเอาน้ำใส่หัวดีดอกคำเอาฮาก ผักหวานบ้านก้านตงที่แฮด เข้าจ้าวฝนกินดี	BL0005016
ยาข้าว	- เอาชีแฮดขี้ม้าขี้หมูบ้านขี้หมูป่าแมงลิ้นหมาบังกือก้อม 1 บั้งป่า 1 ถั่วชะแฮดเข้าบ้านเข้าป่าหมากพริกน้อย 7 ใน ชิง 7 ฟาน เทียม 7 งาม หมากขี้กาหมากตุ้มกา หมากกะดอมหมากผักใส่ เคี้ยวเอาฮอดจืดจี้คั้นคากเห็ดตางแหเห็ดขี้ควายเห็ดขี้ม้าหมากเขือบ้า หมากบ้า จิงจิกโกะ ดั่งทองหลางบ้านแล้วให้เอายาซุมนี้มาข้าวใส่ดอมกันแล้วห่อแพแช่ให้กินดอมยาซุมไฟเท่าผองดีแล	BL0005016
ยากระบูร ลมเสียบ แหง	- เอาหมากบ้ามาเผา แล้วจึงเอาส้มป่อย 3 ผัก อ้อยดำ 3 กีบใส่หม้อต้มทั้ง 3 นั้นให้สุกแล้วจึงเอาหวานไฟ 7 กีบ ชิง 7 เทียม (7) ตำใส่กินดี ๆ	BL0008006
ยายิ่งท้อง	- เอาเปลือกแหน หมากสังต้มกินดีฯ ยาโอ เอาฮากเขือขึ้น ฮากส้มป่อย ฮากดอกพุท ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดท่อยองฝ้ายอมดีฯ	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ผู้หญิงลง เลือด	- เอาฮากขามป้อม ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดคอมกันกินดี	BL0008006
ยามูกเลือด	- เอาใบทองกลาง หญ้าหอมแก้ว ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเอาน้ำไว้จึงเผาก้อนหินชวดให้มันสุกกินดีแล	BL0008006
ยาปวดหัว เหงาอยู่	- เอาฮากผักปัง ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดสีหน้าผากดีแลฯ	BL0008006
ยากำลัง	- เอาเครือเขาสอ 3 บาท ฮากหมากนาวซีก 1 พริก 3 ลูก เทียม 3 ชิง 3 แกงใส่ปลาเชื่อม กินมือเดือนออกค้ำ 1 วันอาทิตย์ มีกำลังแรง นักแลฯ	BL0008006
ยาลมเสีย ลมก้อน	- เอาบุฮา ใบผักหนอก ใบถ่อน ตาอ้อยตำมาต้มไว้แล้วจึงเอาพริก 7 ชิง 7 เทียม 7 บดใส่กินดี	BL0008006
ยาพวน ท้อง	- เอาใบกระเดา พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 บดใส่น้ำร้อนกินดี	BL0008006
ยาปวดมูก บ่ตกหนัก นัก	- เอาฟันผักกาดบดใส่น้ำ พริก 7 ชิง 7 เทียม 7 กินดี	BL0008006
ยากาก	- เอางูทำทานเผาไฟเสียแล้ว เอารากตำแยท้องนั้น เอาชิงสะหน้อย เอาในหมากสั้มป่อยบด หมากนาวเป็นน้ำ แล้วเอากากเสียให้แตกจึงทา ดีแล	BL0011005
เจ็บเสีย หมูนขึ้น	- เอารากหมากสังเขี้ยว(เคี้ยว) พริก ชิง ตัดกินดีแล	BL0011005
ยาชะเออะ	- เอาหญ้าตัดหมาต้มใส่พริก ชิง กินหายแล	BL0011005
ยาเอ็นหด	- เอาน้ำหมากนาวเข้าหมั้น ชิงเกลือสะหน้อย มาหุงตองน้ำมันไธ คั้นที่หดดีแล	BL0011005
ยาชะดวง ขึ้น	- ให้เอาไข่เป็ดเจาะเอาก้ามเสียแลพริก ชิง เทียม (7) ใส่กินดีแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ผีเข้าปาก	- ให้เอาขิง 7 พริก 7 ข้าวสาร 7 เม็ด เฆบดทาคิงผู้บ่ปากนั้นแน่นเข้าก็ออกแล	BL0011005
เป็นดอย	- ให้เอาปู 3 ตัว พริก 7 ขิง 7 เทียม 7 เอาเปลือกอังกา(เอ็งกา) ใส่ท่อกัน ตำกินหายแล	BL0011005
ยาท้องผูก เลือด	- ให้เอาใบปิดปีแดง กำ 1 พริก 7 ลูก ขิง 7 ฝานเทียน 7 จิม ตำใส่น้ำหมากนาวเป็นน้ำกินก่อนข้าวดีแล	BL0011005
ยาท้องผูก เลือด	- เอาเล็บเงือก กำ 1 ตำ ใส่พริก ขิง 7 เทียม 7 กินดี	BL0011005
ยาท้องผูก เลือด	- ใบผีเสื้อ กำ 1 ตำใส่พริก 7 ขิง เทียม 7 กินก่อนงายดี	BL0011005
ยาหมาก โหลกลม กอน	- ให้เอาหลักมันทั้งใบทั้งฮอ(ฮาก?) ตำต้มเขี้ยว(เคี้ยว) 3 บวย เอาบวย 1 น้ำอ้อยใส่ลงพอหวานแล้วจึงเอา พริก ขิง ใส่ลงแล้วจึงกินหายแล	BL0011005
ยาเคะยื่อ	- ให้เอาคั้นคากตัวตายนั้นมาแล้วจึงเอาขิง 3 ฝาน พริก 7 ลูก เกลือใส่สะหน่อย ปะหมาน(ประมาณ)ท่อก้อมก้อยแล้วจึงตำใส่ท้องคั้นคาก ตากแดดให้ไข่ แล้วจึงเผาไฟบดใส่เหมี้ยงกินหายแล	BL0011005
ไอคอกแห้ง แลเสดบ่ ออกตั้งนั้น	- ให้เอาใบหมากแคง(แข็ง?) แลเครือเขาฮอบดใส่พริก ขิง กินดี	BL0011005
ยาอัดเลือด	- เอาใบเบง มาด 1 หอมแก้ว ตำใส่น้ำอ้อย พริก ขิง กินดีแล	BL0011005
ยาท้องซี้ ฮาก	- เอาองแก้วต้มใส่พริกขิงกินดี	BL0011005
ยาแก้เลือด	- ให้เอาตีหมูเถื่อน 1 ลูกเหล่อ 1 ลูกกระวาน 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ขิง 1 กระเทียม 1 เทียนทั้ง 5 1 อื่อท้อบ้าน 1 ผิวมะกรูด 1 บดตำผง ดองด้วยน้ำสุรากินดีแล	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเลือดดี ขึ้นอยู่ไฟ บ่อได้ก็ดี	- ให้เอาพริกไทย 1 ตีป्ली 1 กระเทียม 1 ขมิ้นอ้อย 1 ว่านไฟ 1 ข่า 1 ง่องแง่งหึ่ง 1 ขิง 1 กระทือบ้าน 1 กระทือป่า 1 ผีเสื้อ 1 ตำผง ดอง ด้วยน้ำเหล้ากิน	BL0011006
ยาแก้ เลือดก็บอ ยู่ก็ดี ตีขึ้น ก็ดี	- ให้เอาขิง 1 กระเทียม 1 พริกไทย 1 ตีป्ली 1 ให้เอา 7 เท่ากัน แล้วขูดเอาเขาควายเผือกมาประสมด้วย เอาน้ำมูตรเป็นกระสาย กินดีแล	BL0011006
เลือดเนา แลเลือด ฮ้ายทั้งปวง ซึ่งอยู่ใน ท้องอันดี ขึ้นมาก็ดี แลให้จุกให้ เสียบก็ดี ให้ชดหนัก ชดเบาก็ดี มิลงก็ดี ให้ กินเข้ามิได้ ก็ดี ให้รา กลมถึงรีดู มือออก ให้	- สัพพะยานั้นให้เอาเปลือกกุ่มบก 1 สมอพิเพก 1 ลำหึ่งแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักชี รากพันงูแดง 1 รากหุ่งแดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใค้หอม 1 ลูกข้าวปลู 1 ขิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ตีป्ली 1 สะค้าน 1 เปลือกโลด 1 ว่านเปราะ ทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐเขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแร้ง 1 ให้เอาสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลึง บดเป็นผง 1 ทำแท่งไว้ละลายด้วยน้ำ สุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำขาก็ได้	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
เจ็บท้อง ใหญ่แล ท้องน้อย ให้ทำยานี้ กิน		
ยาต้มแก้ เลือดตก มูกตก เลือด	- ให้เอาหัวหอม 1 ชิง 1 ฮากเกตตะมุลงเพลิง 1 หวานไฟ 1 ใบมีเสื่อ 1 เทียนดำ 1 ยาผึ้งนี้ ต้ม 3 เอา 1 ใส่เหล้ากินตามกำลัง แก้สารพัด เลือดเน่าในท้องแล ให้กินทีละน้อย	BL0011006
ยาอยู่ไฟ มิได้	- ให้เอาพริกไทย 1 ดีปลี 1 ชิง 1 ข่า 1 ไพล 1 การบูร 1 ข่าลิง ลูกเหล่อ 1 กระจวาน 1 เทียนดำ 1 เทียนแดง 1 เปลือกกุ้งน้ำ 1 เปลือกกุ้ง บก 1 ตำเป็นยาผงให้เอาเท่ากัน เป็นสันนิบาตใส่น้ำร้อนกิน อยู่ไฟพอได้ผอมเหลืองใส่เหล้ากิน วันละ 3 เวลาเทอญ	BL0011006
ยาลูเลือด ทั้งปวงเนา ในท้อง	- ให้เอาลูกฝ้ายชี้หิด 1 แก่นแสมทะเล 1 แก่นสน 1 พริกไทย 1 ชิง 1 เอาเท่ากันตำผงละลายด้วยน้ำสุราก็ได้ ถ้ามีถึงระดู ให้กินยานี้ระดูก็มี มาแล	BL0011006
ยาขับเลือด ชื่อไฟทั้ง 5 กอง	- เอาฮากเจตมูลเพลิงแดง 1 ชิงแห้ง 1 ดีปลี 1 แก่น แสมทะเล 1 พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำผงละลายน้ำสุราก็ได้	BL0011006
คลอดลูก เลือดขัด	- ให้เอาลูกจันทร์ 1 เทียนดำ 1 ใบอังกาบ 1 ชิง 1 กระทือ 1	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
13.ชิงแคง		
ยาเจ็บ เสียบท้อง ไค้เป็นลม ทั้งมวล	- เอาหวานไฟบาด 1 เข้าหมั้นขึ้นบาด 1 พันผักกาดบาด1 พิกเพ็อง 1 ชิงแคงเพ็อง 1 เทียมเพ็อง 1 ตำใส่น้ำปั่นลูกกลอนให้กินดีฯ	BL0001003
ยาชะเออะ	- เอาหัวบัวชี้แบ้ หัวบัว รากพังคีน้อย ในหมากส้มป่อย ชิงแคง น้ำสังน้อย เป็นน้ำฝนกินแล	BL0001004
ขี้บ่ออก เยี่ยวบ่ ออก	- เอาหุนแดง ผักบัว เครือเขาฮอ ชิงแคง ชั่งท่อกัน ต้มใส่น้ำ 2 บวย เอาบวย 1 กินดีแล	BL0011005
ยากะยื่อ	- เอาใบผีเสื้อ 4 ใบปีบปีแดง 3 ใบชิงแคง 3 ผ่านบดผงกินหายแล	BL0011005
โอมี่เสด (เสลด) ดั่งนั้น	- ให้เอาน้ำหมากเว่อ 1 ชิงแคง 1 น้ำมันงา 1 น้ำเผ็ง 1 ท่อกันมาบดเป็นผงไว้นด์ใส่ดังหายแล	BL0011005
ยาพวน	- ให้เอาฮากพิกน้อย ชิงแคง ผักเทียม งา ถั่ว ขี้เข็บ ตำดอมกันใส่พังคา	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
14.ขี้เหล็ก		
เสียบสัน หลังแลค้ด คอดังนั้น	- ให้เอาหัดชะคีน 1 ใบข่อย 1 ใบผีเสื้อ 1 เปลือกยางของ 1 เปลือกขี้เหล็ก 1 บดใส่พริกชิง ยาพังคาตัดกินดีแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเจ็บเอ็น ท้องแล้ง	- เอาฮากหมอน้อย ฮากยานาง ฮากขัดเค้า ฮากกนทา ขี้เหล็กทั้งแก่นทั้งใบทั้งเปลือก เครือช่าเหล่า หมากคูน เปลือกค้อ เอาใบหมากขาม กำ 1 ใบส้มป่อยกำ 1 ต้มกินดีแล	BL0001012
ยาเอ็นไอ	- ให้เอาเอ็กปา(อกปลา)ผา พัน 1 เขากวาง พัน 1 แก่นขี้เหล็กพัน 1 แก่นมันปา 5 ฮ้อย ยาทั้งหลาย ผุงนี้มาต้มเชียว(เคียว)ปั่นลูกกลอนฝน เหล้ากินดีแล	BL0005013
ยาผีปาค่อ (ช่อ)	- ให้เอารากขี้เหล็กกับรากหมากเขือบัว ให้ชั่งท่อนกันต้มเชียว(เคียว)ทาดีแล	BL0005013
ยาไอเลือด คออออก	- เอาเปลือกขี้เหล็กเทศต้มกินดี	BL0008006
ยากากขาว	- เอาต้นเล็บเงือกมาเผาเป็นดั่งน้ำมันปลาโพงเป็นน้ำทานอก เอาใบดอกต่าง พัน 1 แก่นขี้เหล็ก พัน 1 ไฟเดือน 5 พัน 1 มาตำใส่สาโทข้าว ก่ำข้าวจ้าวข้าวเหนียว หุงไว้กินในแล้วเอาใบขี้เหล็กบ้าน ขี้เหล็กป่า ขี้เหล็กเทศมาต้มใส่ไก่ กินในให้แม่มันออกดีแล	BL0008006
ยากากขาว	- คั้นคาก10 ต้วมาฟักคั้นส้มไว้ เมื่อจักทำให้เอาขี้เข็บดอยดิบใส่จึงทาดีแลฯ ให้เอาปลาฟามาแกงใส่ใบขี้เหล็กป่า ขี้เหล็กเทศต้มกินในให้แม่ มันออกดีแล	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
15.เชื้อ		
ยาชะเออะ	- รากหมากเขือขาว 1 รากแครงขาวหัวทูน 1 ไม้เท้าसान 1 แล	BL0001011
แก้เส็ด เสลด	- เอารากเขือขาว 1 รากแครงขาว	BL0001011
ยาไฟลาม โกนแล ยา ห้ามไข้	- เอาฮากเขื่อน้ำฝนทา	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาผีในหู	- เองาข้าง 1 ในหมากฝา 1 ใบหมากแปบ 1 ต้นชะมัด 1 เอาเชื้อมาเอ็ดตางหม้อ น้ำมันงาเป็นน้ำหุงทาแล	BL0002011
คั้นคาย	- เอาฮากหมากเชื้อฝนทา	BL0005016
ยาเย็นใน	- ฮากเชื้อเฮื้อ ฮากเวอะ (เว่อ) หวาน ฝนกินดี ยากินแล	BL0005016
ยาชา(ฆ่า) แม่พระ ยาด (พยาธิ) บาดหลวง ทั้งมวนมือ เสือนเป็น ต้น	- เอาฮังบุง หมากเชื้อสุก หัวบุก กอยผู้ หมากเชื้อบ้า ตำปั้นเอาน้ำ เอาหัวปาค้อ คั้นคากตายซาก ผมหุ้งเหยื่อ หมากเผาตอมกัน	BL0005016
ยากะบม น้ำ	- ให้เอารากหมากลำ 1 รากหมากแคว่ง(แข็ง?) รากหมากเชื้อ รากหญ้าลับมีน ท่อกันต้มกินหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
16.เชื้อขึ้น		
ยาชะเออะ	- ให้เอาเปลือกถ่อนทั้งเปลือก ทั้งแก่น เอารากลำแดง 1 รากหมากเชื้อขึ้นทั้งราก ทั้งลำ รากทองบ้านทั้งลำ ทั้งเปลือก ส้มกม แดงแข่งทั้ง แก่นทั้งเปลือกมาฝนกินแล	BL0001004
ยาหมาก โหกแตก	- เอาฮากหมากเชื้อขึ้น รากบัว ต้มเขี่ยวกินหายแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออก แฉ่ง พาก 1	- เอาฮากหมากแคว้ง ฮากเขือขึ้น อ้อยดำ เข้าจ้าว ตำกินแล	BL0001012
ยาเจ็บคอ เอาฮากตำ ยาน	- ฮากหมากแคว้ง ฮากหมากเขือขึ้น ฮากหมากเอ็ก ฮากหมากนาว น้ำท่าเป็นน้ำ เหล้าตัด	BL0001012
ยาไอแห้ง	- ให้เอารากช่องฟ้า 1 รากชะมัดน้อยใหญ่ 1 ใบหมากเขือขึ้น 1 ใบหมากเขือบ้า 1 สันหนู 1 ตำตากแดดทิกให้ดีแล้วห่อแพขาว จุ่มน้ำเหล้า เด็ดให้กินดี	BL0005010
กางหลวง ลงคอ	- ให้เอารากหมากแคว้ง 1 เอาเขือขึ้น 1 รากกาละเพิก 1 ยา 3 อันนี้ให้ชั่งท่อกัน กาละเพิกให้เนากล่าวเพิ่นให้ต้มอันดีแล	BL0005013
ยาป่วง	- เอาฮากผักอีตู 1 ฮากถั่ว 3 ฮากหมากพิกกันชั้น ฮากหมากแคว้ง ฮากหมากเขือขึ้น 1 ฝนกินดีแล	BL0005016
ยาไอ	- เอาฮากเขือขึ้น ฮากส้มป่อย ฮากดอกพุต ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดท่อยองฝ้ายอมดี	BL0008006
คางเข้ากับ	- เอารากหมากเขือขึ้น ฝนน้ำพังคาคัดกินดีแล	BL0009004
ยากำลัง แรง	- เอาพริกพัน 1 เทียมพัน 1 เขาฮอพัน 1 ชะคานพัน 1 หมากเขือขึ้นพัน 1 แล้วเอามาตำบองไว้ 3 วัน แล้วจึงหุงข้าว(เคี้ยว)พอชุ่นแล้วจึง เอาน้ำอ้อย 5 ฮ้อย คุลิกากันแล้ว เป็นลูกกลอนไว้จำเริญกินด้วยน้ำพังคาคูวัน	BL0011005
ยาหืด	- ให้เอาโนเขือขึ้น 1 ในหมากหญ้าหลับมัน 1 บดใส่น้ำหมากนาวดีแล	BL0011005

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
17.คางสูง		
ยาผี(ผี)	- บักขุมมันยางเอาเป็ก(เปือก)คางสูงบดตากแดดโฮยดีแล	BL0005010

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
ยาเอ็น	- ปิบปีแดง 1 พริกน้อย 1 เปือกคางสูง 1 3 สิ่งนี้ซึ่งทอกันตากแดด	BL0005010
ยาออก แดงออก ดำ	- ให้เอาฮากส้มพอ เตี้ยต้นดุกใหญ่ดุกผีมวกใหญ่มวกน้อยฮากเต่งแล้ง(ตองแล้ง) เตื่อปองคางสูงน้อย พายสงส่องฟ้า ซามัดหมอน้อยยานาง หัดชะคีนจีจ้อน้อยผักหวานบ้านก้านตงพังคีน้อยดู่ท่งบะชาดชุนนี้ยาออกดำแดงแลยาเหือดจมให้เอาเอื่อนกวางต้นฮากก้างปาฮากตีนตั้ง ฮากวงสมฮากหมากแตก ชุมแสง ชุม 1 ให้เอาฮากแดงขามป้อมต้นพันชาดฮากชี่ตุนชุนนี้แสงแล ยาออกชางเหลืองเอาต้นทมโคก ฮากยม บ้านหมอน้อยยา นางแล	BL0005016
ยาชุน	- ให้เอาเห่าหอมทำทานแสนทำทาน แปวจองางแก้วแพวมอน้อยยานางจันแดงฮากผักหวานบ้านก้านตงก้าน้อยกำหลวงตาไ้ตากวางเอื่อ นกวางคอคแลนช้าน้ำวมุกน้อยมุกหลวงมอกน้อยมอกหลวงส้มพอมูยต่อนมูยแดงชาชะโก ทางนกกี่ นำเน้ นมจัว นมสาว นมราชสี ฟ้าชะจับ ชาชุตัน ชาชูเคื่อหวดน้อยหวดใหญ่ เหม่าน้อยเหมาใหญ่ส้มกบ แลงแซง ชุมแสง หูลิง ฮางคาว ส่องฟ้า ซามัด คางสูง ตีนตั้งน้อยตีนตั้งใหญ่ ปีกไ้ดำฮากหมากเอิกเหมือดนกกคอกเหมือดโลดเหมือดคนเหมือดเลาเหมือดแก้วดุกน้อยดุกใหญ่ หยิกปล่อง เอียนน้อยเอียนใหญ่ เอียนต่อนปอเข้าจีปอชี่ตุนชมชี่นถั่วฝักฟ้าหัวดอกคำปาหัวเอื้อง ยาตูกนองานมผาดุกแั้ง ตูกกาตูกหมาดำแมวดำไ้ดำตูกเบ็ดตูกปาผาดุก ลิงลมตูกนกกชุน เขากวางชี่ ตูกงูทำทานตูกงูเหลือมแข่วแซ้ แขวงเสื่อ แขวงหมีเบี้ยผุเขาเอียง	BL0005016

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
18.แค บ้าน		
ยาเลือด ผู้หญิง	- เปลือกแคขาว 1 อ้อยดำ 1 แล	BL0001011
ยาเลือด	- รากเพ็ก 1 เปลือกแคขาว 1 จิง 7 เทียม 7 หมากนาว 1 แล	BL0001011
แก้เส็ด (เสลด)	- แค 1 หัว ทูน 1 หัวดอกคำปา 1 น้ำเหล้าเด็ดตัด พาก 1 เอารากเชื้อขาว 1 รากแค้งขาว	BL0001011

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
ยาแก้กิน ผิดก็ดี ถี กกินก็ดี	- ให้เอาฮากแดงหนู 1 แคนบ้าน 1 แก่นขาม 1 ไม้สักสี 1 ซ้าชะโก 1 ไม้ทองบ้าน 1 ฝนกินแล	BL0005016
ยาออกลับ	- เอาฮากหมากลิ้นฟ้า เอาเปือกแค เบี้ยผุ 7 หน่วย เงินดั่ง ทั้งคำ แซ่ในโอเงินให้กินทั้งอาบตี	BL0005016

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
19.แค่วัง		
ยาปานดำ	- เอาฮากมี ฮากหมากสูงผู้ ฮากหมากแค้วัง เอาหมากพิกมาเฮ็ดด้วย เอาน้ำใส่ เอายาเอาเงินคำแช่ลงดอมกัน เอาใส่เตื่อนน้ำสำงน้อยตัดจิ่ง ให้กิน	BL0001012
ยาออกเมิก	- เอาพังคีน้อย ฮากบะชาด ฮากหุนไ้ แก่นหมากตูกหิน หัวหวายนั้ง ฮากเปี ฮากไม้ฮัง ฮากชะแบง ฮากหมากแค้วัง ฮากตับเต่าเครือ ฮาก เว่อหวานฝนน้ำคั้นน้ำเหล่าน้ำตานน้ำผึ้งตัดให้กินแล	BL0001012
ใช้อันใดก็ดี	- ให้เอาฮากไซเน่าน้อย ไซเน่าหลวง ฮากหมากเขาธา ฮากหมากแค้วัง ฝนให้กินดุก่อน ผิว่ามันหากฮ้อนหากพวนแพมตีนมันเย็นให้กินเท่านี้ เทอญ	BL0001012
ออกปาน ดำ ปาน แดง	- ให้เอาซ้าคาม ต้นเปี้ย เหม้าน้อย ฮากหมากแค้วัง อ้อยซ้าง ฮากหวด ยาอันนี้ฝนกินก่อนแช่แล้วให้เอาหญ้าชัต หญ้าคา เอาน้ำเหยื่อเตื่อน น้ำสำงน้อยเป็นน้ำ ฝนลง ดอมกันกินดีแล	BL0001012
ใช้แลขี้ค ออกฮาก คออก	- เอาผักคาคขี้หมู เปลือกสางคำ ตำกินดีแล ยาออกแงน -พาก 1 เอาฮากหมากแค้วัง ฮากเขือขึ้น อ้อยดำ เข้าจ้าว ตำกินแล	BL0001012

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
ยาคันทะ มะลา เตื่อยไก่อ	- ให้เอาซากขี้ค้ำบาท 1 ซากหมากเอิกบาท 1 ซากหมากแคว้งบาท 1 อ้อยดำบาท 1 เปลือกก่อเค็งบาท 1 เปลือกยมผู้บาท 1 ใบเจียง ลมบาท 1 ซากหมากนาวบาท 1 ซากหมากเว้อบาท 1 ซากสีโคบาท 1 อ้อยดำบาท 1 เปลือกพอกอบบาท 1 ส้มลมบาท 1 ซากพายสงบบาท 1 ยาฟุ้งนี้ ฝนกับกันกินแล	BL0001012
ยาพวน	- เอาซากหวดข้า ซากหมากแคว้ง ซากดอกพุด หมากชะมอ ข้าวจ้าวเป็นน้ำฟังกาคัดกินแล	BL0001012
เจ็บคอ	- เอาซากตำยาน ซากหมากแคว้ง ซากหมากเขือขึ้น ซากหมากเอิก ซากหมากนาว น้ำท่าเป็นน้ำ เหล้าตัด	BL0001012
ยาชะเออะ	- เอาในหมากชะมอซากหมากแคว้งซากชะเอมฝนกินดี	BL0005016
ยาแก้ชะ เออะ	- เอาซากหมากต้นแคว้งเคือหมากเอิกถั่วชะแดดน้ำเข้าจ้าวเป็นน้ำกิน	BL0005016
ยาหมากไม้ ทั้งหลาย	- ให้เอาต้นชาชุนน้อย 1 ซ้าคาม 1 ซ้างา 1 ซ้าขางต้น 1 ช่าน้อยเหม่าสวย 1 ซากหมากวิต(หวีต) ซากหมากแคว้งซากหมากหมางอ้อยข้าง 1 ยังสมุด 1 เล็บเงือก 1 ผักซีข้าง ส้มกบ แกงแซง ไชเน่าหลวง ผิวามันหากปากบได้ 2 คั้น ให้เอายาฟุ้งนี้ให้กินทั้งมวลแล	BL0005016
ตุ่มหมาก เอิกออก แกมตุ่ม ออกสุก	- ให้เอาแต่ชะง้า(แดงข้าง?) ซากหมากแคว้ง ซากหวดอ้อยข้าง ชาชูท่อนี้ให้กิน	BL0005016
ออกเหือด	- ให้เอาส้มกบแกงแซงอ้อยข้างไชเน่าน้อยไชเน่าหลวงซากผักซี 3 อย่าง ยังสมุด เล็บเงือกซ้าคาม ซากหมากแคว้ง ซาขาง 1 ฟุ้งนี้ให้กินดู	BL0005016
ออกเท่า ห้อมทำ ทาน	- ให้เอาตัดเปือ 1 ซ้าขาง 1 ช่างน้อย 1 ชาชู ซ้าคาม 1 ซากหวด 1 ซากซักหลวง 1 ไชเน่าน้อยไชเน่าหลวงซากหมากมาง ซ้างาซากหมาก แคว้งฝนให้กินดู	BL0005016
ออกปาน	- เอาซ้าคามตั้งเปือเหม่าสอยซากหมากแคว้งอ้อยข้าง ซากหวด ยาฟุ้งนี้ฝนกินดูก่อน ผิว่าหากฮ้อนหากพวนให้กิน	BL0005016
ไชชะอื่น	- ให้เอาหญ้าขัด ลับลีนหญ้าคาผักหวานบ้านก้านตงบวกรเข้าส้มกบแกงแซงฟ้าซิแงบปิดน้ำเปือกแคว้งเข้าจ้าวอ้อยดำ แซ่กิน	BL0005016
ยาตุ่ม	- เอาซากหมากแคว้ง ผักซีข้าง ซากผักหนาม 3 สิ่ง ฝนกินแซ่กินก็เป็นอาบก็เป็นแล	BL0005016
ยาป่วง	- เอาซากผักอีตู 1 ซากถั่วฎ 3 ซากหมากพิกกันชั้น ซากหมากแคว้ง ซากหมากเขือขึ้น 1 ฝนกินดีแล	BL0005016

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
ตุ้มบ่ออก	- ให้เอาฮากแค้ว้ง เข้าสานเข้าจ้าวให้ล้างเสียแช่กินดีบ่ตีเอาฮากนำแน้แช่กินดี	BL0005016
ยาชะเออะ	- เอาฮากหมากแค้ว้ง สีโค เบี้ยผู้ หมากชะมอไม้เท้าสานฝนกินดี	BL0005016

20.แค้ว้งขาว

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาแขวน	- เอาฮากหมากแค้ว้งขาว ฮากผักบั้งขาว ฮากแกดำ ฮากหมากสัง แขวงดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
21.ซา เม็ก/เม็ก		
ยาล่องแก้ว	- เอาฮากถั่วภูแช่น้ำกินแต่ทาบ่อนเป็นนินดี ยาอาบเอาฮากแฝกแช่อาบ ผิว่าถักคอปากออกเอาซาเม็ก เบี้ยผู้ โพนหมั้นหมากชะมอฮอกเฮื้อ นกวางฝนดอมน้ำพังคากินดี	BL0005016
ยาไขบู่ จักคิง	- เอาคาก ฮากเม็ก ผักหวานบ้าน ฝนกินดี	BL0008006

22.ตีปสี่

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาแก้เลือด	- ให้เอาตีหมูเถื่อน 1 ลูกเหล่อ 1 ลูกกระวาน 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ชิง 1 กระเทียม 1 เทียนทั้ง 5 1 อือทือบ้าน 1 ผิวมะกรูด 1 บดตำผงดองด้วยน้ำสุราก็ดีแล	BL0011006
ยาเลือดไม่ดีแลอยู่ กรรมไม่ได้ ยาเลือดไม่ ดีอยู่กรรมไม่ได้	- ให้เอาฮากกระจาย 1 ฮากแก่นแหว 1 ฮากแก 1 ฮากปอลมปม 1 หัวยาเข้าเย็น 1 เจตมูลเพลิงแดง 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 กระเทียม 1 ยาทั้งนี้เอาเสมอภาคต้มกินแล	BL0011006
ยาเลือดดีขึ้นอยู่ไฟบ่อ ได้ก็ดี	- ให้เอาพริกไทย 1 ดีปลี 1 กระเทียม 1 ขมิ้นอ้อย 1 ว่านไฟ 1 ข่า 1 ง่องแง่งหึ่ง 1 ชิง 1 กระทือบ้าน 1 กระทือป่า 1 ผีเสื้อ 1 ตำผง ดองด้วยน้ำเหล้ากิน	BL0011006
ยาแก้เลือดก็บอยู่ก็ดี ดี ขึ้นก็ดี	- ให้เอาแฮนขอสอ 1 เหมือนกับขอสอ แต่ไม่ขมมีอยู่ตามเขา เอามาฝนกับน้ำท่ากินดีแล อีกขนาน 1 เอาชิง 1 กระเทียม 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ให้เอา 7 เท่ากัน แล้วชูดเอาเขาควายเผือกมาประสมด้วย เอาน้ำมูตรเป็นกระสาย กินดีแล	BL0011006
ยาแก้เลือดก็บอยู่ก็ดี ดี ขึ้นก็ดี ถ้ามันออกมาทั้ง เลือดเก่าแลใหม่ให้ห้าม เสีย	- ให้เอาชิง 1 เทียม 1 พริกไทย 1 ดีปลี 1 ผักสารแห่น 7 ยอด ผักแพรว 7 ยอด ตำผสมกันกินลงไปห้ามเลือดแล	BL0011006
เลือดเน่าแลเลือดฮ้าย ทั้งปวง ซึ่งอยู่ในท้อง อันตีขึ้นมาก็ดี แลให้จุก ให้เสียบก็ดี ให้ชดหนัก ชดเบาก็ดี มึลึงก็ดี ให้ กินเข้ามิได้ก็ดี ให้รา กลมถึงรีดูมืออก ให้ เจ็บท้องใหญ่แล ท้องน้อย ให้ทำยานี้กิน	- สัพพะยานั้นให้เอาเปลือกกุ่มบก 1 สมอพิเพก 1 ลำหังแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักชี รากพันงูแดง 1 รากหู่ งแดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใค้หอม 1 ลูกข้าวปลู 1 ชิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ดีปลี 1 ชะค่าน 1 เปลือกโลด 1 ว่านเปราะทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแรง 1 ให้เอาสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลึง บดเป็นผง 1 ทำแท่งไว้ละลายด้วยน้ำสุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำขาก็ได้ เลือดฮ้ายทำสลบไปให้กินดีแล	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาอายุโฝมิได้	- ให้เอาพริกไทย 1 ตีปลี 1 ชิง 1 ข่า 1 ไพล 1 การบูร 1 ข่าลิง ลูกเหล่อ 1 กระจวาน 1 เทียนดำ 1 เทียนแดง 1 เปลือกกุ่มน้ำ 1 เปลือกกุ่มบก 1 ตำเป็นยาผงให้เอาเท่ากันเป็นสินนิบาตใส่น้ำฮอนกิน อยู่ไฟพอได้พอมเหลืองใส่เหล้ากิน	BL0011006
ยาขับเลือดชื่อไฟทั้ง 5 กอง	- เอาฮากเจตมูลเพลิงแดง 1 ชิงแห้ง 1 ตีปลี 1 แก่นแสมทะเล 1 พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำผงละลายน้ำสุราก็ได้ น้ำขิงก็ได้ น้ำส้มซ่า น้ำมะกรูด กินแก้เจ็บท้องเลือดตื้นขึ้นก็ได้	BL0011006

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
23.ตำนิน		
พิษขึ้นถือหัวถือ ตา ถือคอก ออก ฮ้อน พวนในก็ดี	- เอารากนาว ใบหมากเจะ ใบหมากแซบ ใบหมากทันใบหมากชำชิด ผักตำนิน ตำใส่น้ำเป่าผิวว่าพิษลงแล	BL0001004
เป็นทางท้อง	- ให้เอาเหยื่อเดือน 7 ตัว หางปลาตุก 7 หาง พริก ชิง เทียม 7 ขี้ให้ใหม่ ห่อแพรแชน้ำกิน อันนี้ยาแก้ทางท้องแล - ผิวว่ามันถึกยาแล้วมันตัวคั้นเป็น บาสให้เอาฮ้อยดำ เผาไฟบิตเอาน้ำ เอาคังคิบมาแช่กินเสียก่อน แล้วจึงเอาฮากเกล็ดลื่นน้อย 1 ฮากตอมสนน้อย 1 แม่หญิงเป็นผู้ชาย พ่อชายเป็น ให้ผู้หญิง แม่หญิงเอาให้ไปวานเปลือกหญ้าขัด หญ้าคา ปวกเข้า ตำนิน ฮากจิว เตื่อปอง แพงคำฮ้อย ฮ้อยดำ หิงหาย ยาทั้งหลายฝูงนี้ตำใส่เข้าเจ้า ตองกินแล	BL0001012
ถือหัว	- เอาใบส้มพอ ใบทัน ใบหญ้าขัด หญ้าลบลีน ถั่วชะแดด ผักตำนิน เข้าจ้าว ตำตอมกันคั้นหัวดีแล	BL0001012
ท้องไค้	- เอาแก่นซึกเปลือกซึกต้มกินดียาคอบแหบ เอาฮากหมากดุกฮากหมากซึกฝ่นกินดี ยาตุ่มพุกเอาน้ำหมากพ้าว จอก 1 หมากเฟือง จอก 1 น้ำเปือก ทองหลวง จอก 1 ใบผักตำนิน จอก 1 ใบตุ่มจอก 1	BL0005016
ยาเจ็บคอก	- เอาฮากก้างปาแดง ฮากผีเสื้อ เที่ยว(เคียว) 3 บวยเอา 1 กินดี ฮากหมากตุ่ม เปือกฮีสุม เปือกทองหลวง ผักตำนิน ชุมนี้แช่อาบแลกินแล	BL0005016
ยาเย็น	- ฮากตำยานฮากผักตำนินแช่กินบักถะติ(ปกติ)ดี	BL0005016
ปานดำปาน แดง	-ฮากผักตำนินตัวผู้ฝ่นแต่่มตุ่มปานดำปานแดง ขิดซาเสียแล	BL0005016

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ออกตุ่มหลวง ผิ แม่มานเป็นให้ กินอ้อยยาอม ลูกในท้องนั้น เสียก่อน	- จึงให้เอาฮากยานางฮากผักตำนินฮากผักหวานบ้านฮากก้างปลาฮากหญ้าขี้ฉอดมอน ฝนให้กินดี	BL0005016
ไธ	- เอาหัวถั่วพู รากตำนิน แซ่กินแล	BL0011005
ยาเย็นหลวง	- คือว่ารากทัน 1 เปลือกกอก 1 หญ้าขี้ด 1 หญ้าคา 1 ปวกเข้า 1 ตำนิน 1 รากจิ้ง 1 เตือบ้อง 1 แพงคำอ้อย อ้อยดำ หิงหาย 1 แซ่กินเทอญ	BL0011005
ยากะแ้วัด	- ให้เอา ตำนินตัด เอาเครือเป้า เอาน้ำทาดีแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
24.ตีนจำ		
ยาชุมดุก	- ให้เอาเหมือนคนนมจวันมสาวยางโงง เก่าน้อย(เต่าน้อย) เก่าหลวง(เต่าหลวง) ตีนจำน้อย ตีนจำหลวง หูลิ บงนั้ง แลงซอน เหม่าน้อย หมอน้อย ยานาง มุยต่อนมุยแตงน้ำงานมผาไม้เท้าसानเบี้ยผุดุกแอ้งดุกกา ดุกแซ่ ดุกปาฝา แซ่วหมี แซ่วเสื่อ ดุกนุกชุม ผุงนี้ฝนกินเมื่อตุ่ม ขึ้นแล	BL0005016
ยาลด	- ส้มกบแกงแซงอิงกาหูลิงตีนจำชุมแสงแซ่อาบเมื่อจกอาบ นั้นเอาเข้าตอกกำ 1 ไล่เดือน 3 ตัวแซ่น้ำ ทั้งน้ำหมากฟักบดให้เข้าตอกแหลก แล้วให้เอามากฟักน้ำไล่เดือนทอ 1 พังคา 3 ทอ ให้กินแล้วจึงอาบแล	BL0005016
ยาออกดำ	- ฮากตีนจำ ฮากลำตาควาย ฮากนมจ้ว ผักหวานบ้าน ดุกปอม งาซ้าง ฝนกินดี	BL0005016
ยากาน	- กกถั่วชะแดดฮากหนามพมฮากหมากเฟืองทันน้ำตีนจำหูลิงน้ำเต่าน้อยถั่วพู จันแดง ฮากขี้ฮั้น สาม ฮากหญ้าลับสิ้น 3 ฮากหญ้าผากควาย ฮากปวกเข้า 3 ฮากหนาดกำ 1 หัว หญ้าแห้วหมู กำ 1 ไควงู 3 ฮากคี่ไพนกคุ่ม 3 ฮากหมากเอิก 3 ฮากตาไก่ ต้นหลอดบ้าน ฮากไผ่บ้าน กำ 1	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาพระ ยาส (พยาธิ) ออกสุก	- ตุ่มเข้าจ้าวตุ่มชมชื่น 1 ตุ่มหมากนาวตีทอกันตุ่มตีนจ๋า ตุ่มแกดแฮด ตุ่มลาดเหล็ก ตุ่มลาดมด ลาดขี้กั่ว ลาดไฟ	BL0005016
ยาวิณ	- เอาฮากถั่วแฮถั่วควางเข้าจ้าวถั่วชะแดดผักหวานบ้านก้านตงตำตองเอาน้ำล้างน้อยตัดกินแก้พิษทั้งเหือดจกกับฮากยานางसान้ำแน่ ตีนจ๋า ผักหวานบ้านหญ้าคาปอกเขาหิงหายอ้อยดำเข้าจ้าวถั่วชะแดดตำตองกินดี	BL0005016
ปวดท้อง มูก	- เอาเคือออมไอ ก้างปา ตีนจ๋าอ้อยดำทอกันต้มกินดี	BL0005016
ยาชะดวง	- เอาฮากดอกซ้อน ฮากตีนจ๋า ต้นหมาม(หนาม?)ไก่อ แล้วจึงเอาพลูเหลืองมาต้มกินล่องท้องเสียก่อนดีแล	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
25.ถั่วพู		
ไข่ออกไฟ ลามโจน แลแปว จงอาง	- ให้เอาฮากไข่เน่า เหม้านา ฮากมวก แพงคำฮ้อย ฮากดอกฮัก ฮากถั่วพู ถั่วแฮ ถั่วเฮือด ตุ่มทอก หิงหาย พายชะเสียง จั้วดำ จันแดง มาฝน กิน	BL0001003
ทาวโย(เท้า ใหญ่?)	- เอาฮากถั่วพู ถั่วแฮ ฮากนาว เหมือดแอ่ มาฝนเฮือดเม่นใส่หายแล	BL0001003
ยากาน	- กกถั่วชะแดดฮากหนามพมฮากหมากเฟืองทั้นน้ำตีนจ๋าหูลิงน้ำเต่าน้อยถั่วพู จันแดง ฮากขี้ฮั่น สาม ฮากหญ้าลับลิ้น 3 ฮากหญ้าผากควาย ฮากปวกเข้า 3 ฮากหนาดกำ 1 หัว หญ้าแห้วหมู กำ 1 ไควงู 3 ฮากคีไพนกคุ่ม 3 ฮากหมากเอิก 3 ฮากตาไก่ ต้นหลอดบ้าน ฮากไผ่บ้าน กำ 1	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
เหือดจม	- เอา โคนแก่น้ำ หัวถั่วพูชะแดด ฮากบั้งชัน เข้าจ้าวอ้อยดำเต่าฟอกนมผาฮากจิ้งนอยฝนฮากก้วยตียบ เป็นน้ำกินดีแล พาก 1 ฮากถั่วพู ถั่วชะแดด ตั้วไม้ซางไฟ ตั้วไม้ฮวก ไม้เท้าसान น้ำก้วยตียบเป็นน้ำกินดีแล	BL0005016
ออกทำ ทาน	- เอา หญ้าผากควาย หญ้าแพด หัวถั่วพู หญ้าแห้วหมูน้ำเข้าจ้าวดำตองกินแช่อบต้มโพะแล	BL0005016
ยาออก ร้อนทาง นอก	- ให้เอารากถั่วแฮ 1 รากหญ้าคา 1 รากถั่วพู 1 รากกล้วยตียบ 1 เป็นน้ำแช่เป่าทางนอกดีแล	BL0009004
ยาล่องแก้ว	- เอารากมอน 1 หัวถั่วพู 1 รากมานอ้ง 1 รากแพงคำฮ้อย 1 ฝนทาหายแล	BL0011005
ยาล่วงแก้ว	- เอาหญ้าผากควาย หญ้าหอมแก้ว รากถั่วพู หญ้าแห้วหมูฝนใส่น้ำข้าวจ้าว อ้อยดำ กินดีแล	BL0011005
ยาแก้พิษ ทั้งมวล	- เอาเปลือกสา 1 รากหญ้าคา 1 หญ้าผากควาย 1 อ้อยดำ ถั่วชะแดด 1 มือหมากน้ำ 1 แพงคำ ฮ้อยคำ หัวถั่วพู 1 ข้าวจ้าว 1 เอายาทั้งมวลนี้ตำตองกิน	BL0011005
ยาชะคิ้ว	- ให้เอารากถั่วพู รากหมากแปบ รากหญ้าดอกคำ รากหุ่นแดง ต้มกินหายแล	BL0011005
ไอ	- ให้เอาหัวถั่วพู รากตำนิน แช่กินแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
26.ทูน		
ยาชะเออะ	- รากหมากเขือขาว 1 รากแครงขาวหัวทูน 1 ไม้เท้าसान 1 แล	BL0001011
อาบหมาก ไม้แล	- แค 1 หัวทูน 1 หัวดอกคำป่า 1 น้ำเหล้าเค็ดตัด	BL0001011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเลือดขึ้น แล ยา แก้กั๊บ	- รากชะมัด 1 ทูน 1 รากผักอีตู 1 พันจงเซ็ด 3 บาด บดแล	BL0001011
ยาเสด (เสลด)ขึ้น	- เอาหัวทูนตำดำน้ำ แล้วจึงเอาควยหลับลิน เทียนแล้ง ชัดฮ้อน มือหมากน้ำ ถั่วชะแดด เอาทอกันใส่น้ำข้าวจ้าวกินดีแล	BL0001012
ยาแต้มตุ้ม	- ให้เอาไฟเดือนห้าเคือเขาฮอหวานน้ำกำทูนแดงกำทูนขาวผักบุงแดงผักบุงขาวปีบปีแดง ให้เผาให้ไหม้แล้วเอา ยางเล็บเงือกปีงูเหลือม เป็นน้ำแล	BL0005016
ยาแก้กิน ผิดกั๊ต ถี กกินกั๊ต	- ให้เอาเขางัวกับหัวกานทูน ฝนแล้วเอาน้ำใส่สะหน่อย กินดีแล	BL0005016
ยาแก้คอ	- เอาหัวเอื้องหัวทูน ดอกคำปาฟ้าเล้าตัดกินดี	BL0005016
ยาหยุดใจ	- เอาหัวกุง หัวทูน ฝนน้ำผึ้งตัดกินแล	BL0011005
ยาทะมะ ลาชุน	- ให้เอาหัวทูนฝนน้ำเหล้าเป็นน้ำกินหายแล	BL0011005
ยาเส็ด (เสลด)ขึ้น	- เอาหัวทูนฝนใส่น้ำผึ้ง หมากพริกใส่แต่ให้กินหายแล	BL0011005

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
27.ผักกระเดา		
ยาแก้พิษทางใน	- เอาแก่นกะเดา 1 เปลือกท่ม 1 หัวซีโค 1 ชะเอิม 1 รากหญ้าตีนนก 1 จันแดงจันหอบ(ม) 1 ฝนกินดีแล	BL0001011

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเลือดอยู่กำ	- หน่วยมากผ้าฮ้าย 1 หว่านไฟ 1 หว่านน้ำ 1 ใบกะเดา 1 หนัก ... บาด เทียนดำ นก(หนัก) 3 บาด ดำเป็นถงใส่ น้ำฮ้อนกินดีแล	BL0005010
คั้นคาย	- เอาเปือกกะเดา เข้าหมั่น อ้อยฝนใส่น้ำทา	BL0005016
ยาออกซางโตก็ตีหาก กลิ้งเกลือกไปมาบรูจัก ตัวแท้	- ให้เอาผักหมครือแลผักกะเดา 1 รากพร้าว 1 รากตาล 1 ตำตองกินหายแล	BL0011005
ยาเลือดลง	- ให้เอาบระเพ็ด 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใบกะเดา 1 ใบมะตูม 1 ใบผีเสื้อ 1 ว่านไฟ 1 ยาทั้งนี้เอาเท่ากัน แล้วเอาพริกไทยเท่ายา ทั้งหลาย ตำเป็นผงละลายน้ำฮ้อน น้ำผึ้ง น้ำเหล้า กินหายแล	BL0011006

ผัก/ สมุนไพร	สรรพคุณ	อ้างอิงจาก
28.ผักกาด หญ้า		
ยาคัดดอก ชะเออะ	- เอาฮากหมากเอิก ฮากผักกาดยา ในหมากชะมอ ในขามป้อม ฝนตัดฟังกากิน	BL0001003
ยาคันทะ ลาสวด ออก	- เอารากชาติ รากต้งน้อย รากชะมัด ฝนทาทางนอก เอาหัวผักกะยา(ผักกาดหญ้า) ต้มกินในดีแล	BL0002011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
29.ผักชะ		

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาไฟลาม โกนแล ยา ห้ามใช้	- เอาเปลือกผักชะ แซ่ทา	BL0001012
ยาห้า	- เอาเปลือกผักชะ เปลือกทองหลาง ปิงูเหลื่อม เหล้าตัดให้กินแล	BL0001012
ใช้	- นองาเขากวางซีดุกข้างดุกควายต่อนดุกปาฝาดุกงูสิง ดุกงูทำทาน ดุกกาตูกแฉ้ง ดุกนก ชุมดุกนกกดฮ้อย ดุกหมาดำ ดุกแมวดำดุกลิงลม เลือดแฮด ดุกเสือ ปิงูเหลื่อม ดุกปาก้าวฝนแสนห้า สัมป่อยข้างผักชะตันผักไสตันปีปีแดงปีปีขาวเหมือดคนยानางตันยานางเคือเหมือด แก้วเข้าหลามตง หนามขี้แฮด แปะจางอง เคือตายดิบไม้เท้าสานทำทานน้อยทำทานหลวง นางแขงแลงซอนตันหัดชะคีนจันแดงจันขาว พายชะเมาแซมโคกไข่เน่าน้อยไข่เน่าหลวงไม้มนสาว นมจ้วเคือจ้วดำนมผามุยต่อนมูยแดงหมากกอกต่อนก้าน้อยกำหลวงซุมนี้ยาฝนให้กิน แต่ใช้ เท่าตุ่มลตหมดแล	BL0005016

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
30.ผักคาด		
ยาท้องหมักหมั่น	- เอาฮากหญ้าขัด หญ้าคา ฮากพระยา ฮากขัดเค้า ฮากผักคาดขี้หมู เอาเข้ากัน ต้มเอาเงินตัด 1 เทียมคู่ 1 ความไต่ดีให้ว่าเอาเทอญ แล้วจึงเอามาแช่น้ำกินแล	BL0001012
ใช้แลขี้คอกออกฮากคอก	- เอาผักคาดขี้หมู เปลือกสางคำ ตำกินดีแล	BL0001012
ยาออกสุก	- ให้เอาน้ำมันงาจอก 1 ใบ ผักใสจอก 1 น้ำหญ้าแพตจอก 1 หญ้าผากควายจอก 1 น้ำส้มฮักผักคาดจอก 1 น้ำควาเอียนจอก 1 คาวปาจอก 1 น้ำใบตุมจอก 1 ท่อนี้มาสมกันจึงให้หุงไว้เป็นน้ำมันยามาทาตุ่มแหบ ตุ่มหลุ่บ ก็ดีแล	BL0005016
ยาหุดมันเป็นดอกท่อแม่มือ 2 นิ้ว ท่อฝามือก็ดี	- ให้เอาหน่อไม้ส้ม 1 เอาผักขา แลผักคาดขี้หมู ตำตอมน้ำหน่อไม้เป็นน้ำ เอาสี 2 วัน 3 วันตราบต่อเท่ามัน ตาย	BL0011005
ยาห้าลาง	- ให้เอาผักคาด ขี้หมู 1 ล่าเครือ ป้อง 1 อ้อยดำทอกันต้มกินดีแล	BL0011005
ยาห้าไค้พิษฮ้อน	- เอาผักคาดขี้หมู 1 เข้าหมื่น 1 น้ำมวก ข้าวจ้าวตำอุนเพาะดีแล	BL0011005

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ขี้บ่ออกเยียวบ่ออก	- ให้อาหารแห้ง 1 ฟนผักคาด 1 ผักหอม เครื่องเขาสอ ตำนาน้ำทาเป็นน้ำกินออกแล	BL0011005

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
31.ผักชี,ลูก		
ออกเหือด	- ให้อาหารส้มกบแกงแสดอ้อยข้างไข่น้ำน้อยไข่น้ำหลวงฮากผักชี 3 อย่าง ยังสมุด เล็บเจือกข้าวคาม ฮากหมาก แคว้ง ซาซาง 1 ผุงนี้ให้กิน	BL0005016
เลือดเน่าแลเลือดฮ้ายทั้งปวง ซึ่งอยู่ในท้องอันตีขึ้นมาก็ดี แลให้จุกให้เสียบก็ดี ให้ชัตหนักชัต เบาก็ดี มิดงก็ดี ให้กินเข้ามิได้ก็ดี ให้รากลมถึงริตุมือออก ให้เจ็บท้องใหญ่แลท้องน้อย ให้ทำยานี้กิน	- สัพพะยานั้นให้อาหารเปลือกกุ่มบก 1 สมอพิเพก 1 ลำหังแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักชี รากพันงแดง 1 รากหุงแดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใค้หอม 1 ลูกข้าวพลู 1 ขิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ดิปลี 1 ซะค่าน 1 เปลือกโลด 1 ว่านเปราะทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐเขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแรง 1 ให้อาหารสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลิ่ง บดเป็นผง 1 ทำแท่งไว้ละลายด้วยน้ำสุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำข่าก็ได้ เลือดฮ้ายทำสลบไปให้กินดีแล	BL0011006

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
32.ผักบัว		
ยาผีหัว เอียนพาก 1	- ให้อาหารซีไม้แคนน บดให้แหลก เอาผักบัว ผักเทียม หมากพริกน้อย มาซั่ว(คั่ว)บดให้แหลก แล้วจึงหุงน้ำมันงาเป็นน้ำเอาปูนใส่แล้วจึงหุงแล้วเอาโอทองตางหม้อ เมื่อชื้อเอาทาเจียแปะแคมเจียแล	BL0002011
ยาไอแห้ง	- เอาแห่คน 1 แห่มา 1 ผักบัว หัวเทียม 1 หมากพริกน้อย ให้ห่อแพขาวปูนน้ำเหล้าให้กินดี	BL0005010
เข้ายาบ (ฮ้อน) ดั่งนั้น	- ให้อาหารดินน้บด 1 ใส่เข้าเผาไฟแดง เอามาแล้วจึงเอาเข้าหมั้นซีก 1 ว่านไฟซีก 1 ผักบัวซีก 1 มาบดใส่ดอมกันปั้นลูกกลอนไว้ให้ เอาน้ำหมากนาวเป็นน้ำใส่ดีแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ขี้บ่ออก เยี่ยวบ่อ ออก	- เอาหุ่นแดง ผักบัว เครื่องเขาสอ ชิงแคง ชั่งท่อนกันต้มใส่น้ำ 2 บวย เอาบวย 1 กินดีแล	BL0011005
ยาเสื่อขบ แลงตอด	- เอาหัวสีโคเป่าจึงเอาผักบัวเป่าหากหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
33.ผักบุง ขาว		
ยาบ้ำตุ่ม	- ให้เอาฮากเขือบ้ำ หล้า(หล้า)แพดต่อน หล้าผากควายเข้าจ้าว 7 เม็ด อ้อยดำ 7 ตา หมอน้อยยานาง ผักบุงป่าฝนกินดี	BL0005016
หมากไม้ ค้ำ	- ให้เอาแก่นขี้เห็บนางหวานผักบุงป่า เกาข่อย 3 ควาย อ้อยดำหัวข่าแซ่กิน แซ่อาบดีแล	BL0005016
ยาแต้มตุ่ม	- ให้เอาไฟเดือนห้าเคือเขาสอหวานน้ำก้านทูนแดงก้านทูนขาวผักบุงแดงผักบุงขาวปีบปีแดง ให้เผาให้ไหม้แล้วเอา ยางเล็บเงือกบึงเหลื่อม เป็นน้ำแล	BL0005016
ยาพวน	- เอาฮากก้างปลา ฮากผักบุง ฝนกินดี	BL0005016
ยาหนึ่ง	- ให้ไปวานเอาเปือกคูน ยากอก 1 เงินซัก 1 กำลั่นถากเอาจึงมาหลามให้กินดี พาก 1 เอาผักบุงข้างฝนใส่ยาพังคาให้กินดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
34.ผักปึง		

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาแก้บ้ำ	- หมอน้อยยานางจันแดงฮากเขือบ้ำ หญ้าแพดต่อน หญ้าผากควาย 7 หัว หญ้าแห้วหมู 7 หัว อ้อยดำ 7 ตา ถั่วชะแตก 7 ใน ผักปังน้ำ ใส่สังน้อย เป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี	BL0005016
ยาปวดหัว เหงาอยู่	- เอาฮากผักปัง ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดสีหน้าผากดีแล	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
35.ผัก แป้น		
ยาขั้วซุ่ม ใหม่	- ให้เอาค้ำหมากจืดผมหญ่งเหือชะง้า คั้นว่ามนออกเมื่อก เอาแมงวัน 7 ตัว ผักแป้นแมงวันขั้วให้ใหม่แล้ว่องผักแป้นใส่ตอมกันให้เอาพังคา เป็นน้ำกินดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
36.ผัก แพรว/ แพว		
ยาผีใหญ่ผี น้อยผีป่อ แตกก็ดี	- ให้เอาผักแพว 1 ใบหมากตอด 1 และ 1 ผักหม 1 ตำเข้ากันโลมไว้แล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาแก้ เลือดก็บอ ยู่ก็ตี ตีขึ้น ก็ตี ถ้ามั่น ออกมาทั้ง เลือดเก่า แลใหม่ให้ ห้ามเสีย	- ให้เอาขิง 1 เทียม 1 พริกไทย 1 ตีป्ली 1 ผักสาระแห่น 7 ยอด ผักแพรว 7 ยอด ตำผสมกันกินลงไปห้ามเลือดแล	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
37. ผักลัก แลน		
ยาชะดวง ข้าว	- เอารากซาชีโกเขี้ยว(เคี้ยว)อมดีแล ฯ พาก 1 ให้เอาผักลักแลนต้มเขี้ยว(เคี้ยว)เอาน้ำอมดีแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
38. ผักแว่น		

ยาฝัดคันทะ มาลา	- เอาฮาากหวดน้อยฝนกินดุก่อน ฝมันยงให้กินเลิง 2 มือ 3 มือดุก่อน บตีเอาใบฝักแวนเข้าหมั้นขึ้นตำปั้นเอาน้ำใส่น้ำมันหมูหุงทาดี	BL0005016
--------------------	---	-----------

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
39. ฝักสาบ		
ออกทวน หลวง	- ยาให้เอาหยั่งสมุทรตำ 1 หยั่งสมุทรขาว 1 กวงสมุทร 1 ใส สัมพอหลวง 1 ขมิ้นต้น 1 รากฝักสาย(ฝักสาบ?) 1 รากขี้กาหลวง 1 ไม้ เท้าसान 1 ไม้รวก 1 แสงเบือ 1 ขึ้นกสักคะโตลิงค์ 1 จันแดง 1 จันหอม 1 หมอน้อย 1 ย่านาง 1 รั้งขาว 1 แล้วจึงฝนใส่ถ้วย แล้วเอาดิน หนทางคบ มาแช่เอาน้ำมาตัดให้กินดี	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
40. ฝักเสี้ยน		
ยาชะเออะ	- เอาฝักเสี้ยนฝนใส่เหล้าให้กินแล	BL0001004
ยาทา	- เอาเข้าจ้าวเคือตดหมาเอามาตำแช่ทาแล ชุม 1 ให้เอาใบถั่วแฮ ใบฝักเสี้ยนหัวดอกพันมหาเข้าจ้าว	BL0005016
ใช้ตา เหลืองจัก ตาย ไข่ เสียบหัว	- เอาฮาากฝักกาดฝักเสี้ยนถั่วชะแดดเข้าจ้าวตำเอาน้ำใส่หัวตีดอกคำเอาฮาากฝักหวานบ้านก้านตงที่แฮต เข้าจ้าวฝนกินดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
เป็นดั่งจ๊ก แตก		
ยาชะดวง ท้อง	- เอาผักเสี้ยนตำใส่เหล้ากินดี ๆ	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
41. ผักใส่		
ยาข้าว	- เอาข้าวแสดขี้ม้าขี้หมูบ้านขี้หมูป่าแมงลันหมาบังกือก้อม 1 บั้งป่า 1 ถั่วชะแสดข่าบ้านข่าป่าหมากพิกน้อย 7 ใน ชิง 7 ฝาน เทียม 7 รีม หมากขี้กาหมากตุ้มกา หมากกะดอม หมากผักใส่ เคือเขาฮอ จุดจี ขี้คั่นคาก เห็ดดางแหเห็ดขี้ควาย เห็ดขี้ม้า หมากเขือบ้า หมากบ้า จิงจิก โกะ ด้วงทองกลางบ้านแล้วให้อายาซุมนี่มาข้าวใส่ดอมกันแล้วห่อแพแซ่ให้กินดอมยาซุมไฟเท่าผองดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
42. ผักหนอก		
เยี่ยวบ่ ออก	- เอาผักหนอกตำปั้นเอาน้ำหม้อหนึ่งเป็นน้ำกินดี	BL0001004
หลังหักคน	- ให้อาผักหนอก 1 เขาฮอ ใบตัวแดง ตำปั้นเอาน้ำมันงาใส่ หุงทาดีแล	BL0001012
ยาผีคันทะ มาลา	- เอาฮากผักหนอกข้างตำใส่น้ำหม้อหนึ่งหุงทาซาเสียดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาลมเสียบ ลมก่อน	- เอาบุฮา ใบผักหนอก ใบถ่อน ตาอ้อยตำมาต้มไว้แล้วจึงเอาพริก 7 ชิง 7 เทียม 7 บดใส่กินดี	BL0008006

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
43.ผักหมแดง		
ยาผีใหญ่ฝีน้อยฝิป่อแตกก็ตี	- ให้เอาผักแพว 1 ใบหมากทอด 1 และ 1 ผักหม 1 ตำเข้ากันโลมไว้แล	BL0001012
ยาผีใหญ่พาก 1	- ฝิปลาต่อก็ตี ฝิใหญ่มันบ่แตกก็ตี ให้เอาผักแพว 1 ใบหมากทอด 1 ในหมากบ้ำ 1 ผักหม 1 ข้าวจ้าว 1 ต้มเปื่อยแล้ว ตำเข้ากันโพะโลมไว้แล้ว	BL0002011
ยาผีมัน 1	- เป็นทำตะให้เอายอดไม้กับน้ำปูนตำทาให้มันลวดเสียแล คั้นมันหากลวดให้เอาใบขาม 1 ใบส้มป่อย 1 ใบผักหม 1 ในหมากบ้ำจิง 1 ต้มให้เปื่อย ตำเพาะแล	BL0002011
ยาผีคันทะมาลา	- เอาฮากหวดน้อยฝนกินดูก่อน ฝิมันยังให้กินเลิง 2 มือ 3 มือดูก่อน บตีเอาใบผักแว่นเข้าหมั้นขึ้นตำบ้านเอาน้ำใส่ น้ำมันหมูหุงทาดี - พาก 1 เอาฮากผักหมน้อย เข้าหมั้นตำใส่น้ำมันหมูหุงทาดี	BL0005016
ยาออกซางโตก็ตีหากกลิ้งเกลือก ไปมาบู้จักตัวแท้	- ให้เอาผักหมเครือแลผักกะเตา 1 รากพร้าว 1 รากตาล 1 ตำตองกินหายแล	BL0011005
ยามุตตะกิด	- เอาฮากหุงแดง 3 ฮาก หญ้าไควงู 3 ฮาก หน่วยในผักกาดผักชี หน่วยในผักหอม ตำต้มให้กินแล ฮากดอกเจียด ฮากหญ้าไควงู 3 ฮาก ฮากผักหมแดง 3 ฮาก ฮากหมฟ้า 3 ฮาก ต้มกินดีแล ฮากพร้าว ฮากตาล ฮากหมาก หญ้าขัด 7 ต้มกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
-----------------	---------	------------

44. ผักหม ฟ้า		
ยา มุตตะกิด	- เอาฮากทุ่งแดง 3 ฮาก หญ้าไควู 3 ฮาก หน่วยในผักกาดผักซี หน่วยในผักหอม ตำต้มให้กินแล ฮากดอกเจียด ฮากหญ้าไควู 3 ฮาก ฮากผักหมแดง 3 ฮาก ฮากหมฟ้า 3 ฮาก ต้มกินดีแล ฮากพร้าว ฮากตาล ฮากหมาก หญ้าขัด 7 ต้มกินแล	BL0001012
ยากกหูไค่	- เอาใบผักหมฟ้ากับใบหมากนัตอ่อนตำดอมกัน ปั่นเอาน้ำทาแล	BL0002011
ยาโพะ	- ให้เอาผักหมฟ้า 1 ควยงู 1 หัวจี้จ้อ รากปวกเข้า 1 เข้าหมื่นขึ้น 1 ให้เอารากทั้งมวลแล ให้ตำเข้ากันแล้วเอาใบตองกล้วยตีบมาหมกทาน้ำทำเป็นน้ำแล	BL0002011
ยาคันทะ มาลา	- ให้ไปบูชาเอาฮากคามาฝนยาพังคาคเป็นให้กินทั้งทาดิ ผีว่าไข้แลอยากกินน้ำบ่เซาแลคิงเย็นแลฮ้อนพวนพายนน้ำใส่ คิงเลิงอยู่ดั่งนั้นชื่อว่า ออกบ่เหือดแลให้เอาผักหมฟ้ามาเผาเอ็ดดั่งเซอะเอาน้ำแล้วจึงเอาฮากกล้วยตีบมาฝนแล้วชะเด็ดฝนให้เอาน้ำผักหมฟ้ามาตัดให้กินดี ยาอาบเอาฮากค่า แก่ชุมแสงอาบดี	BL0005016

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
45. ผักหวานบ้าน		
ยาหมากสุก	- ให้เอาขันทองพยาบาด นึ่ง(หนึ่ง) เม่าส้อย นึ่ง เป้าน้อย นึ่ง เป้าใหญ่ 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 เอื้อนกวาง 1 นางแซง นึ่ง แก้วกวางนา นึ่ง นาวป่า นึ่ง ผักหวานบ้าน นึ่ง ต้นตานกกดนึ่ง มาก (หมาก)ล่า นึ่ง นมจัว นึ่ง นมสาว นึ่ง สุนไฮ นึ่ง น้ำเต้าแลง นึ่ง แลงซอน นึ่ง ช้างน้ำว นึ่ง ชายเดิน(เดิน) นึ่ง แคชาย นึ่ง ค่าลัน นึ่ง ซาดชะโก นึ่ง มาก(หมาก)หม้อ นึ่ง เหมือดโลด นึ่ง เหมือดเหล้า นึ่ง เหมือดแอ่ นึ่ง สองฟ้า นึ่ง ชะมัด นึ่ง ตูมตัง นึ่ง นาม (หนาม)กุ นึ่ง ฮากเพ็ก นึ่ง ตับเต่าเคือ นึ่ง พังคี่ นึ่ง คอแลน นึ่ง เข็มใหญ่ นึ่ง หวดซ่า นึ่ง ตาไฟบ้าน นึ่ง ตาไม้ซางคำ นึ่ง แลยาชุมฝนให้กินแลฯ	BL0001003

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกแดงออกดำ	- เอาฮากส้มพอ นึ่ง ฮากตับเต่า นึ่ง เคือบ้อง นึ่ง กางฮุ้ง 1 ซายสง นึ่ง ส่องฟ้า นึ่ง ซะมัด 1 มอ(หมอน้อย) นึ่ง ยานาง นึ่ง หัดชะคิน 1 จี้จ้อ นึ่ง ผักหวานบ้าน 1 ก้านตง นึ่ง พังคีน้อย 1 คุทง 1 ฯ 15 สิ่งนี้ ยาออกดำออกแดง ออกแดงน้อย แดงหลวง ฝนให้กินหายแล	BL0001003
ยากีบ	- รากหมอน้อย1 ยานาง รากเพ็ก รากเหมือดแ่อ เอามาตำ กี้ตีฝนกี้ตี เหล้า 3 ปุบตัดกินดี บ่เซาเอารากแก ผักหวานบ้าน ก้านตง รากตุ้มกา รากปอเต่าให้ รากส่องฟ้า จันแดง ฝนกินดี	BL0001004
ยาล่องแก้ว	- เอารากผักหวานบ้านฝนทา น้ำนมเป็นน้ำแล	BL0001004
ยาลิ้นหัด	- เอาเครื่องพลูซ่าง บิดเอาน้ำหมากนาวเป็นน้ำ(กินดี)แจะใส่ปากแล ฯ หญ้าชัดผักหวานบ้าน ก้านตง อ้อยดำ เป็นน้ำกินดี	BL0001004
ยาออกแง้น	- เอารากพระยาหลวง 1 ราก รากบัว 1 เข้า(ข้าว) 1 รากหมากเข้า 1 รากผักหวานบ้าน กานตง น้ำหินแเฮเป็นน้ำแเฮให้กินฝนกินดี	BL0001011
ยากำหลวงลงคองท้อง	- ให้เอารากผักหวานบ้าน ก้านตง รากหมากแคง รากหมากแตก รากหญ้าชัดน้อย รากตานต้มกินดีแล	BL0001011
ออกแกดแฮดแลออกเหือดซ่างแลออกเงาออกคายออกสากออกแง้น	- ให้เอาจี้จ้อหลวง แห่อาบแ่งกินหายแล พาก 1 เอาฮากผักหวานบ้าน ก้านตง ฮากหญ้าชัด หญ้าคา อ้อยดำ ข้าจ้าว ตำแ่งกินแล	BL0001012
ออกทำทานแลเห่าหอมแลเหือดซ่าง	- ให้เอาเครื่องใส่ซ่าง ฮากซี่แฮดตอน แลงซ่อน ซี่แฮดกับกัน ฝนกินดีแล พาก 1 ให้เอาฮากหมอน้อย ฮากคี่ไพนกขุ่ม	BL0001012

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
	ฮากผักหวานบ้าน ฮากจิ้งน้ย กูดง่อง ข้าวเจ้าว ตาอ้อยดำ แช่กินหยาแล	
ออกเหือดคายไฟ มันฮ้อนตาแลตาแดงเจ็บแหวจิ่งแมน	- เอาฮากเฟื่อง ฮากส้มป่อย ฮากผักหวานบ้าน ฮากยม ผน ดอมกันกิน	BL0001012
ยาออกเหือดจม	- เอาหมากฟัก อ้อยดำ ฮากผักหวานบ้าน ข้าวเจ้าวสมกัน แช่น้ำกินแล	BL0001012
ออกตุ่มอันใดก็ดี ฮ้อนหนวยใจจักขาด ชื่อว่าเหือดจมแล	- ให้เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากแผ่นดินเย็น ฮากหัว ผักหวานบ้านแช่กินแล	BL0001012
ออกทำทาน	- เอาแก่นทัน ฮากผักหวานบ้าน ฮากปวกเข้า ฮากยานาง ผน ใส่เดือนตัดกินแล	BL0001012
ยาออกเหือดจม	- ให้เอาฮากเปล้าหลวง แก่นหมากผากสม แก่นกำมปู แก่นผุควาย ฮากหวดหลวง ฮากหวดน้อย ฮากส่องฟ้า สะ มัด แก่นฝาง ฮากหมากตาไม้ชะไพ ฮากผักหวานบ้าน ก้านตง ผนน้าเหล้าตัดกินแล	BL0001012
ยาทำ	- เอาน้ำงา เต่าปวก แพงคำฮ้อย ฮากผักหวานบ้าน หัวค้ำ แช่กินแล	BL0001012
ยาออกแฉน	- เอายางลงไซ ฮากน้ำแฉ เบี้ยผู้ ฮากผักหวานบ้าน เหล้า เป็นน้ำแล	BL0001012
เป็นท้องชี้ฮาก	- เอาผักหวานบ้าน ก้านตง เทียนแล้ง ต้มกิน	BL0001012
พวน	- ให้เอายานางผักหวานบ้านก้านตง หมากเข้าถั่วภูหมาก ฟักใส่เดือนนมช้างน้อย ให้ผนกินแก้ตุ่มหยาแล	BL0005016
ยาบ้ำทั้งมวล	- ให้เอาหมอกบ่วยผักหวานบ้านก้านตงฮากดอกเข็มแดง หนู เอาน้ำสำนน้อยตัดแล	BL0005016

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ไม่ทราบชื่อยา	- ผักหวานบ้านก้านตงบวกรเข้าส้มกบแกงแข่งฟ้าซีแงบปิด น้ำเปือกแคว้งเข้าจ้าวอ้อยดำ แซ่กินดูกินในกั้นใจสักเอา ดินแดงใต้ซี้สัก ให้ติดน้ำใส่นั้น ผิวามันดีใจให้กินเท่าทำดี เทินยาหลาเทิน	BL0005016
ยาชุม	- ให้เอาเห่าหอมทำทานแชนทำทาน แพงจางอองแก้วแพว หมอน้อยยานางจันแดงฮากผักหวานบ้านก้านตงก้าน้อย กำหลวงตาไก่ตากวางเฮื่อนกวางคองแลนซ่างน้ำวมูกน้อย มูกหลวงมอกน้อยมอกหลวงส้มพอมูยค่อนมูยแดงซาชะโก หางนกกี้นำแน้ นมจ้ว นมสาว นมราชสี ฟ้าชะงับ ซาชูตัน ซาชูเคือหวดน้อยหวดใหญ่ เหม่าน้อยเหม่าใหญ่สี มกบ แลงแข่ง ชุมแสง หูลิง ฮางคาว ส่องฟ้า ซามัด คางฮุง ติน ตั้งน้อยดินตั้งใหญ่ ปีกไก่ดำฮากหมากเอิกเหมือดนกคอก เหมือดโลดเหมือดคนเหมือดเลาเหมือดแก้วตูกน้อยตูก ใหญ่ หยิกบถอง เอียนน้อยเอียนใหญ่ เอียนค่อนปอเข้าจี ปอซีตุนชมขึ้นถั่วฝักฟ้าหัวดอกคำปาหัวเอื้อง ยาตูกนองา นมผา ตูกแฮ้ง ตูกกาตูกหมาดำแมวดำไก่ดำตูกเปิดตูกปา ฝาดูกลิงลมตูกนกชุม เขากวางซี ตูกงูทำทานตูกงูเหลือม แหว่แซ่ แหว่เสื่อ แหว่หมีเบี้ยผู เขาเอียง	BL0005016
ตุ้มบั้ง	- เอาหนังแຂอองปาฝาปึงูเหลือม งาซ่างไซ่เป็ดจันแดง มา ฝนทาพังคาคัด ผิวาฮ้ายตุ้มบั้งเอาเหมือดแก้ว เหมือดคน เหมือดโลด เหมือดตูก ฮากอีทกฮากไซ่น่าฮาก ผักหวานบ้าน นองา หนึ่งแຂ อองปาฝา น้ำมันงูเหลือม ดู	BL0005016

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
	กแฮต ออดองงาข้างไข่แดงเปิด ชุมนี่ฝนทา ผิว่าฮ้ายแท้ให้ กินในแล้วทาแต่ให้กินเท่าตุ่มลด	
ยาออกดำ	- ฮากตีนจำ ฮากล้าตาควาย ฮากนมจั่ว ผักหวานบ้าน ตุ๊กปอม งาข้าง ฝนกินดี ยาพวนเอาฮากก้างปา ฮากผักบุง ฝนกินดี	BL0005016
ออกแฮตออกเหือดซาง ออกเงาออกบังออกสาด ออกแฉน	- เอาฮากอีจ้อหลวงแซ่กินแซ่อาบตีแล ออกเหือดเอาฮาก ก้านตง ผักหวานบ้านฮากหญ้าคาเข้าจ้าวเป็นน้ำตำตองให้ กินแก๊ก่อนดี	BL0005016
ออกเหือดจม	- เอาหญ้าขัดหญ้าลับมีนแซ่ให้กินดี ออกแกเอาฮากหวด ผักหวานบ้านนมจั่วน้ำเข้าจ้าวฝนกินดี	BL0005016
ยาวิน	- เอาฮากถั่วแฮถั่วควางเข้าจ้าวถั่วชะแตกผักหวานบ้าน ก้านตงตำตองเอาน้ำสำน่อยตัดกิน - แก่พิซหึ่งเหือดจม กับฮาก ยานางสนำแน่ตีนจำผักหวานบ้านหญ้าคาปอก เขาหิงหายอ้อยดำเข้าจ้าวถั่วชะแตกตำตองกินดี - ไข่ตา เหลืองจักตายไข่เสียบหัวเป็นดั่งจักแตก เอาเปือกเป่า พิก 7 ชิง 7 ตำห่อแพตั้งหัวดี พาก 1 เอาฮากผักกาดผักเสี้ยน ถั่วชะแตก เข้าจ้าวตำเอาน้ำใส่หัวดีดอกคำเอาฮาก ผักหวานบ้านก้านตงที่แฮต เข้าจ้าวฝนกินดี	BL0005016
ออกตุ่มหลวง ผิแม่มานเป็นให้กินอ้อยยาอมลูกในท้องนั้นเสียก่อน	- จึงให้เอาฮากยานางฮากผักตำนินฮากผักหวานบ้านฮาก ก้างปาฮากหญ้าขัดมอน ฝนให้กินดี	BL0005016
คางเข้ากับปากบได้ให้เอาฮากหวดฝนให้กินดีทั้งทาดี ผิหากผิดยา	- ให้เอาฮากเข็มขาวฝนให้กินดี ปตีเอาฮากผักหวานบ้าน ฝนให้	BL0005016
ยาไขบู้จ๊กคิง	- เอาต้นคันคาก ฮากเม็ก ผักหวานบ้าน ฝนกินดี	BL0008006

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ไข่ออกเหลือง(เหือด)จมน	- ยาให้เอาต้นหมากพริกกันชั้น 1 รากโคยงู 1 รากเหมือด 1 รากผักหวานบ้าน ก้านตง 1 หมอน้อย ย่านาง 1 จันแดง 1 จันทอม 1 น้ำสำงน้อยเป็นน้ำ จึงฝนใส่ให้กินดีแล	BL0009004
ยาไข้ดิน ไข้ร่นร้อนพวนในใจ	- ให้เอารากผักหวานบ้าน 1 รากแพงคำฮ้อย 1 เตื่อเกลี้ยง 1 รากขี้คั่ว 1 รากหมากดุก 1 รากหญ้าขี้ฉาง 1 ข้าวเจ้าเป็นน้ำฝนให้กินดีแล	BL0009004
ยากางคอกก็ติลคอกก็ดี	- เอาผักหวานบ้าน ก้านตง 1 รากหมากเขา (ข้าว?) 1 เทียนแอง (เทียนแห้ง?) 1 ฮางควา 1 เหม้าตาควย 1 ฝนทาให้กินดีแล	BL0011005

ชื่อสรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
46.พริก/พิก		
แก้ก๊ีบ	- บ่เซาเอา รากฝ้ายเฮื้อ รากหมาก พริกเฮื้อ ต้นหมากข้าง ต้นช้งน้ำว ต้นนกกค ต้นอีเลี่ยน ฝนให้กิน	BL0001004
ออกจงอาง	- ให้เอาฮากหมากพริก ฮากพู ฮากตาเสือ บดเอาน้ำหมากนาวเป็นน้ำ ปั้นลูกกลอนกินแล	BL0001012
ยาออกตุ้ม ฝิว่าอยู่บ่อยู่ หากล้มตายตั้งนั้น	- ให้เอาขี้แปงเผาไฟให้ไหม้ แล้วจึงเอาขิง 7 พริก 7 เทียม 7 บดใส่น้ำให้กิน เอาน้ำนมตัดให้กินหายแล	BL0001012
ยาหมากโหก ลมก้อน	- เอาฮากลับสิ้น เอาทั้งฮากทั้งลำ ต้มเคี้ยว 3 บวยเอาบวย 1 เอาน้ำอ้อยดำใส่ลงพอหวานเล่่มๆ แล้วจึงเอาพริกขิงใส่ลงแล้ว จึงกินหายแล	BL0001012
เป็นหมากโหก	- เอายอดต้นน้ำ 3 ใบ ยอดส้มผ่อ 3 ใบ พริก ขิง 7 ขี้แมงโย ตำดอมกันแล้วให้สีฝาดินฝ้ามือสีหุสี ดั่งสีหัวหายแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาหมักหม่น	- เอาเปลือกข้างโมง ชิง 3 ฝาน พริก 3 ลูก ปั่นลูกกลอนกิน	BL0001012
ยาหมักหม่น พาก 1	- เอายอดต้น 5 ยอด ยอดพิลา 5 ยอด ไข่เน่า 5 ยอด ชิง 3 ฝาน พริก 7 ปั่นลูกกลอนกินแล	BL0001012
ยาแก้ทาง ท้อง	- ให้เอาเหยื่อเดือน 7 ตัว ทางปลาตุก 7 ทาง พริก ชิง เทียม 7 ข้าวให้ไหม้ ห่อแพร แชน้ำกิน	BL0001012
ยาห้ามไข้	- เอาหัดคิน ใบผีเสื้อ ต้มใส่พริกขิงกินแล	BL0001012
ยากัดดอก	- เอาใบไม้ มาต้มใส่พริกขิงกินแล	BL0001012
ยาแก้ผิดหน หวย	- เอาฮากขามน้อย ฮากหมากพริกฝนกิน อ้อยดำฝนขวยชี้ห่อแพรแชน้ำกินแล	BL0001012
ยาทั้งพิษ	- เอาฮากฝ้ายเฮื้อ ฮากมอนเฮื้อ ฮากหมากพริก ฮากหญ้าขัด ฝนกินแล	BL0001012
ลมคัดอัด	- ให้เอาหน่วยในหมากบ้าม่าบึงให้สุกบดใส่พริกขิงกินดิแล	BL0001012
เสียบสันหลัง แลคัดคอ ตั้งนั้น	- ให้เอาหัดชะคิน 1 ใบช่อย 1 ใบผีเสื้อ 1 เปลือกกางของ 1 เปลือกชี้เหล็ก 1 บดใส่พริกขิง ยาพังคาคัดกินดิแล	BL0001012
ลมก้อน	- ให้เอาหว่านไฟ หวานชั้น รากหนาด ผีเสื้อ บุษบา เขาฮอ หอมแก้ว พริก ชิง ตำใส่ ยาพังคากินหายแล	BL0001012
ยาชะเออะ	- เอาฮากคา หัวเห้วหมูทอกัน เคี้ยวใส่พริกขิงเกลือแต่กินแล	BL0001012
ยาชะเออะ ดง	- เอาใบส้มพ้อ 7 ใบ ปิ้งแห้ง พริก ชิง เทียม 7 บดคอมกันอุ่นน้ำใส่ให้กินแล	BL0001012
ยาชี้เหยี่ยวบ ออก	- เอาเบี้ยผู้ 3 หน่วย พริก 3 ลูก บดน้ำหมากนาวเป็นน้ำกินแล	BL0001012
ไข่เจ็บออก	- เอาใบตุ้ม ใบตองกุง หวานไฟสามกิบ เผาตองกุงใส่แล้วตำคอมกัน พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 ตำใส่น้ำอง 1 กินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ไม่ทราบชื่อ ยา	- เอาหมากพริกใหญ่ เปลือกค้อแลน 1 น้ำสมเป็นน้ำต้มสมแล ยาสมผีปาก 1 เอาหัวโก๋ยั้งเครือทั้งใบ น้ำวมกสมปั่นน้ำต้มสมแล	BL0002011
ยากำลัง	- เอาเครือเขาฮอ 3 บาท ฮากหมากนาวซีก 1 พริก 3 ลูก เทียม 3 ชิง 3 แกงใส่ปลาเชื่อมกินมือเดือนออกค้ำ 1 วันอาทิตย์ มีกำลังแสงน้ก แลฯ	BL0008006
ยาลมเสีย ลมก้อน	- เอาบุฮา ใบผักหนอก ใบถ่อน ตาอ้อยตำมาต้มไว้แล้วจึงเอาพริก 7 ชิง 7 เทียม 7 บดใส่กินดี	BL0008006
ยาพวนท้อง	- เอาใบกระเดา พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 บดใส่น้ำ ฮ้อนกินดี	BL0008006
ยาปวดมูก ตก หนักน้ก	- เอาฟันผักกาดบดใส่น้ำ พริก 7 ชิง 7 เทียม 7 กินดี	BL0008006
เจ็บเสียบ หมูนขึ้น	- เอารากหมากสังเขี้ยว(เคี้ยว) พริก ชิง ตัดกินดีแล	BL0011005
ยากลับขึ้น กลิ่นเหยียว	- เอาหอมแก้วตำปั้นเอาน้ำแล้วเอาพริก 12 ลูก บดใส่ให้กินหายแล	BL0011005
ยาทางนอก	- ให้เอามดแดงพัน 1 ปูนละครพัน 1 เปลือกกำม 5 ฮ้อยหมากเ็นอ่อน 5 ฮ้อย หมากพริกทินทิ 5 ฮ้อย ให้ตำเข้ากัน จึงต้มทั้งจุ่มปวกแล้ว จึงเอาแพรขาวไหม(ไหม?) มาจุ่มน้ำยาคั้นเทอญ ให้เอาตองกล้วยตีบมาปูให้ผู้เป็นนอน แล้วจึงคั้นเทอญ	BL0011005
ออกจาง	- เอารากพริก 1 รากพลู 1 รากตาเสือ 1 บดเอา น้ำหมากนาวเป็นน้ำ ปั้นเป็นลูกกลอนกินหายแล	BL0011005
ยาชะเออะ	- เอา หล้าตดหมาต้มใส่พริก ชิง กินหายแล	BL0011005
ยาชะดวงขึ้น	- ให้เอาไข่เป็ดเจาะเอาก้ามเสียแลพริก ชิง เทียม (7) ใส่กินดีแล	BL0011005
ผีเข้าปาก	- ให้เอาชิง 7 พริก 7 ข้าวสาร 7 เม็ด เผาบตทาคิงผู้ปากนั้นแน่นเข้าก็ออกแล	BL0011005
ยากำลังแรง	- เอาพริกพัน 1 เทียมพัน 1 เขาฮอพัน 1 สะคานพัน 1 หมากเขือขึ้นพัน 1 แล้วเอามาตำบองไว้ 3 วัน แล้วจึงหุงเขี้ยว(เคี้ยว)พอนุ่นแล้วจึง เอาน้ำอ้อย 5 ฮ้อย คูลีกากันแล้ว เป็นลูกกลอนไว้จำเริญกินด้วยน้ำพังคาชูน	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเส็ด (เสลด)ขึ้น	- เอา หัวทูนฝนใส่น้ำผึ้ง หมากพริกใส่แด่ให้กินหายแล	BL0011005
เป็นดอย	- ให้เอาปู 3 ตัว พริก 7 ชิง 7 เทียม 7 เอาเปลือกอึ่งกา(เอื้องกา) ใส่ท่อกัน ตำกินหายแล	BL0011005
ใช้สันแล เสียบหัวใจ ตั้งนั้น	- ให้เอาผีเสื้อ 7 ยอด ปุรา 3 ยอดเข้าหมื่น 7 ผาน ว่านไฟ 7 ผาน พริก 7 ลูก ตำใส่น้ำพอสมกันแล้วจึงเผารางเหล็กชาติ 3 ที แล้วจึงกิน หายแล	BL0011005
ยาท้องมูก เลือด	- ให้เอาใบปิดปีแดง กำ 1 พริก 7 ลูก ชิง 7 ผาน เทียน 7 งาม ตำใส่น้ำหมากนาวเป็นน้ำกินก่อนข้าวดีแล	BL0011005
ยาท้องมูก เลือด พาก 1	- เอาเล็บเงือก กำ 1 ตำ ใส่พริก ชิง 7 เทียม 7 กินดี ๆ พาก 1 ใบผีเสื้อ กำ 1 ตำใส่พริก 7 ชิง เทียม 7 กินก่อนงายดี	BL0011005
ยาไช้ดี	- เอาหัวแห้วหมู เขาฮอ 1 พริก 1 สีโค 1 ท่อกันต้มกินหายแล	BL0011005
ยาหมากโหก ลมก้อน	- ให้เอาหลับมันทั้งใบทั้งฮอ(ฮาก?) ตำต้มเขี้ยว(เคี้ยว) 3 บวย เอาบวย 1 น้ำอ้อยใส่ลงพอหวาน แล้วจึงเอา พริก ชิง ใส่ลงแล้วจึงกินหาย แล	BL0011005
ยาผีเข้าคน พาก 1	- รากดอกพุด หอมแก้ว ว่านไฟ 1 พริก ชิง 1 ตำปั้นเอาน้ำ แล้วจึงเผาก้อนเกลือชาติ ให้กินแลลูกคิงดี ผีออกหนีแล	BL0011005
ยาคะยื่อ ๆ	- ให้เอาเปลือกส้มพ่อดมกินดี ๆ พาก 1 ให้เอาคั้นคากตัวตายนั้นมาแล้วจึงเอาชิง 3 ผาน พริก 7 ลูก เกลือใส่ระหน้อย ปะหมาน (ประมาณ)ท่อก้อมก้อยแล้วจึงตำใส่ท่อกันคั้นคากตากแดดให้ไช แล้วจึงเผาไฟบดใส่เหมี้ยงกินหายแล	BL0011005
ไอคอกแห้งแล เสดบ่อก ตั้งนั้น	- ให้เอาใบหมากแคง(แคง?) แลเครือเขาฮอบดใส่พริก ชิง กินดี	BL0011005
ยาอัดเลือด	- เอา ใบเบง มาด 1 หอมแก้ว ตำใส่น้ำอ้อย พริก ชิง กินดีแล	BL0011005
ยาท้องช้ำาก	- เอากองแก้วต้มใส่พริกชิงกินดี	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
47.หมาก พริกกันชั้น		
ไข่ออกเหลือง(เหือด)จมน	- ยาให้เอาต้นหมากพริกกันชั้น 1 รากโคยง 1 รากเหมือด 1 รากผักหวานบ้าน ก้านตง 1 หมอน้อย ย่านาง 1 จันแดง 1 จันทอม 1 น้ำสำน่อยเป็นน้ำ จึงฝนใส่ให้กินดีแล	BL0009004
ยาแก้	- รากแจ่ง 1 รากผักชีข้าง รากหมากพริกกันชั้น 1 ขี้เหมี้ยงเหล็ก 1	BL0001011
ยากันทะมาลา ปาก 1	- เอาหมากพริกกันชั้น มาขั้วให้ไหม้ ห่อแพรแข่น้ำเหล้า จึงเอาฮากมันฝนโอมแล	BL0001012
ยาฝีปลาต่อ	- ให้เอาโคยตาน แคนเข้าโคด หนังกวยดำ หนั่งแสด หนั่งฟาน หนั่งเหี้ย ในหมากขาม พริกน้อย 7 ชิง 7 หางนกยูง หมากพริกกันชั้น 7 คั่วทั้งมวลไซ้เป็นน้ำทาดีแล	BL0001012
ยาออกไข่ออกหมากไม้	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง ฮากหมากพริกกันชั้น ไม้เท้าสาน จันแดง จันทอม จิวดำ หัวสี่โค ฮาก ผักอีเล็ด ฮากตุ๊กอิ่ง ฮากชาติ ฮากขามขี้ ฮากทองบ้าน ฝนกินแล	BL0001012
ยากันทะมาลา	- เอาหมากพริกกันชั้น มาขั้วให้ไหม้ ห่อแพร แห่คำฮ้อย 3 กก หล้าหอมแก้ว 3 กก มาแช่ให้กินดี	BL0001012
ยาฝีปลาต่อ	- ให้เอาโคยตาล แคนข้าวโคด หนังกวยดำ หนั่งแสด หนั่งฟานเหี้ย ในหมากพริกน้อย ชิง 7 หาง ยังหมากพริกกันชั้น 7 ขั้ว(คั่ว)ทั้งมวล ไซ้เปิดเป็นน้ำสมกันทาดีแล	BL0002011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
48.พริก น้อย		
ยาอยู่กรรมบ่ ได้	- ให้เอาหัวปลาเซ็ง(ปลาหมอ) 7 หัว หมากพริกน้อย 7 เเทียม 7 ฝาน สามสิบกิบ 10 บาท มาตำเข้ากันปั่นลูกกลอนแช่เหล้ากินดีแล	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาท้องหมัก หมั่นกัน เลือดก็ดี	- ให้นำกลั่นใจเอายอดส้มพ้อ 7 ยอด กลั่นใจเอายอดกะเจาย 7 ยอด กล้วยตีบ 7 ฝาน ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเข้ากัน ไข่เป็ดเอาแต่ไข่ ขาว ปั่นเป็นก้อนแล้วจึงบั้งให้แห้ง แพร่ห่อแช่น้ำกินดีแล	BL0001012
ยาฝีปาทาก	- เอาชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 เข้าหมิ่นขึ้น 7 ฝาน หวานหอม 7 ฝาน ฝาน ส้มพ้อเป็นน้ำ น้ำมัน เบื้องซ้าย 3 บาส ยานางก้องเป่าไฟ คอสุก 3 บาท ดังเดียวกัน ขี้สุตดินเพียงคองคองดังเดียวกัน แล้วจึงให้กินดี	BL0001012
ยาฝีปาทาก	- เอาหมาก พริกเทศ หมากส้มโอง งาดำ ท่อกัน คั่วให้สุกแล้วจึงบด ให้ແหลกเอา พริกน้อย ใส่บดคลุกากัน เอาหัวเข้าหมิ่นมาตำดอมกัน เอาน้ำเหล้าโทเป็นน้ำ	BL0001012
คอเป็นแล ออกฮ้อน เจ็บปวดอยู่ ตั้งนั้น	- เอา พริกเทศ 1 พริกน้อย 1 หน่วยส้มป่อย ท่อกันชั่วสุกแล้วบดผงเอายางส้มพ้อน้ำมันงาน้ำมัน 1 สมกับกันแล้วจึงทาดีแล	BL0001012
เลือดขึ้น	- เอาหัวหน้าแห้วหมู 3 หัว หญ้ามดลินเอาทั้งเครือทั้งใบ มดแดง พริกน้อย เทียม 7 ชิง 7 เกลือใส่สน้อย	BL0001012
ยาฝีหัวเอียน ปาก 1	- ให้เอาซีไม้แคน บดให้ແหลก เอาผักบัว ผักเทียม หมากพริกน้อย 1 มาชั่ว(คั่ว)บดให้ແหลก แล้วจึงหุงน้ำมันงาเป็นน้ำเอาปูนใส่แล้วจึงหุง แล้วเอาโอทองตางหม้อ เมื่อซีเอาทาเจียแปะแคมเจียแล	BL0002011
ยาจอดบาด ให้	- เอาผักเทียม พริกน้อย ซีไม้แคนพริกน้อย เทียม บัว บดให้ແหลก ซีไม้แคน ยาฝีหัวเอียน ให้เอารากดอกต้าง 1 เปลือกทั้น รากกลีตลิน ใหญ่ 1 รากค่างขาว 1 รากตานา 1 ฝนทากันแล้วให้เอาแก่นขี้หนู แก่นลั่นกวางต้มกิน	BL0002011
ยาไอแห้ง	- ให้เอาแห่นคน 1 แห้ว 1 ผักบัว หัวเทียม 1 หมากพริกน้อย ให้ห่อแพขาวปูนน้ำเหล้าให้กินดี	BL0005010
ยาเอ็น	- ปีบปีแดง 1 พริกน้อย 1 เปือกคางสูง 1 3 สิ่งนี้ซึ่งท่อกันตากแดด	BL0005010
ยาไอ	- เอาฮากเชื้อขึ้น ฮากส้มป่อย ฮากดอกพุท ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดท่อยองฝ้ายอมดีฯ พาก 1 เอาเปลือกส้มพ้อ เปลือกขาม ทับ ใส่เกลือบั้งแห้ง บดใส่เหล้ากินดี	BL0008006
ผู้หญิงลง เลือด	- เอาฮากขามป้อม ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดดอมกันกินดี	BL0008006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาปวดหัว เหงาอยู่	- เอาฮาบกผักปัง ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 บดสีหน้าผากดีแล	BL0008006
ยาผูกเลือด	- เอาใบทองหลาง หญ้าหอมแก้ว ชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 ตำเอาน้ำไว้จึงเผาก้อนหินขวิดให้มันสุกกินดี	BL0008006
ยาทะมะ ลาซูน	- ให้ฝานหมากพริกน้อย 5 ในจึงมาขั่ว(คั่ว)ให้แห้งแล้วจึงลอกเอาหางทวานนกงุงมาขั่ว(คั่ว)ดอมกัน แห้งแล้วจึงตำให้แหลก น้ำพังคาคัด จึงเอาขึ้น ฝนใส่ส่น้อยจึงกินหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
49.เพี้ยฟาน		
ปานดำ ปาน แดง	- ให้เอาโคทำทาน เกิดพันชาต ฮากเอียนด่อน บะชาต ฮากแห้วหมู จำปาแดง ฝนแสนท่า หานข้างฮ้อง ฮากหมากหลอด เหมือนแอเคือ ผักหวานเปือ ฮากหมากเปือ ฮากตาเสือ ฮากผีหยิก ฮังฮ้อง ฮังหวาน ฮังควา ตุมตัง ตุมหน่ง ใบซางคำ ซางไฟ ไม้เท้าสาน ดูกदान ดูกใส ไม้เพี้ยฟาน นมจั่ว นมสาว ฮากดอกตางเคือ จันแดง จันหอม คูเสน ข้วนดอกหอม ฮากหมากซึก ฮากตำยาน ลิ่นชะเล จั่วดำ นมผา เขา เยือง แช่วแซ่ นอแฮต งาซ้าง แช่วหมู ดูกลิงลม ดูกแอ้ง ดูกกา ดูกหมาโน ดูกหมาดำ ดูกแมวดำ ดูกกะท่างๆ อันนี้ซุม 6 ออกอันใดใส่ก็ดี แล	BL0001003
เลือดขึ้น	- เอาหัวหญ้าแห้วหมู 3 หัว หญ้ามดลื่นเอาทั้งเครือทั้งใบ มดแดง พริกน้อยเทียม 7 ชิง 7 เกลือใส่ส่น้อย ตำเข้ากันแล้วจึงเสกคาถาอันนี้ว่า อวาระสุสันตุเตสาลีเล สบใส่ ก้อนปูนขีดหัวผีให้ขีดตีนกา สบคาบ 1 เป่าเสียจึงทาเทอญ แล้วจึงเมื่อไปเอายา มีหมาก 7 คำ ไปวานเอา ฮากเพี้ยฟาน หมากคำ 1 เทียนคู่ 1 ให้เอาเทอญ	BL0001012
ยาผีแลไค้ พองแลเจ็บ	- ให้ไปวานเอาฮากเพี้ยฟาน หมากคำ 1 เทียนคู่ 1 ให้เอามือวัน 3 ฝนทาซูนัน บ่อตีเอาพายชะเมาฝนเข้าแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
คอแลงตอด กัตี		
ยากระดูกกะ เอ็น	- ให้เอาเครื่องหมากบ้ำซัง 1 ปีบปีแดงซัง 1 หัวหวายนังซัง 1 รากเพี้ยฟาน 1 เครื่องเขาสอซัง 1 ยาทั้งหลายฝูงนี้มาตำให้แหลก แล้วจึงเอา เข้า(ข้าว)เหนียวขุมแนวมาเอ็ดสาโทมันขึ้นน้ำแล้วจึงเอายา ปั้นนั้นมาใส่สาโทอันมันแก่แล้ว ต้มกินเพื่อ(เหงื่อ)ดีแล	BL0005013

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
50.แพง		
เจ็บคอ	- หัวดอกคำป่า 1 หัวเอื้อง 1 คัมปั้ง นมราชสีห์ 1 เพ็กชมทาง 1 แล พาก 1 เข่าฟาน 1 ส้มมอดิน 1 เอื้องเทิงตอ 1 แพน(แพง?) 1 ถั่ว ฮอด 1 หมอน้อย 1	BL0001011
ออกกรรม ใหม่แล้วมา ใช้ว่าเป็นนำ กินของแสลง ผิดเลือด	- ให้เอาเขากวางซี 1 ฮากหมากแพง 1 ฮากมะไฟผู้ 1 ฝนกิน หรือใช้อย่างไรก็ได้	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
51.มะตูม		
ยาเลือดลง	- ให้เอาบอระเพ็ด 1 ขมิ้นอ้อย 1 ใบกะเดา 1 ใบมะตูม 1 ใบผีเสื้อ 1 ว่านไฟ 1 ยาทั้งนี้เอาเท่ากัน แล้วเอาพริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำเป็นผงละลายน้ำร้อน น้ำผึ้ง น้ำเหล้า กินหายแล	BL0011006
ใช้ออกไฟ ลามโกนแล แปวจงอาจ	- ให้เอาฮาโกไซเน่า เหม้านา ฮากมวก แพงคำฮ้อย ฮากดอกฮัก ฮากถั่วพู ถั่วแฮ ถั่วเฮ็ด ตูมทอก หิงหาย พายชะเลียง จั้วดำ จันแดง มาฝนกิน ฮากปาน ฮากปอ อ้อยดำ น้ำเทากวาง(กลาง?)คี่ หินส้ม มาแชใส่กันกินแล	BL0001003
ปานดำ ปาน แดง	- ให้เอาโคทำทาน เกิดพันชาต ฮากเอียนด่อน บะชาต ฮากแห้วหมู จำปาแดง ฝนแสนห้า หานข้างฮ้อง ฮากหมากหลอด เหมือดแอ่เคือ ผักหวานเปือ ฮากหมากเปือ ฮากตาเสือ ฮากผีหยิก ฮังฮ้อน ฮังหวาน ฮังควา ตูมตั้ง ตูมหนั่ง ใบชางคำ ชางไฟ ไม้เท้าสาน ลูกดาน ลูกใส ไม้เท้าพาน นมจ้ว นมสาว ฮากดอกตางเคือ จันแดง จันหอม คุเสน ขั้วนดอกหอม ฮากหมากซัก ฮากตำยาน ลันชะเล จั้วดำ นมผา เขาเยียง แหว่แซ่ นอแฮต งาข้าง แหว่หมู ลูกลิงลม ลูกแฮ้ง ลูกกา ลูกหมาไน ลูกหมาดำ ลูกแมวดำ ลูกกะท่างฯ	BL0001003
ยามาก (หมาก)สุก	- ให้เอาขันทองพยาบด นิง(หนึ่ง) เม่าส้อย นิง เป่าน้อย นิง เป้าใหญ่ 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 เอือนกวาง 1 นางแซง นิง แก้วกานา นิง นาวป่า นิง ผักหวานบ้าน นิง ต้นตานกกดนิง มาก(หมาก)ล่า นิง นมจ้ว นิง นมสาว นิง ฮุนไฮ นิง น้ำเต้าแล่ง นิง แลงซอน นิง ช่างน้ำว นิง ชายเดิน(เดิน) นิง แคชาย นิง คำลัน นิง ชาตชะโก นิง มาก(หมาก)หม้อ นิง เหมือดโลด นิง เหมือดเหล้า นิง เหมือดแอ่ นิง ส่องฟ้า นิง ชะมัด นิง ตูมตั้ง นิง นาม (หนาม)กุ นิง ฮากเพ็ก นิง ตับเต่าเคือ นิง พังคี่ นิง คอแลน นิง เข้มใหญ่ นิง หวดซ่า นิง ตาไฟบ้าน นิง ตาไม้ชางคำ นิง แลยาซุมฝนให้กินแลฯ	BL0001003
ยาเหือดจม	- เอาฮาเกื้อนกวาง 1 ตูมกา 1 ส่องฟ้า 1 ชะมัด 1 มอ(หมอ)น้อย 1 ยานาง 1 ฯ 6 สิ่งนี้ยาเหือดจมแล	BL0001003
ยาออกกิบ	- เอารากแกผักหวานบ้าน ก้านตง รากตูมกา รากปอเต่าให้ รากส่องฟ้า จันแดง ฝนกินดี	BL0001004
พิษขึ้นถือหัว ถือตา	- ให้เอาใบตูมบ้าน ตูมตั้ง เครือพลูช่าง ใบชากามน้อย ในผักกาด ในผักหอม ในผักซี มาตำเข้ากัน ท่อแพรขาวตั้งหัว ให้พิษลงบ่เขาให้เอาใบตูม ใบชางไพร ใบอ้อยดำ รากผักอีตู หัวสีโค ทั้งรากทั้งใบ รากเป้า รากส่องฟ้า ชะมัด มาตำเข้ากัน ท่อแพรขาวตั้งหัวให้พิษลงแล	BL0001004
ยาออกชาง	- เอาฮาเกียกบ่อถอง ตูมตั้ง เอือนกวาง ต้นช่างน้ำว ต้นส่องฟ้า ชะมัด ฝนกิน ยาพังคาคัดกินแล	BL0001012
ยาเหือดจม	- เอาฮาเก้าแมต ฮากหลาบเหงือก ฮากตูมทอก เงิน คำ ซีน เหยื่อเดือน แ่ลงดอมกันกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกซาง	- เอาแก่นก้านเหลือง ฮากตาน ฮากน้ำแน่ ตาไม้ไผ่บ้าน ข้อไม้ซวด แก่นเกลือ เขามวก แก่นหมากเฟือง แก่นตูม แก่นเคือหนาย แก่นเหม ม้า ฮากหึ่งหาย ฮากหมากมาย หัวสีโค ฝนกินน้ำเหล้าตัดกินแล	BL0001012
ไข่เจ็บออก	- เอาใบตูม ใบตองกุง หวานไฟสามกิบ เผาตองกุงใส่แล้วตำดอมกัน พริก 7 เทียม 7 ชิง 7 ตำใส่น้ำถอง 1 กินแล	BL0001012
ยาพวนแล ยาแก้กั๊บ	- เอาฮากแก ผักหวาน ฮากตูมกา ฮากปอเต่าให้ ฮากส่องฟ้า จันแดง ฝนกินแล	BL0001012
พิษขึ้นถือตา คอยหัว	- ให้เอา ส่องฟ้า ชะมัดใบตูมอ้อยดำเข้าจ้าวตำตั้งหัวดีแล ยาแก้ยาให้เอาเตือปอง 3 นาง เอาแลนางแลคานี้ว่ามีมาฝนให้กินดีแล	BL0005016
พากนางมัน ยาออกสุก	- ให้เอาน้ำมันงาจอก 1 ใบ ผักใสจอก 1 น้ำหญ้าแพตจอก 1 หญ้าผากควายจอก 1 น้ำส้มฮักผักคาดจอก 1 น้ำคารเอียนจอก 1 คาวปา จอก 1 น้ำใบตูมจอก 1 ท่อนี้มาสมกันจึงให้หุงไว้เป็นน้ำมันยามาทุ่มแหบตุ่มหลุบ ก็ดีแล	BL0005016
พากนางมัน ยาออกสุก พาก 1	- เอาหมากพร้าวหัว ตำมันเอาจอก 1 น้ำใบหมากเฟืองจอก 1 น้ำใบหมากยมจอก 1 น้ำเปือกอีฮูมจอก 1 เปือกทองกลางจอก 1 ผักกาด จอก 1 ใบตูมจอก 1 ท่อนี้มาคูลีกาทั้งมวนแล้วมาหุงจุดไฟลูกบ่แตกจึงเอาไว้ทาตุ่มแหมตุ่มหลุบให้ทาอืดเสียคี่ดี	BL0005016
เจ็บในคอใน อก	- ให้เอาน้ำหญ้าแพตจอก 1 น้ำหญ้าผากควายจอก 1 น้ำใบตูมจอก 1 พังคาจอก 1 มาตัดให้กินดีแล ยาเจ็บในคอในอกพาก 1 เอาฮาก ก้างปาฮากชีแฮตแดงฮากผีเสื่อมาต้ม 3 บวย เอาบวย 1 เย็นแล้วจึงเอาน้ำพังคามาตัดกินดีแล	BL0005016
ยาตุ่มฟูก	- เอาน้ำหมากพร้าว จอก 1 หมากเฟือง จอก 1 น้ำเปือกทองกลาง จอก 1 ใบผักตำนิน จอก 1 ใบตูมจอก 1	BL0005016
ยาเสียบอก	- เอาใบหญ้าแพตจอก 1 ใบตูมใบหญ้าผากควายน้ำพังคาคัดกินดี ยาเจ็บคอเอาฮากก้างปาแดง ฮากผีเสื่อ เขียว(เคียว) 3 บวยเอา 1 กิน ดี	BL0005016
ยาอาบ	- ฮากหมากตูม เปือกอีฮูม เปือกทองกลาง ผักตำนิน ชูมนี่แช่อาบแลกินแล	BL0005016
ออกตุ่มอัน ใดก็ดี กินยา เสียเสียบ	- เอาง้วนหมู ฝนน้าเข้าจ้าวกินตูมกา	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาข้าว	- เอาซี่แฮดซี่ม้าซี่หมูบ้านซี่หมูป่าแมงลันหมาบังก้อก้อม 1 ปั้งปา 1 ถั่วชะแฮดข่าบ้านข่าป่าหมากพิกน้อย 7 ใน ชิง 7 ฟาน เทียม 7 งาม หมากขี้กาหมากตุมกา หมากกะตอมหมากผักใส่ เคือเขาฮอจุดจีซี่คั่นคากเห็ดตางแหเห็ดซี่ควายเห็ดซี่ม้าหมากเขือบ้า หมากบ้า จิงจิกโกะ ด้วงทองกลางบ้านแล้วให้อายาซุมนี่มาข้าวใส่ตอมกันแล้วห่อแพแซให้กินตอมยาซุมไฟเท่าผองดีแล	BL0005016
ใช้คิงบ่เย็น อยากให้เย็น	- เอาฮากตุมตัง ฮากกลางเกิด ข้ออ้อยดำแช่น้ำให้กินเย็นแล	BL0005016
พิษขึ้น	- เอาใบตุมใบตอกซ้อนน้อยใบอ้อยดำใบกล้วยแฮคกัะแยงตำใส่กันเอาแพห่อตั้งคะหม่อมแล้วจิงเอาอ้อยดำเป็นทอเปาลงให้น้ำมดแดงให้กิน น้ำหมากนาวคั่นลันแล้วให้กินดีแล	BL0005016
หาวพิษ ขึ้นมา	- ให้เอาตุมทอกแช่อบทั้งกินทั้งเป่าดีแล	BL0005016
ออกซาง เหลือง	- ยาให้เอารากเหมือดแ่อ 1 รากหมากตุมกา 1 รากกล้วยแฮ 1 รากหวดข่าน้อย 1 รากหวดข่าหลวง 1 มูกน้อย 1 มูกหลวง รากหมากนาว 1 รากเว่อ 1 จันแดง 1 จันหอม 1 หมอน้อย 1 ย่านาง 1 จิวดำ 1 ฝนใส่กล้วยแล้วจิงเอาน้ำกล้วยตีบมาตัดให้กิน	BL0009004
ยาคางเข้า กับ	- ให้เอารากตุมกา 1 รากหม่าตัมกินดีแล	BL0009004
	- ยาชะดวง เอาเปลือกฝายหลวง เปลือกตาเสือ 1 เปลือกตุม 1 เปลือกหมากสัง 1 เปลือกกะยอม 1 ต้มเขี้ยว(เคี้ยว) ยาพังคาคัดกิน หายแล	BL0011005
ยาชะหมอง แห้ง	- ให้เอาปีควายต่อน แลรากตุมกา ฝนน้ำเผ็งกิน ถ้วยยานั้นให้เลียนแต่หัวลงมาตึนนำ 2 ข้าง ชูเปื้องแล้ว ให้กินแต่ตึนขึ้น ให้มีถ้วย 2 แปะ (แปะ 1 ?) กินหายแล	BL0011005
ยาพยาธิทั้ง มวลชื้ออัน	- ให้เอาตุมตัง 1 เข้าหมื่นขึ้น 1 เขาฮอ 1 เอาทอกันมาตากแดดไว้ให้แห้งแล้วจิงเอาน้ำอ้อย น้ำเผ็ง ยาพังเป็นน้ำเอาใส่โพงยัดเข้าไว้ 3 เดือน จิงกินหายพยาธิทั้งมวลแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
52.ยานาง		
กีบปาก	- ให้เอาฮากเขือบ้า 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 ชุมพู 1 อีเลียน 1 อีสุม 1 ฮากอิตุ่ 1 อันนี้แก้กีบแล	BL0001003
ยาแก้จุก แก้ก ฮาก เจ็บ เสียบ	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง 1 จันแดง 1 พายชะเลียง 1 บิงูเหลื่อม 1 น้ำพังคาคัดให้กินแล	BL0001003
ยาออกแดง ออกดำ	- เอาฮากส้มพอ นิง ฮากดับเต่า นิง เคือป่อง นิง กางฮุ้ง 1 ซายสง นิง ส่องฟ้า นิง ชะมัด 1 มอ(หมอ)น้อย นิง ยานาง นิง หัดชะคิน 1 จี จ้อ นิง ผักหวานบ้าน 1 ก้านตง นิง พังคิน้อย 1 คุง 1 ฯ 15 สิ่งนี้ ยาออกดำออกแดง ออกแดงน้อย แดงหลวง ฝนให้กินหายแล	BL0001003
ยาเหือดจม	- เอาฮากเฮื่อนกวาง 1 ตุมกา 1 ส่องฟ้า 1 ชะมัด 1 มอ(หมอ)น้อย 1 ยานาง 1 ฯ 6 สิ่งนี้ยาเหือดจมแล ฝนให้กินแล	BL0001003
ยาออกซาง เหลืองฯ	- กกก้านเหลือง 1 ฮากท่มโคก 1 ฮากยมบ้าน 1 มอ(หมอ)น้อย 1 ยานาง 1 ฯ 5	BL0001003
ยากีบ บ่เซา	- เอารากหมอน้อย1 ยานาง รากเพ็ก รากเหมือดแอ่ เอามาตำก็ตีฝนก็ตี เหล้า 3 ปูบตัดกินดี	BL0001004
ยากันขยัน พิษทางใน (ขับพิษทาง ใน) และยา แก้เลือดคอ แก้ฟาง	- ให้เอาเท่า(ขี้เถ้า)กลางคึกลั่นใจเอามาแช่น้ำไว้ เอาข้าวจ้าวกองไว้บ่อน 1 ก้อน แล้วเอาดอกคำแช่น้ำให้ได้ เปลือกไข่ 1 กี้ดี ถองเปลือกไข่ กี้ดี เอาน้ำเท่า(ขี้เถ้า)ใส่เป็นน้ำช้อน แล้วให้เอาเขากวางซี กลั่นใจฝนเบื่องซ้าย 3 บาดยานาง กองเป่าไปก็รุก(ลุก?)ตั้งเดียว ขี้สุดดินก็ฝนตั้ง เดียวกันแล้วให้กินดี	BL0001004
ยาล่องแก้ว	- ให้เอารากนมลาชะสี(ราชสีห์) เหมือดคน รากยานาง ฝนกินแล	BL0001004
ออกเท่า ห้อมตั้งนั้น	- ให้เอา เปลือกทองบ้าน ฮากยานาง แช่กิน แช่อาบ หายแล เป่างูก็ตีแล	BL0001012
ยาออกเท่า ห้อมเล่า	- เผเอาฮากยานาง ฮากผ้าฮ้ายหลวง ไม้บ่งตายพาย ฝนกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ออกเหือด คายไฟ	- เอาฮากดอกซ้อน หมอน้อย ยานาง ฮากเสี้ยวเงินเลี้ยง ฮากแลงซ้อน ฝนกินหายแล เหือดไฟทำทานตุ่มอันใดก็ถูกซันแล	BL0001012
ยาออกซาง เหลือง	- เอาหมอน้อย ยานาง ฮากซาซาง ฮากเฮือนกวาง ฮากมูกน้อย ฮากกอกน้อย ฮากผักอีตู ฮากสีโค ฮากซ้าคาม ฮากเพ็ก จันแดง จิวดำ ดอกคำ เลือดหัวใจแฮด น้ำดอกคำตัดน้ำยาฝนแล	BL0001012
ใช้ปลั่ง	- ให้เอาหมอน้อยยานางฮากผักฝนกินแล	BL0001012
ออกตุ่มอัน ใดก็ดี ฮ้อน หนวยใจ จักขาด ชื่อ ว่าเหือดจม แล	- ให้เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากแผ่นดินเย็น ฮากหว่า ผักหวานบ้านแช่กินแล ผิวาออกทำทาน เอาแก่นเตือเถียง แก่นทอง ฮากปวกเข้า หญ้าแพด ฝนน้าเหือเดือนตัดกินแล - พาก 1 เอาแก่นหมากแพน ฮากปวกเข้า ฮากยานาง ฝนน้าใส่เดือนตัดกินดีแล ชุม 1 เอาแก่นทั้น ฮากผักหวานบ้าน ฮากปวกเข้า ฮากยานาง ฝน ใส่เดือนตัดกินแล - พาก 1 เอาฮากวงงชุม ฮากยานาง ฝนใส่น้ำใส่เดือน ตัดกินแล	BL0001012
ออกปานดำ ก็ดี ปานแดง ก็ดี	- ให้เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากหมากนาว ฮากปอหมากปิด ฮากตั้งเบี้ย แก่นดำต่อน แก่นนมจิว ฮากคางเหล้อย ฮากนมราชะสี หัว หญ้าเพ็ก แก่นไม้สัง หน่วยกล้วยยวน ฝุนนี้ฝนน้าเหล้าตัดให้กินแล	BL0001012
ยาเป่าหัวให้ พิษลง	- เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากหญ้าไซ ฮากแลงซ้อน ฮากผักซีซ้าง ดำเป่าหัวลงดี	BL0001012
ยาเปือसान (สาร)เอากิน หายแล	-เอาฮากยานาง ฮากวงงชุม ฮากเตือย ฮากปวกเข้าน้อย ตำดอมกันแช่กินแล	BL0001012
ยาฝีปาอาก	- เอาชิง 7 เทียม 7 พริกน้อย 7 เข้าหมื่นขึ้น 7 ฝาน หว่านหอม 7 ฝาน ฝาน สัมพอเป็นน้ำ น้านม เบื่องซ่าย 3 บาส ยานางก้องเป่าไฟ คอสุก 3 บาท ตั้งเตียวกัน ขึ้นสุดดินเพียงคอฝนตั้งเตียวกัน แล้วจึงให้กินดี	BL0001012
ยาทั้งพิษ	- เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากซี้ดซ้าง ฮากเพ็ก ไม้เท้าसान ฝนน้าเหล้าตัดกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาทั้งพิษ	- เอาจันแดง จันขาว แกะ หมอน้อย ยานาง ส่องฟ้า สะมัด ฝนน้ำเหล้าตัดกินแล	BL0001012
ยาออกไข ออกหมาก ไม้	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง ฮากหมากพริกกันชั้น ไม้เท้าसान จันแดง จันหอม จิวดำ หัวสี่โค ฮากผักอีเล็ด ฮากตุ๊กอึ้ง ฮากชาติ ฮากขามซี่ ฮากทองบ้าน ฝนกินแล	BL0001012
ยาออกแดง	- เอาแก่นท่มโคก แก่นเฮื่อนกวาง แก่นส้มโอง เครื่องอ่อมไฉ่ แก่นขี้หมู หมอน้อย ยานาง แซ่กินดีแล	BL0001012
ยาเจ็บเอ็น ท้องแล้ง	- เอาฮากหมอน้อย ฮากยานาง ฮากชดเค้า ฮากกนทา ขี้เหล็กทั้งแก่นทั้งใบทั้งเปลือก เครื่องซ่าเหล้า หมากคูน เปลือกค้อ เอาใบหมากขาม ก่า 1 ใบส้มป่อยก่า 1 ต้มกินดีแล	BL0001012
เจ็บคอ	- ยาแก้ให้เอาหนามจ้วซัง หนามจ้วเลีย ฝนกินน้ำเหล้าตัดแล ผิหากบ่อฟิงให้เอา หมากเชือก หมากชะมอ เท้าसान จันแดง เปี้ยผู้ หมอน้อย ยานาง ฝนน้ำเหล้าตัดกินแล	BL0001012
ยาพวนแล ยาแก้กึบ	- ฮากหมากน้อย ยานาง ฮากเพ็ก ฮากเหมือดแ่อ มาดำกัตีฝนกัตีเหล้า 3 ปุ่ตัดกินแล	BL0001012
ยาผีใหญ่	- เอายางเตือเกี้ยง ยางข่อย ไข่ขาว หนึ่งควายดำขั่ว(ควั่ว)แล้ว ยางเตือ ยางข่อย ไข่ขาว เป็นน้ำทาดีแล ฯ - พาก 1 เอาใบหมอน้อย ใบยานาง รากลำเครือ เข้าหมื่นขึ้น มาดำต้มโพะแล	BL0002011
เจ็บท้อง	- เอารากยานาง จิวดำ บิงูเหลื่อม น้ำเหล้าเป็นน้ำตัดกิน	BL0002011
ยาซุมตุก	- ให้เอาเหมือดคนนมจ้วนมสาวยางโง เก่าน้อย(เต่าน้อย) เก่าหลวง(เต่าหลวง) ดินจ่าน้อย ดินจำหลวง หูลิ บงนั้ง แลงซอน เหม่าน้อย หมอน้อย ยานาง มุยต่อนมุยแตงน้ำงานมผาไม้เท้าसानเปี้ยตุกแั่งตุกกา ตุกแซ้ ตุกปาฝา แซ่วหมี แซ่วเสื่อ ตุกนกซุม ฝูงนี้ฝนเมื่อตุ่ม ขึ้นแล	BL0005016
พวน	- ให้เอายานางผักหวานบ้านก้านตง หมากเข้าถั่วภูมากฟักใส่เตือนนมข้างน้อย ให้ฝนกินแก้ตุ่มหายแล	BL0005016
ยาแก้ชะ เออะแล ยา ยอมตุ่ม	- เอานมสาวนมจ้วนำเน้นตุกอั้งนมราชสียานางฝนกินดี เห็ดพิมานจับไม้แดง 1 ยาง 1 มาแซ่กินแซ่อาบ เป่าพิด(พิษ)ลงมันแลปลิ้น ยาแก้ เอาต้นไฟสุตมาซูดแซ่กินดี	BL0005016
ยาบ้าตุ่ม	- ให้เอาฮากเชื้อบ้า หญ้า(หญ้า)แพดต่อน หญ้าผากควายเข้าจ้าว 7 เม็ด อ้อยดำ 7 ตา หมอน้อยยานางผักบุงป่าฝนกินดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาปาโพล	- ให้เอาฮากหมากเชือก้าหมอน้อยยานางขวันหมากเอิก ขวันหม้อ(หมาก)น้ำ เลียชะ จันแดงตาอ้อยดำ 3 ตา ฝนกินดี	BL0005016
ยากันโน	- ให้เอาเทียนพระยาอิน 1 ฮากพังคีน้อย ฮากเพ็กฮากสาเหล้าน้อยฮากส่องฟ้าซามัดหมอน้อยยานาง ให้กินก่อนยาออกแดงออกดำให้เอาฮากส้มพอ เตี้ยตันคูกใหญ่คูกผีมวกใหญ่มวกน้อยฮากเต่งแล้ง(ตองแล้ง) เตื่อป่องคางสูงน้อย พายสงส่องฟ้า ซามัดหมอน้อยยานาง หัดชะคีนจี้จ้อน้อยผักหวานบ้านก้านตงพังคีน้อยคู้ท่งบะชาด	BL0005016
ยาออกดำ แดงแลยา เหือดจม	- ให้เอาเฮื่อนกวางตันฮากก้างปาฮากตีนตั้ง ฮากวงสุ่มฮากหมากแตก ซุ่มแสง ซุ่ม 1 ให้เอาฮากแดงขามป้อมตันพันชาดฮากขี้ตุนซุ่มนี้ แสงแล	BL0005016
ยาออกซาง เหลือง	- เอาต้นท่มโคก ฮากยมบ้านหมอน้อยยานางแล	BL0005016
ยาคัน	- ให้เอาฮากหวดยานางฝนใส่ฟังกาเป่า อันนี้ยาแก้คันคายแล	BL0005016
ออกเหลือง ออกดำเป็น หางกาง คอแห้งแหบ ทิ้งมวล	- ให้เอาฮากหวดฮากซีกฝ้ายเทศฮากยานาง หัวเข้าเย็น	BL0005016
ยาแก้บ้า	- หมอน้อยยานางจันแดงฮากเชือก้า หญ้าแพดต่อน หญ้าผากควาย 7 หัว หญ้าแห้วหมู 7 หัว อ้อยดำ 7 ตา ถั่วชะแตก 7 ใน ผักปังน้ำ ใส่ล้างน้อย เป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี	BL0005016
ยาปวดคูก	- กำน้อย กำหลวงจุมคานตีนตั้งฮากหมากเอิก หมาน้อยยานางจันแดง ล้างน้อยเป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี	BL0005016
ยาตัดตุ้ม	- ฮากตีนตั้งหวดข้าน้อยเหมือนคอกสาเหล้าน้อย หมากสมอดินหมาน้อยยานางจันแดงฝน(ฝน)ใส่น้ำเหล้าเด็ด ล้าง น้อยตัดแล	BL0005016
ยาชักพิษ	- ฮากเชือก้าฮากโดยทันหมาน้อยยานางจันแดงฝนใส่น้ำเหล้าเด็ด ทาใจชื่นใจมือหว่างคิ้ว	BL0005016
ยาบานลง ท้อง	- เอานางแข่งพังคิหมาน้อยยานางหินส้มฝนให้กินดีแล เพ็ดบขัวเอาหัว หอยจูบมาขัวให้เหม็นน้ำมันงาเป็นน้ำทาดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ปวดท้องกั๊ด ฝีปะอก ตีน เป็นผากเป็น เฮื่อน	- ให้เอาเปลือกสา เปลือกอ้อยช้างแกงแสดเปลือกยมนบ้านไคจุงทั้ง 2 นั้น ใบนั้นหลายกว่าเขาสะหน้อย ใบดอกซ้อนกำ 1 ใบหมากแพงกำ 1 หล้าผากควายทั้ง 2 นั้น หล้าลับลิน 7 ใบหนามผู้กำ 1 เข้าหมื่นหัว 1 อ้อยหัว 1 อ้อยเอาข้อ 1 10 ตา เอาทอกันทั้งเข้าหมื่น เคือหวาน ฮ้องทอง ฮากโคโคก บึงูเหลื่อมต้นฮากยานาง ฝิพายโนพายนอก ฝนกินหายแล	BL0005016
เหือดจมเอา	- ฮากถั่วพู ถั่วชะแดด ตั้วไม้ซางไฟ ตั้วไม้ฮวก ไม้เท้าสาน น้ำก้วยตีบเป็นน้ำกินดิลกในแล ผิว่าเป็นบ้าเอาทองบ้านต่างไก่ หัวน้ำแยใส่ให้กิน พิก 7 ซิง 7 ฮากยานาง 7 ฝานตำใส่น้ำแพง 1 ตองให้กินดีแล	BL0005016
ตุ้มเลือด เซียดไฟ	- เอาฮากยานาง ฮากดอกซ้อน ใบหมากบ้า น้ำนมเป็นน้ำฝนทาดิ	BL0005016
ยาโลมไฟ ลามโกน	- เอายานางย่องเอาน้ำลำเอ็งบิตเอาน้ำเข้าจ้าวเป็นน้ำทาดิแล	BL0005016
ยาริน	- เอาฮากถั่วแฮถั่วควางเข้าจ้าวถั่วชะแดดฝักหวานบ้านก้านตงตำตองเอาน้ำสังน้อยตัดกินแก้พิษทั้งเหือดจมกับฮากยานางสำน้ำแค้นดินจำฝักหวานบ้านหล้าคาปอกเขาหิงหายอ้อยดำเข้าจ้าวถั่วชะแดดตำตองกินดี	BL0005016
ใช้คั้นคายชื่อ ว่าเหือดซาง	- เอาแก่นซุมพุกแซ่กินทั้งอาบ -พาก 1 มุยแดงมุยขาวฝนใส่น้ำเข้าจ้าวกินใช้บ่พวนใจ เอาดุกดาน ยานาง นองา เท้าสาน เขากวาง เขาเยียง เบี้ยฝุ กวงสมุด ฝนกินดี - พาก 1 ฮากก้วยหอมฝนน้ำเข้าจ้าวกินดี	BL0005016
กินผิดกั๊ด พวนพิษกั๊ด	- ฝนฮากคอนแคนบึงูเหลื่อมตัดกิน พาก 1 ฮากสาฮากมอนเฮือ น้ำใส่เดือนฝนกิน ยานางหมากผู้ เบี้ย นองาเขากวางเขาเยียง หอยกวง ฝนใส่บึงูเหลื่อมกินดี	BL0005016
ยาแก้กินผิด	- ให้เอาแก่นขามกับฮากก้านตง ฮากยานาง ฝนให้กินดีแล	BL0005016
ออกตุ้ม หลวง แม่ มานเป็น	- ให้กินอ้อยยาอมลูกในท้องนั้นเสียก่อนจึงให้เอาฮากยานาง ฮากฝักตำนิน ฮากฝักหวานบ้าน ฮากก้างปาฮากหล้าขัดมอน ฝนให้กินดี แม่่นว่าเป็นพระยาด(พยาธิ)อันใดกั๊ดให้ลอมเสียก่อน จึงให้กินดี	BL0005016
ยาทั้งพิษ	- ให้เอาหมอน้อยยานางฮากเพ็กไม้เท้าสานฮากดุกอึง ฮากขัดมอนฮากอีเล็ดฮากหมากพิกกันชั้นแดงหนูจันแดงจันขาวหัวสีไคแกด้า จั้วดำ	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกดำ	- ให้เอารากยานาง 1 รากหมากเข้า(หมากข้าว?) 1 ข้าวเจ้า กล้วย อ้อยดำ ฝนอ่อมกันกินหายแล	BL0011005
ยาออกเท่า ห้อมแลลง เส้า	- เอารากยานาง รากฝายหลวง 1 หม้อ ไม้บงตายพาย 1 ฝนกินหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
53.กลางเค็ด		
คางกะด้าง	- เอาตุกงูทำทาน ข้าวเสื่อ ข้าวหมากดำ ฝนใส่เหล้ากินดีแล ผมน้เส้าเอาฮากกลางเค็ด ฮาก หมากแปบฝนใส่เหล้ากินดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
54.ลื่นฟ้า		
พวนใน	- ให้เอาน้ำไว้ให้มันใสจึงเหน็นเอา แล้วเอารากลื่นฟ้าเผา ชวดน้ำเอา สีโคตัน ฝนลงแล้วจึงให้กินแล	BL0001004
ไข่ออกแฉ่งก็ ดี	- ให้เอาฮากหญ้าขัด เปลือกลื่นฟ้า ฝนกินน้ำนมตดกินดีแล - พาก 1 เปลือกลื่นฟ้า ฝนกินน้ำเยี่ยวเด็กน้อยตัด 3 หยาดกิน แม่นผีก็อยู่บ่อ ได้แล	BL0001012
เป็นท้องซี้ ฮากฮากแล้ว	- เอาเปลือกลื่นฟ้าต้มกิน	BL0001012
ยาอะอะอะ ดง	- ลื่นฟ้า ฝนน้ำข้าวเจ้าเป็นน้ำกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกดำ ออกแดง	- เอาฮากง้วนหมู ฮากหลังดำ ฮากกะจาย ฮากน้ำแน่ ลิ่นฟ้า อ้อยดำ มาฝนต้มน้ำใส่เดือนกินดีแล	BL0001012
ยาออกลับ	- เอาฮากหมากลิ่นฟ้า เอาเปือกแค เบี้ยฝู 7 หน่วย เงินด้วง ทั้งคำ แขนโเงินให้กินทั้งอาบตี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
55.หมากน้ำ		
เป็นวัดกั (งูสวัด)ดีเป็น ล่องแก้วก็ดี	- เอาโคลเอ่งน้ำ 1 ซีน 1 ผางดิบ 1 ขวัน(ควัน)หมากน้ำ 1 ฝนทาเป็นวัดกัดีเป็นล่องแก้วก็ดีแล	BL0001004
ยาชะเออะ	- เอามือหมากน้ำ 7 ตาอ้อยดำ 7 ตาไม้สัก สักสีกแช่กินแล	BL0001004
ออกแดง หลวงแล	- ให้ใส่ยา ให้เอา ชัดน้อย ชัดหลวง หลับสิ้น ปวกเข้า ตาอ้อยดำ หล้าผากควาย มือหมากน้ำ ฮากน้ำแน่ ถั่วชะแดด ข้าวจ้าว ตำตรง เอาน้ำเหยื่อดินตัด กินหายแล	BL0001012
ยาแก้พิษ พยาธิทั้ง มวลแล	- เอาเปลือกบะซาด หล้าคา ฮากหล้าผากควาย อ้อยดำ ถั่วแดด มือหมากน้ำ แพงคำฮ้อย หัวถั่วถู ข้าวจ้าว เอายาฟุ้งนี้ตำตรงกินแต่พิษ ทั้งมวล	BL0001012
ยาห้ามฮาก	- เอามือหมากน้ำ ฮากหล้าคา ติวไม้ตง หล้าผากควาย กล้วยตีบ 3 หน่วย เข้าจีใต้ไฟจุดไหม้ใส่น้ำสน้อยกินแล้ว	BL0001012
ผู้หญิงมาน ปวดท้อง เลือดตก ตั้งนั้น	- ให้เอาคาบงูเผาไฟตำตอมพันผักกาด ผากหมากน้ำขมหนึ่งจึงเอาน้ำหม้อหนึ่งเป็นน้ำลูปท้องน้อยหายแล	BL0001012
ยาเสดขึ้น	- เอาหัวทูนตำดำน้ำ แล้วจึงเอาควยหลับสิ้น เทียนแล้ง ชัดฮ้อน มือหมากน้ำ ถั่วชะแดด เอาทอกันใส่น้ำข้าวจ้าวกินดีแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกแหนด	- ต้นทมทอกซาชะโกขวันหมากอี ขวันหมากน้ำหมอน้อย ฮากงาม หัวบั้งเส้นแมงลันหมาบั้งก้อก้อม 1 เห็ดพิมานขึ้นกสักกะตีสลิงมอนสา บั้งป่า ฮากหมากเอิก ฮากอีตู ฮากหมากพิกกันชั้น ฮากหมากเชอลิง ส้างน้อยตัดแล	BL0005016
ยาชะเออะ	- ให้เอามือหมากอีมือหมากน้ำแลคางแล 3 มือตาซาไฟ ตาไฟบ้านน้ำเกียง ตอกกิวซัย 3 ขอด คาบแมงมูม 3 คาบ ขวันหมากพิกฮาก แดงหนูฮากหวดข้าใหญ่หวดข้าน้อย	BL0005016
ยาแก้พิษทั้ง มวล	- เอาเปลือกสา 1 รากหญ้าคา 1 หนุ้าผากควาย 1 อ้อยดำ ถั่วชะแดด 1 มือหมากน้ำ 1 แพง คำ ฮ้อยคำ หัวถั่วพู 1 ข้าวจ้าว 1 เอายาทั้ง มวลนี้ตำตองกิน แก้พิษยาทั้งมวลแล	BL0011005
ผีเข้าบ่ออก	- ให้เอาโคว(ควย?)หมากน้ำ 1 ใบหมาก หนุ้าไซ 3 ยอด ต้มกินออกแล	BL0011005
ใช้ฮ้อนคิงลง ดาเมือง แล เสียบแทง ตั้งนั้น	- ให้เอา อ้อยดำ ข้าวจ้าว โคว(โคย?)หมากน้ำ 1 ถั่วชะแดด 1 ข้าวกำ ตำตองกินดีแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
56.หมา น้อย/ หมอน้อย		
ยาปวดตุก	- กำน้อย กำหลวงจุมคาน ตินตั้งฮากหมากเอิก หมาน้อย ยานางจันแดง ส้างน้อยเป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี	BL0005016
ยาตัดตุ้ม	- ฮากตืนตั้งหวดข้าน้อยเหมือดนคคอสากล้าน้อย หมากสะมอดินหมาน้อยยานางจันแดงฟน(ฝน)ใส่น้ำเหล้าเด็ด	BL0005016
ยาชักพิษ	- ฮากเชือบ้าฮากโดยทันหมาน้อยยานางจันแดงฝนใส่น้ำเหล้าเด็ด ทาใจขึ้นใจมือหว่างคิ้ว หัวใจ	BL0005016
ยาบานลง ท้อง	- เอานางแข่งพังคีหมาน้อย ยานางหินส้มฝนให้กินดีแล เพ็ดบ่ข้าเอาหัว หอยจูบมาขั่วให้หมันน้ำมันงาเป็นน้ำทาดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
คลอดลูกค้า งอยู่ชื้อคาน ทะมุด	- ให้เอาหมอน้อย 1 ผักเสี้ยนผี 1 ฮูฮา 1 ฮากหุ่งแดง 1 เอาสิ่งละ 2 สลึง บดทาท้องน้อยแลหัวเหน่า ลูกออกง่ายแล	BL0011006
กิบปาก	- ให้เอาฮากเขือบ้า 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 ซุมพู 1 อีเลียน 1 อีสุม 1 ฮากอิตุ 1 อันนี้แก้กิบแล	BL0001003
ยาแก้จุก แก้ก ฮาก เจ็บ เสียบ	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง 1 จันแดง 1 พายชะเลียง 1 บิงูเหลื่อม 1 น้ำพังคาคัดให้กินแล	BL0001003
ยามาก (หมาก)สุก	- ให้เอาชันทองพยาบด นิง(หนึ่ง) เม่าส้อย นิง เป้าน้อย นิง เป้าใหญ่ 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 เอื้อนกวาง 1 นางแซง นิง แก้วกานา นิง นาวป่า นิง ผักหวานบ้าน นิง ต้นตานกกดนิง มาก(หมาก)ล่า นิง นมจ้ว นิง นมสาว นิง ฮุนไฮ นิง น้ำเต้าแล่ง นิง แลงซอน นิง ช้างน้ำ นิง ชายเดิน(เดิน) นิง แคชาย นิง ค่าลัน นิง ซาดชะโก นิง มาก(หมาก)หม้อ นิง เหมือนดโลด นิง เหมือนดเหล่า นิง เหมือนดแอ นิง ส่องฟ้า นิง ชะมัด นิง ตุมตัง นิง นาม (หนาม)กุ นิง ฮากเพ็ก นิง ตับเต่าเคือ นิง พังคี นิง คอแลน นิง เข้มใหญ่ นิง หวดฆ่า นิง ตาไฟบ้าน นิง ตาไม้ซางคำ นิง แลยาซุมฝนให้กินแลฯ	BL0001003
ยากีบ	- รากหมอน้อย1 ยานาง รากเพ็ก รากเหมือนดแอ เอามาตำก็ตีฝนก็ตี เหล้า 3 ปูบตัดกินดี บ่เซาเอารากแก ผักหวานบ้าน ก้านตง รากตุมกา รากปอเต่าให้ รากส่องฟ้า จันแดง ฝนกินดี	BL0001004
เจ็บคอ	- หัวดอกคำป่า 1 หัวเอื้อง 1 คับปั้ง นมราชสีห์ 1 เพ็กชมทาง 1 แล พาก 1 เขาฟาน 1 สัมมอดิน 1 เอื้องเทิงตอ 1 แพน(แพง?) 1 ถั่วฮอด 1 หมอน้อย 1	BL0001011
ยาแก้ทก	- เอารากหมากมาย(ไม้) อิทก หมอน้อย ยานาง ๑ แล	BL0001011
ใช้บ่อลวง	- ให้เอาหมอน้อยยานางฮากพิกฝนกินแล	BL0001012
ยาเจ็บเอ็น ท้องแล้ง	- เอาฮากหมอน้อย ฮากยานาง ฮากซัดเค้า ฮากกนทา ชีเหล็กทั้งแก่นทั้งใบทั้งเปลือก เครือซ่าเหล่า หมากคูน เปลือกค้อ เอาใบหมากขามกำ 1 ใบส้มป่อยกำ 1 ต้มกินดีแล	BL0001012
ยาเป่าหัวให้ พิชลง	- เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากหญ้าไซ ฮากแลงซอน ฮากผักชีช้าง ตำเป่าหัวลงดี	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกใช้ ออกหมาก ไม้	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง ฮากหมากพริกกันชั้น ไม้เท้าสาน จันแดง จันหอม จี๋ดำ หัวสีโค ฮากผักอีเล็ด ฮากตุ๊กอึ้ง ฮากชาติ ฮากขามขี้ ฮากทองบ้าน ฝนกินแล	BL0001012
ยาออกซาง เหลือง	- เอาหมอน้อย ยานาง ฮากซาง ฮากเฮื่อนกวาง ฮากมูกน้อย ฮากกอกน้อย ฮากผักอีตุ๋ ฮากสีโค ฮากซ้าคาม ฮากเพ็ก จันแดง จี๋ดำ ดอกคำ เลือดหัวใจแฮด น้ำดอกคำตัดน้ำยาฝนแล	BL0001012
ยาออกแดง	- เอาแก่นท่มโคก แก่นเฮื่อนกวาง แก่นส้มโอง เครื่องอ่อมไฉ่ แก่นขี้หนู หมอน้อย ยานาง แซ่กินดีแล	BL0001012
ออกตุ่มอัน ใดก็ตี ฮ้อน หนวยใจ จักขาด ชื่อ ว่าเหือดจม แล	- ให้เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากแผ่นดินเย็น ฮากหัว ฝักหวานบ้านแซ่กินแล ผิวาออกทำทาน เอาแก่นเตื่อเกี้ยง แก่นทอง ฮากปวกเข้า หญ้าแพด ฝนน้าเหยื่อเดือนตัดกินแล - พาก 1 เอาแก่นหมากแพน ฮากปวกเข้า ฮากยานาง ฝนน้าใส่เดือนตัดกินดีแล ชุม 1 เอาแก่นท้น ฮากฝักหวานบ้าน ฮากปวกเข้า ฮากยานาง ฝน ใส่เดือนตัดกินแล - พาก 1 เอาฮากวงงชุม ฮากยานาง ฝนใส่น้ำใส่เดือน ตัดกินแล	BL0001012
ออกทำทาน แลเห่าหอม แลเหือดซาง	- ให้เอาเครือใส่ซ่าง ฮากขี้แฮดตอน แลงซอน ขี้แฮดกับกัน ฝนกินดีแล พาก 1 ให้เอาฮากหมอน้อย ฮากคิไพนกชุม ฮากฝักหวานบ้าน ฮากจี๋น้อย กูดง่อง ข้าวจ้าว ตาอ้อยดำ แซ่กินหายแล	BL0001012
ออกปานดำ ก็ตี ปานแดง ก็ตี	- ให้เอาฮากหมอน้อย ยานาง ฮากหมากนาว ฮากปอหมากปิด ฮากตั้งเบี้ย แก่นดำตอน แก่นนมจ้ว ฮากคางเหลื่อย ฮากนมราชะสี หัว หญ้าเพ็ก แก่นไม้สัง หนวยกล้วยยวน ฝุนนี้ฝนน้าเหล้าตัดให้กินแล	BL0001012
ออกเหือด คายไฟ	- เอาฮากดอกซอน หมอน้อย ยานาง ฮากเลี้ยวเงินเลี้ยง ฮากแลงซอน ฝนกินหายแล เหือดไฟทำทานตุ่มอันใดก็ถูกซันแล	BL0001012
ยาผีใหญ่	- เอายางเตื่อเกี้ยง ยางข่อย ไซ่ขาว หนิงควายดำขั่ว(คั่ว)แล้ว ยางเตื่อ ยางข่อย ไซ่ขาว เป็นน้ำทาดีแล ฯ - พาก 1 เอาใบหมอน้อย ใบยา นาง รากล้าเครือ เข้าหมื่นขึ้น มาตำต้มโพะแล	BL0002011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาฟก ยากิน ใน	- ให้เอารากชุมแสง ๑ รากหู ลิง รากเตียนดิน รากพิภวน รากตีนตั่งน้อย ๑ รากหมากบก ตั่งอีทก ๑ รากตา ๑ รากยมป่า ๑ รากตุ้มตั่ง ๑ รากหนามจั่วเล็บ ๑ รากหมาว้อ ๑ รากหมอน้อย ๑ ย่านาง ๑	BL0005013
ยากันใน	- ให้เอาเทียนพระยาอิน 1 ฮากพังคีน้อย ฮากเพ็กฮากสาเหล้าน้อยฮากส่องฟ้าซามัดหมอน้อยยานาง ให้กินก่อนยาออกแดงออกดำให้เอาฮากส้มพอ เตี้ยตันดุกใหญ่ดุกผีมวกใหญ่มวกน้อยฮากเต่งแล้ง(ตองแล้ง) เตื่อป่องคางสูงน้อย พายสงส่องฟ้า ซามัดหมอน้อยยานาง หัดชะคีนจี่จ้อน้อยผักหวานบ้านก้านตงพังคีน้อยดู่ห่งบะชาด	BL0005016
ยาแก้บ้า	- หมอน้อยยานางจันแดงฮากเชือบ้า หญ้าแพดต่อน หญ้าผากควาย 7 หัว หญ้าแห้วหมู 7 หัว อ้อยดำ 7 ตา ถั่วชะแดด 7 ใบ ผักปังน้ำใส่สร้างน้อย เป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี	BL0005016
ยาชุม	- ให้เอาเห่าห้อมทำทานแสนทำทาน แปวจองแก้วแพวหมอน้อยยานางจันแดงฮากผักหวานบ้านก้านตงก้าน้อยกำหลวงตาไก่ตากวาง เอื้อนกวางคอคแลนข้างน้ำวูกน้อยมูกหลวงมอกน้อยมอกหลวงส้มพอมุยต่อนมุยแดงชาชะโก หางนกก็ น่าน้ำ นมจัว นมสาว นมราชสี ฟ้าชะงับ ชาชูตัน ชาชูเคื่อหวดน้อยหวดใหญ่ เหม่าน้อยเหมาใหญ่ส้มกบ แลงแซง ชุมแสง หูลิง ฮางควา ส่องฟ้า ซามัด คางสูง ตีนตั่งน้อยตีนตั่งใหญ่ ปีกไก่ดำฮากหมากเอิกเหมือดคนกคอกเหมือดโลดเหมือดคนเหมือดเลาเหมือดแก้วดุกน้อยดุกใหญ่ หยิกบ่ถอง เอียนน้อยเอียนใหญ่ เอียนต่อนปอเข้าจีปอซีตุนชมขึ้นถั่วภูฝักฟ้าหัวดอกคำปาหัวเอื้อง ยาตูกนonganมผาดุกแั้ง ดูกกาตูกหมาดำแมวดำไก่ดำดุกเปิดดุกปา ผาดุกลิงลมตูกนกชุม เขากวางซี ตูกงูทำทานตูกงูเหลื่อมแหว่แหว่ แหว่เสื่อ แหว่หมีเบี้ยมุเขาเอียง	BL0005016
ยาชุมดุก	- ให้เอาเหมือดคนนมจัวนมสาวยางโอง เก่าน้อย(เต่าน้อย) เก่าหลวง(เต่าหลวง) ตีนจ้าน้อย ตีนจำหลวง หูลิ บงนั้ง แลงซอน เหม่าน้อย หมอน้อย ยานาง มุยต่อนมุยแดงน้ำงานมผาไม้เท้าसानเบี้ยมุคอกแั้งดุกกา ดุกแซ่ ดุกปาผา แหว่หมี แหว่เสื่อ ตูกนกชุม ผู่นี่ฝนกินเมื่อตุมขึ้นแล	BL0005016
ยาทั้งพิษ	- ให้เอาหมอน้อยยานางฮากเพ็กไม้เท้าसानฮากดุกอึ่ง ฮากซัดมอนฮากอีเลิดฮากหมากพิกกันชันแดงหนูจันแดงจันขาวหัวสีโคแกดำ จิวดำ	BL0005016
ยาบ้าตุม	- ให้เอาฮากเชือบ้า หญ้า(หญ้า)แพดต่อน หญ้าผากควายเข้าจ้าว 7 เม็ด อ้อยดำ 7 ตา หมอน้อยยานางผักบุงป่าฝนกินดี	BL0005016
ยาปาโพด	- ให้เอาฮากหมากเชือบ้าหมอน้อยยานางขวันหมากเอิก ขวันหม้อ(หมาก)น้ำ เลียชะ จันแดงตาอ้อยดำ 3 ตา ฝนกินดี	BL0005016
ยาออกซาง เหลือ	- เอาต้นท่มโคก ฮากยมบ้านหมอน้อยยานางแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกแดง ออกดำ	- ให้อาฮากส้มพอ เตี้ยต้นคูกใหญ่คูกมีมวกใหญ่มวกน้อยฮากเต่งแล้ง(ตองแล้ง) เตื่อปองคางสูงน้อย พายสงส่องฟ้า ซามัดหมอน้อยยา นาง หัดชะคีนจีจ้อน้อยฝักหวานบ้านก้านตงฟังกน้อยคูดุ่งปะชาตชุนนี้ยาออกดำแดงแลยาเหือดจมให้อาเฮือนกวางตันฮากก้างปาฮากตีน ตั้ง ฮากวงงสมฮากหมากแตก ชุมแสง ชุม 1 ให้อาฮากแดงขามป้อมตันพันชาตฮากชู้ตุนชุนนี้แสงแล ยาออกชางเหลืองเอาตันทมโคก ฮากยมบ้านหมอน้อยยา นางแล	BL0005016
ยาออกแดง	- ต้นทมทอกซาชะโกขวันหมากอี ขวันหมากน้ำหมอน้อย ฮากงาม หัวบังเส้นแมงลันหมาบังก้อก้อม 1 เห็ดพิมานขึ้นกสักกะติลิงมอนสา บุงป่า ฮากหมากเอิก ฮากอีตู ฮากหมากพิกกันชั้น ฮากหมากเขือลิง ส้างน้อยตัดแล	BL0005016
ไข้ออกเห ลอด(เหือด) จม	- ยาให้อาตันหมากพริกกันชั้น 1 รากโคยงู 1 รากเหมือด 1 รากฝักหวานบ้าน ก้านตง 1หมอน้อย ย่านาง 1 จันแดง 1 จันหอม 1 น้ำส้า งน้อยเป็นน้ำ จึงฝนใส่ให้กินดีแล	BL0009004
ไฟลามกน	- ยาให้อาหมากพิกมาปาดหัวเสียควัดใน(เม็ด)ออกหมด น้ำส้างน้อยเป็นน้ำ น้ำเหยื่อเดือน(ใส่เดือน) เป็นน้ำ เอาเงินคำ(ทองคำ) แซไว้หั้น แล้วให้อา เลือดหมาดำ แมวดำ คนดำ ไก่ดำ ได้มาแล้วมาบิบน้ำหมากพิก หั้นแล้ว ให้อารากปวกเข้า 1 หมอน้อย 1 ย่านาง 1 จันแดง 1 จันหอม 1 จิวดำ 1 ฝนลงปาสม(ประสม) ชุมหมาก(ไม้?) หั้นแล้ว จึงให้กินดีแล	BL0009004
ออกชาง เหลือง	- ยาให้อารากเหมือดแ่อ 1 รากหมากตุมกา 1รากถั่วแฮ 1 รากหวดข่าน้อย 1 รากหวดข่าหลวง 1 มูกน้อย 1 มูกหลวง รากหมากนาว 1 รากเว่อ 1 จันแดง 1 จันหอม 1หมอน้อย 1 ย่านาง 1 จิวดำ 1 ฝนใส่ถ้วยแล้วจึงเอาน้ำกล้วยตีบมาตัดให้กิน	BL0009004
ออกทวน หลวง	- ยาให้อาหยั่งสมุทธดำ 1 หยั่งสมุทธขาว 1 กวงสมุทธ 1 ใส่ ส้มพ้อหลวง 1 ขมิ้นต้น 1 รากฝักสาย(ฝักสาบ?) 1 รากขี้กาหลวง 1 ไม้ เท้าसान 1 ไม้รวก 1 แสงเปือ 1 ขึ้นกสักกะติลิงค์ 1 จันแดง 1 จันหอม 1หมอน้อย 1 ย่านาง 1 รั้งควา 1 แล้วจึงฝนใส่ถ้วย แล้วเอาดิน หนทางคบ มาแช่เอาน้ำมาตัดให้กินดี	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
57. หมาก แปบ		

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาผีในหู	- เอาางข้าง 1 ในหมากผ่า 1 ใบหมากแปบ 1 ต้นชะมัด 1 เอาเชื่อมเอาเอ็ดตางหม้อ น้ำมันงาเป็นน้ำหุงทาแล	BL0002011
คางกะด้าง	- เอาดุกงูทำทาน แช่วเสื่อ แช่วหมาดำ ฝนใส่เหล้ากินดีแล ผิมนเส่าเอาฮากกลางเค็ด ฮากหมากแปบฝนใส่เหล้ากินดี	BL0005016
ยาชะควี	- ให้เอารากถั่วพู รากหมากแปบ รากหญ้าดอกคำ รากหุนแดง ต้มกินหายแล	BL0011005

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
58.หมาก ฟัก		
ยาหุนหาน ขึ้น	- ยากินใน ชุดเอาหมากฟัก 1 เซ็นคำ รากแจ่งฝนตัด	BL0001011
ยาออกซาง ควายซาง ขาว ตีนมือ ขาวเล็บตีน เล็บมือขาว แม่่นซาง ควายซาง ขาวแล	- ยาให้เอาฮากกล้วยยวน ฮากหอม 1 ฮากส้มกบ ฮากซำโก เอาหมากฟักมาเอ็ดถั่วควัดไนอกเสีย เอาน้ำใส่เอายาแ่ เอาเงินคำแช่ลง ดอมกัน น้ำสำน้อย น้ำเหยื่อเดือนตัด จิงกินแล	BL0001012
ยาปานดำ	- เอาฮากมี ฮากหมากสูงผู้ ฮากหมากแคว้ง เอาหมากฟักมาเอ็ดถั่ว เอาน้ำใส่ เอายาเอาเงินคำแช่ลงดอมกัน เอาใส่เดือนน้ำสำน้อยตัด จิงให้กิน	BL0001012
ยาออกเหือด จม	- เอาหมากฟัก อ้อยดำ ฮากผักหวานบ้าน ข้าวเจ้าวสมกัน แช่น้ำกินแล	BL0001012

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาชี้เหยี่ยวบ่ ออก	- เอาในหมากปักฝนทาชะดีแล	BL0001012
ยาเจ็บท้อง	- ให้เอารากหมากปักมาเอ็ดเบ้า เอาขวยชี้มาห่อแพรแข้งกิน	BL0002011
ยาเอ็น	- ให้เอาปิปปีแดงฮ้อย 1 ผักเทียมฮ้อย 1 ชิงฮ้อย 1 หมากปักน้อยฮ้อย 1 หมากแห้งฮ้อย 1 เขากวางฮ้อย 1 ยา 6 อันนี้มาป่นให้แหลก แล้วน้ำผึ้งมาละลายปั่นลูกกลอนแช่น้ำเหล้าเต็ดกิน	BL0005013
ยาลด	- ส้มกบแกงแซงอิงกาหลิงดินจำชุมแสงแช่อาบเมื่อจกอาบ นั้นเอาเข้าตอกกำ 1 ไล่เดือน 3 ตัวแช่น้ำ ทั้งน้ำหมากปักบดให้เข้าตอกแหลก แล้วให้เอาหมากปักน้ำไล่เดือนทอ 1 พังคา 3 ทอ ให้กินแล้วจึงอาบแล	BL0005016
พวน	- ให้เอายานางผักหวานบ้าน ก้านตง หมากเข้าถั่วภู หมากปัก ไล่เดือน นมข้างน้อย ให้ฝนกินแก้ตุ่มหายแล	BL0005016
ยาชะเออะ	- ให้เอามือหมากอี มือหมากน้ำแลคางแล 3 มือตาซางไฟ ตาไผ่บ้านน้ำเกี้ยว ตอกกิ้วซ้าย 3 ขอด คาบแมงมุม 3 คาบ ขวันหมากปักฮาก แดงหนูฮากหวดข้าใหญ่หวดข้าน้อย	BL0005016
ยาพวน	- เอาแมงลันหมาฮากจี้จ้อ ตาอ้อยดำฝนไล่เหล่ากินดีแล ผิว่าหวเอาฮากส้มลมฮากหมากเขือบ้าฝนไล่เหล่ากินดีแล ผิมันให้เอาเท้าสาน หมากกอกต่อน ฮากหมากปัก ตาไผ่บ้าน ตาซางไผ่ ฝนแล้วให้เอาหางนกยูงในเข้าโคดเผาใส่ตอมกันกินแล	BL0005016
ออกปาน	- เอาเข้าคามตั้งเปือเหม่าสอยฮากหมากแคว้งฮ้อยข้าง ฮากหวด ยาฟุ้งนี้ฝนกินดูก่อน ผิว่าหากฮ้อนหากพวนให้กิน ผิว่าบ่ฟังให้เอาหมาก ปักมาตัดองควันในออกเอาเงินคำแช่ แล้วให้เอาหญ้าขัดฝนให้กินแล	BL0005016
โพลามกน	- ยาให้เอาหมากปักมาปาดหัวเสียควัดใน(เม็ด)ออกหมด น้ำสำนน้อยเป็นน้ำ น้ำเหยื่อเดือน(ไล่เดือน) เป็นน้ำ เอาเงินคำ(ทองคำ) แช่ไว้หั้น แล้วให้เอา เลือดหมาดำ แมวดำ คนดำ ไก่ดำ ได้มาแล้วมาบิบน้ำหมากปัก หั้นแล้ว ให้เอารากปวกเข้า 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 จันแดง 1 จันหอม 1 จิวดำ 1 ฝนลงปาสม(ประสม) ชุมหมาก(ไม้?) หั้นแล้ว จึงให้กินดีแล	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
59.หมากล่า		

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาเจ็บตาได้ 10 ปี เป็น แม่ในตา	- เอาหมากล่ำมาบดแล้วจึงเอาน้ำป่าหลอดบดดมกัน ปั่นลูกกลอนไว้ 7 วันจึงฝนใส่ตาดีแล	BL0008006
ยากะบมน้ำ	- ให้เอารากหมากล่ำ 1 รากหมากแคว่ง(แข็ง?) รากหมากเขือ รากหญ้าลับมีน ท่อกันต้มกินหายแล	BL0011005
ยาโปก(พก?)	- เอาหมากหล่ำตาควายฝนกินดีแล	BL0001011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
60.หมาก เอิก		
ออกดาว น้อย ดาว หลวง	- ให้เอาฮากล่ำ ฮากฆ่าเปีย บูฮา ผีเสื่อ ผีหยิก หมากตอด หมากหลอด ตังนาย เขาเยื้อง แพงคำฮ้อย ฮากสัง ฮากนาว ฮากหมากเฟื่อง ฮากหมากเอิกฯ อันนี้ซุ่ม 5 ใส่ดาวน้อย ดาวหลวง ลับน้อย ลับหลวงแลฯ	BL0001003
ยาคัดดอก ซะ เออะ	- เอาฮากหมากเอิก ฮากผักกาดยา ในหมากชะมอ ในขามป้อม ฝนตัดพังคากิน	BL0001003
ยาชะเออะ	- เอาไม้เท้าसान หมากชะมอ นอแฮด รากหมากเอิก รากขี้แฮดตอน ฝนกินแล	BL0001004
ยาออกแง้ นทก่าตีน กำมือ ตาเหลือก	- เอารากหมากเอิก นอ งา แก่นหมากชะมอ อ้อยดำ ข้าวจ้าวเป็นน้ำฝนกินแล	BL0001004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
กินอาหาร ผิด	- ยาแก้ให้เอาฮากหมากเอิก ฮากแก ฝนกินยาแก้แล	BL0001012
ยาคันทะมะ ลาเดียวไก่	- ให้เอาฮากซัดเค้าบาท 1 ฮากหมากเอิกบาท 1 ฮากหมากแคว้งบาท 1 อ้อยดำบาท 1 เปลือกก่อเค็งบาท 1 เปลือกยมผู้บาท 1 ใบเจียง ลมบาท 1 ฮากหมากนาวบาท 1 ฮากหมากเว้อบาท 1 ฮากสีไคบาท 1 อ้อยดำบาท 1 เปลือกพ้อภอบาท 1 ส้มลมบาท 1 ฮากพายสงบาท 1 ยาฝูงนี้ ฝนกับกันกินแล	BL0001012
ยาเจ็บคอ	- เอาฮากตำยาน ฮากหมากแคว้ง ฮากหมากเขือขึ้น ฮากหมากเอิก ฮากหมากนาว น้ำท่าเป็นน้ำ เหล้าตัด	BL0001012
ยาแก้ชะ เออะ	- เอาฮากหมากต้นแคว้งเคือหมากเอิกถั่วชะแดดน้ำเข้าจ้าวเป็นน้ำกิน	BL0005016
ยาออกเนต	- ต้นทมทอกซาชะโกชวนหมากอี ชวนหมากน้ำหมอน้อย ฮากงาม หัวบังเส้นแมงลิ้นหมาบังก้อก้อม 1 เห็ดพิมานขึ้นกสักกะดีลิงมอนสา บุงป่า ฮากหมากเอิก ฮากอีตุ้ ฮากหมากพิกกันชัน ฮากหมากเขือลิง ส้างน้อยตัดแล	BL0005016
ตุ้มหมากเอิก ออกแกมตุ้ม ออกสุก	- ให้เอาแตชะง่า(แตงข้าง?) ฮากหมากแคว้งฮากหวดอ้อยข้าง ชาชูท่อนี้ให้กินดูก่อน	BL0005016
ยาชุม	- ให้เอาเห่าห้อมทำทานแฮนทำทาน แปวจจางแก้วแพพหมอน้อยยานางจันแดงฮากผักหวานบ้านก้านตงก้าน้อยกำหลวงตาไก่ตากวาง เฮื่อนกวางคอแลนข้างน้ำวูกน้อยมุกหลวงมอกน้อยมอกหลวงส้มพอมุยต่อนมุยแดงซาชะโก หางนกก็ น้าแน้ นมจ้ว นมสาว นมราชสี ฟ้า ชะงับ ชาชูต้น ชาชูเคือหวดน้อยหวดใหญ่ เหม่าน้อยเหมาใหญ่ส้มกบ แล่งแซง ชุมแสง หูลิง ฮางควา ส่องฟ้า ซามัด คางสูง ตินตังน้อยติน ตั้งใหญ่ ปีกไก่ดำฮากหมากเอิกเหมือดนคอกเหมือดโลตเหมือดคนเหมือดเลาเหมือดแก้วตูกน้อยตูกใหญ่ หยิกบ่ถอง เอียนน้อยเอียนใหญ่ เอียนต่อนปอเข้าจีปอซีตุนชมขึ้นถั่วฎฝักฟ้าหัวดอกคำปาหัวเอื้อง ยาตูกนonganมผาดูกแั้ง ตูกกาตูกหมาดำแมวดำไก่ดำตูกเปิดตูกปา ผาดูกลิงลมตูกนกชุม เขากวางซี ตูกงทำทานตูกงเหลื่อมแหว้แซ้ แหว้เสื่อ แหว้หมีเบี้ยผุ เขาเอียงยาแก้บ้าหมอน้อยยานางจันแดงฮากเขือ บ้า หญ้าแพดต่อน หญ้าผากควาย 7 หัว หญ้าแห้วหมู 7 หัว อ้อยดำ 7 ตา ถั่วชะแดด 7 โน ผักปังน้ำใส่ส้างน้อย เป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้ กินดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาปวดตุก	- กำน้ำย่อย กำหลวงจุมคานตื้นตั้งฮากหมากเอิก หมาน้อยยานางจันแดง ส้างน้อยเป็นน้ำ ยาเด็ดตัดให้กินดี ยาตัดตุ่ม ฮากตื้นตั้งหวด ข้าน้อยเหมือดนคคอสากล้าน้อย หมากสะสมอดินหมาน้อยยานางจันแดงพน(ฝน)ใส่น้ำเหล้าเด็ด ส้าง น้อยตัดแล	BL0005016
ชะเออะขึ้น	- เอาพังคา ฮากหมากเอิก งูเหลือมฝนดอมกินดี ยาแช่อาบเอาบังมั่ง ทำอาว ซาเป่า แก่นจิว ซายสงหัวจี้จ้อ แก่นเหลือมแก่นเอื่อนกวาง ซุมนี้แช่อาบแล	BL0005016
ยากาน	- กกถั่วชะแดดฮากหนามพมฮากหมากเฟืองพันน้ำตื้นจำหูลิงน้ำเต้าน้อยถั่วพู จันแดง ฮากขึ้น สาม ฮากหญ้าปลับลิน 3 ฮากหญ้าผาก ควาย ฮากปวกเข้า 3 ฮากหนาดกำ 1 หัว หญ้าแห้วหมู กำ 1 ไควงู 3 ฮากคี่ไพนกคุ่ม 3 ฮากหมากเอิก 3 ฮากตาไก่ ต้นหลอดบ้าน ฮาก ไผ่บ้าน กำ 1	BL0005016
ยาชะเออะ	- เอาฮากหมากเอิกฝนกับน้ำเหล้าตีแล	BL0005016
สะเออะ (สะเอ็ก)	- ให้ เอรากหมากเอิก 1 ปวกเข้า 1 ฝนใส่น้ำเหล้า ปิงูเหลือม ฝนกินสะเออะตีแล	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
61.อิตุ๋		
กิบปาก	- ให้เอาฮากเขือบ้า 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 ซุมพู 1 อีเลียน 1 อีสุม 1 ฮากอิตุ๋ 1 อันนี้แก้กิบแล	BL0001003
พิชขึ้นถือหัว ถือตา	- ให้เอาใบตุมบ้าน ตุมตัง เครือพลูซ้าง ใบช้ำคานน้อย ในผักกาด ยาพิชขึ้นถือหัวถือตา ในผักหอม ในผักซี มาตำเข้ากัน ห่อแพรขาวตั้งหัว ให้พิชลง แล บ่เซาให้เอาใบตุม ใบชางไพร ใบอ้อยดำ รากผักอิตุ๋ หัวสีโค ทั้งรากทั้งใบ รากเป่า รากส่องฟ้า ชามัด มาตำเข้ากัน ห่อแพร ขาวตั้งหัวให้พิชลงแล	BL0001004
ยาเลือดขึ้น แล ยาแก้กิบ	- รากชะมัด 1 พูน 1 รากผักอิตุ๋ 1 พันจงเซ็ด 3 บาด บดแล	BL0001011

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกซาง เหลือง	- เอาหมอน้อย ยานาง ฮากซาซาง ฮากเฮือนกวาง ฮากมูกน้อย ฮากกอกน้อย ฮากผักอีตู ฮากสีโค ฮากซ้าคาม ฮากเพ็ก จันแดง จิวดำ ดอกคำ เลือดหัวใจแฮด น้ำดอกคำตัดน้ำยาฝนแล	BL0001012
ออกแดง น้อย แดง หลวง	- ให้เอาฮากหนามพะยา ฮากพายสง ฮากผักอีตู ฮากผักอีเอียน แก่นเกลือ เหมือดแก้ว แก่นชายเดน แก่นแฮนกวาง แก่นหูลิง ฝู่นี่ฝนกิน น้ำเหล้าตัดกินหายแล	BL0001012
ยาออกแนด	- ต้นทมทอก ซาชะโก ขวันหมากอี ขวันหมากน้ำ หมอน้อย ฮากงาม หัวบังเส้นแมงลันหมาบังกือก้อม 1 เห็ดพิมานขึ้นกสักกะดีลิงมอน สา บุงป่า ฮากหมากเอิก ฮากอีตู ฮากหมากพิกกันชั้น ฮากหมากเขือลิง ส้างน้อยตัดแล	BL0005016
ยาป่วง	- เอาฮากผักอีตู 1 ฮากถั่วภู 3 ฮากหมากพิกกันชั้น ฮากหมากแคว้ง ฮากหมากเขือขึ้น 1 ฝนกินดีแล	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
62.รากอิตู ไทย		
ไอเสลด บขัวะ(ไม่ แตก)	- ให้เอาราก ผักอิตูไทย 1 หัวสีโค 1 ฝนให้ใส่น้ำเหล้าเด็ดกินดีแล	BL0009004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
63.อิเลิด		
เด็กน้อยใช้ กำมือกำตีน	- เอารากอิเลิด สีโค ใบผีเสื้อ เท่า(เถ่า)กลางคี ตำดอมกัน แชนทาใจตีน ใจมือ ใส่กะหม่อม	BL0001004

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
ยาออกไข่ ออกหมาก ไม้	- ให้เอาหมอน้อย ยานาง ฮากหมากพริกกันชั้น ไม้เท้าसान จันแดง จันหอม จี๋ดำ หัวสีโค ฮาก ผักอีเลิด ฮากตุกอิ่ง ฮากชาติ ฮากขามซี่ ฮากทองบ้าน ฝนกินแล	BL0001012
ยานีว	- ให้เอารากอีเลิดหนึ่ง โคนตาล 1 หน่อไม้ตายพาย 3 ยอด ข้าวสารกำ 1 ต้มกินดีแล	BL0002011
ยาทั้งพิช	- ให้เอาหมอน้อยยานางฮากเพ็กไม้เท้าसानฮากตุกอิ่ง ฮากขัดมอนฮากอีเลิดฮากหมากพริกกันชั้นแดงหนูจันแดงจันขาวหัวสีโคแกดำ จี๋ ดำ	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
64.อิฮุม		
กิบปาก	- ให้เอาฮากเชือบ้า 1 หมอน้อย 1 ยานาง 1 ซุมพู 1 อีเลียน 1 อิฮุม 1 ฮากอิตุ้ 1 อันนี้แกกิบแล	BL0001003
ยาโม	- ต้นตีนนก 1 ยาหัวอ้อยดำ 1 โมตุ้ม หนามค่อง ให้เอาเป็นน้ำ 1 ผักอิฮุม 1 เตือดิน 1 รากชื้ออัน 1 ชื้อตุ่น 1 จี๋บ้านจี๋ป่า 1 แซ่อาบแล	BL0005010
พากนางมัน ยาออกสุก	- ให้เอาหมากพั่วหัว ต้ำมันเอาจอก 1 น้ำใบหมากเฟืองจอก 1 น้ำใบหมากยมจอก 1 น้ำเปือกอิฮุมจอก 1 เปือกทองกลางจอก 1 ผักกาดจอก 1 ใบตุ้มจอก 1 ท่อนี้มาคูลีกาทั้งมวนแล้วมาหุงจุดไฟลูกบ่แตกจึงเอาไว้ทาตุ้มแหล่ตุ้มหลุบให้ทาอดเสียคีดี	BL0005016

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
65.ชะค่าน		
เลือดเนาแล เลือดฮ้ายทั้ง	- สัพพะยานั้นให้เอาเปลือกกุ่มบก 1 สมอภีเพก 1 ลำหังแดง 1 ฮากดอกกาบ 1 สมอไทย 1 ลูกผักซี่ รากพันงูแดง 1 รากหุ่งแดง 1 ข่า 1 ขมิ้นอ้อย 1 ไค้หอม 1 ลูกข้าวพลู 1 ชิงแห้ง 1 รากเจตมูลเพลิง 1 ลูกราชพฤกษ์ 1 ผักโหมหิน 1 ตีป्ली 1 ชะค่าน 1 เปลือกโลด 1 ว่าน	BL0011006

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
<p>ปวง ซึ่งอยู่ในท้องอันดี ขึ้นมาก็ดี แล ให้จุกให้ เสียบก็ดี ให้ ขัดหนักขัด เบาก็ดี มีลง ก็ดี ให้กิน เข้ามิได้ก็ดี ให้รำกลมถึง รีดูมิออก ให้ เจ็บท้องใหญ่ แลท้องน้อย ให้ทำยานี้ กิน</p>	<p>เปราะทั้ง 5 โกรฐหัวบัว 1 โกรฐเขมา 1 โกรฐพุงปลา 1 สมอร่องแร้ง 1 ให้อาสิ่งละ 1 บาท เกลือเทศ 2 สลึง บดเป็นผง 1 ทำแหว่งไว้ละลาย ด้วยน้ำสุราก็ได้ น้ำผึ้งก็ได้ น้ำข่าก็ได้ เลือดฮ้ายทำสลบไปให้กินดีแล</p>	

ชื่อ สรรพคุณ	วิธีการ	อ้างอิงจาก
66.อิทก	<p>1. ยกทก 2. ยาฟก</p>	
ยาแก้ทก	- เอารากหมากมาย(ไม้) อิทก หมอน้อย ย่านาง ๑ แล	BL0001011

ยาฟก ยากิน ใน	- ให้เอารากชุมแสง ๑ รากหูลิง รากเดือนดิน รากพิภวน รากตีนตั้งน้อย ๑ รากหมากบก ดั่งอีทก ๑ รากตา ๑ รากยมป่า ๑ รากตุ้มตั้ง ๑ รากหนามจ้วเล็บ ๑ รากหมาว้อ ๑ รากหมอน้อย ๑ ย่านาง ๑	BL0005013
------------------	---	-----------